

T Ü R M O B

**TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ**
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

VERGİ RAPORU 2006

**TÜRMOB YAYINLARI - 295
ANKARA - 2006**

VERGİ RAPORU

2 0 0 6

TÜRMOB YAYINLARI- 295
ANKARA - 2006

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın Yayın Servisi

Baskı

Fersa Matbaası
(0.312) 278 43 56

SUNUŞ

Vergi sistemimiz ve vergi mevzuatımız mesleğimizi çok yakından ilgilendirmektedir. TÜRMOB olarak vergi sistemimizin çağdaş bir düzeye gelmesi için görüşler üretiyoruz, yapılan çalışmalara destek oluyoruz ve kurumsal olarak katkı koyuyoruz. 17'nci Genel Kurulumuza'da diğer raporlarımızın yanı sıra bu yıl üçüncüsünü hazırladığımız Vergi Raporu'nu sunmuş bulunuyoruz.

2004 ve 2005 yıllarında meslektaşlarımızın ve kamuoyunun istifadesine sunduğumuz Vergi Raporlarımız büyük beğeni ve takdir topladı. Birçok çalışmaya kaynaklık ve temel teşkil etti.

Küresel ekonomide, artık vergi de çok önemli bir rekabet unsuru haline gelmiştir. 2005 yılında 86 ülke vergi oranlarını düşüren değişiklik yaptı.

Türkiye'de tarımdan turizme, enerjiden gemi yapımına kadar stratejik bir vizyonla geleceğini belirlediği takdirde, finansal kaynaklarını verimli kullanarak global anlamda rekabet edebilecek bir çok sektör yaratabilir.

Türkiye'de vergi politikası daha fazla vergi toplamaya odaklanmıştır. Ancak kamu maliyesinde sağlanan başarı sonucunda bulunduğumuz noktada vergi politikalarının, ülkenin ihtiyaç duyduğu ekonomik yapı ve faaliyetleri destekleme, özendirme, kaynak israfına yol açan, global pazarlarda rekabet edemeyen, verimsiz faaliyetleri de caydırma gücünden de yararlanmanın zamanı gelmiştir.

Geleceğe yönelik olarak tasarlanan ekonomik yapıyı destekleyen bir vergi sistemi kurulmalıdır.

Vergi Raporumuzda temel sorunları saptayarak çözüm önerileri sunmayı hedefledik. Uluslararası vergisel eğilimler ile çeşitli ülkelerin vergi istatistiklerine yer verdik ve bir karşılaştırma imkanı yaratmaya çalıştık.

Vergi Raporu'muzun, odalarımıza, üyelerimize ve konuyla ilgilenen tüm kesimlere yararlı olacağına inanıyorum.

Mehmet TİMUR
TÜRMOB Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

1- KAMU MALİYESİ VE VERGİ SİSTEMİ	1
1.1- Genel Değerlendirme	1
2- BORÇ STOĞU	4
3- BÜTÇE PERFORMANSI	7
3.1- Bütçe Harcamaları	9
3.2- Bütçe ve Vergi Gelirleri	10
3.3- Bütçe Gelirleri ve Vergi Politikası	16
4- ULUSLARARASI VERGİSEL EĞİLİMLER	19
5- VERGİ POLİTİKASI	25
5.1- Kamu Harcamaları Vergi Gelirleri İle Finanse Edilmemektedir	25
5.2- Toplanan Vergilerin Önemli Bir Bölümü Faiz Ödemeleri İçin Kullanılmaktadır	28
5.3- Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı Sağlanamamıştır. Mevcut Vergi Sistemi Gelir Dağılımını Daha Eşitsiz Hale Getirmektedir	29
5.3.1- Vergilerin İl Bazında Dağılımı	33
5.3.2- Kurumlar Vergisini Kimler Ödüyor?	34
5.3.3- Gelir Vergisini Kimler Ödüyor	36
5.4- İstihdam Üzerindeki Vergi Yükü Ağırır	40
5.5- Ülkemizdeki Vergi Yükü Ağırır	43

5.6-	Ülkemizde Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları Kayıtlı Ekonomiyi Tehdit Eder Hale Gelmiştir	46
5.7-	Vergi Kanunları Çok Sık Değişmektedir ve Yapılan Değişiklikler Sonucu Vergi Kanunlarındaki Sistemik Bozulmuştur	48
5.8-	Vergi Kanunları Yeniden Yazılmalıdır	49
5.9-	Maliye İdaresi İle Meslek Mensupları Arasındaki Olumlu Diyalog ve İşbirliği Artarak Güçlendirilmelidir	50
6-	DEĞERLENDİRME GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ	51
6.1-	Önerilerimiz	51
	VERGİ İSTATİSTİKLERİ	59
	Vergi Yasalarında Yapılan Değişiklikler	61
	Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	75
	Gelir Stopaj Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	79
	Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	83
	Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	87
	Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	91
	Yıllara Göre Mükellef Sayıları	95
	İl Bazında Faal Mükellef Sayılarının 2004-2005 Yılları İtibariyle Karşılaştırılması	98
	Vergi İnceleme Sonuçları	102
	2005 Yılı itibariyle İller Bazında Genel Bütçe Vergi Gelirler	104
	2005 Yılı Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Komisyonları Faaliyetleri	108
	Vergi Gelirleri Tahsilatında Nominal ve Reel Artış Oranları	112

Gelir, Kurumlar ve Katma Değer Vergilerinin Genel Bütçe Vergi Gelirleri İçindeki Payı	115
Vergi Gelirleri Tahsilat Artışı ile TEFE Artışının Karşılaştırılması	116
GSMH, Toplam Vergi Gelirleri ve Vergi Yükü	117
GSMH, Genel Bütçe Vergi Gelirleri ve Vergi Yükü	118
Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Katkıları	119
Gelir Vergisi Çocuksuz Tek Kişi	121
Gelir Vergisi Artı İşçi Katılımı	123
Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Katılımları Eksi Nakit Yardımlar	125
Gelir Vergisi İki Çocuklu, Tek Kazançlı Aile	127
Gelir Vergisi Artı İşçi Katkısı Eksi Nakit Yardımlar	129
Vergi Yükünün Değişimi	131
Ortalama Ücret Kazanan, Çocuksuz Tek Kişi Brüt Ücret Kazancının %'si olarak Gelir Vergisi	133
Vergi Yükünün Değişimi	135
Yıllık Ortalama Brüt Ücretler	137
Vergi Gelirleri, Pazar Fiyatlarıyla GSMH'nin %'si Olarak	139
Vergiler	141
Kama Maliyesi-Vergiler-Toplam Vergi Gelirleri Gelir ve Kararlar Üzerindeki Vergiler GSMH'nin %'si Olarak	143
Kamu Maliyesi - Vergiler-Toplam Vergi Gelirleri Mal ve Hizmetler Üzerindeki Vergi GSMH'nin %'si Olarak	145
Kamu Maliyesi-Vergiler-Toplam Vergi Gelirleri Toplam Vergi Gelirleri GSMH'nin %'si Olarak	147

1- KAMU MALİYESİ VE VERGİ SİSTEMİ

1.1- Genel Değerlendirme

Türkiye ekonomisi son dört yıldır oldukça yüksek bir büyüme performansı sergilemiş ve 2001 yılından bugüne kümülatif olarak reel yüzde 35,1 oranında büyümüştür. Bu oran yıllık ortalama bazda ise yüzde 7,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2001 yılından bu yana devam eden bu yüksek oranlı büyümenin kaynaklarına baktığımızda temel olarak 3 unsur karşımıza çıkmaktadır.

- i. Kamu maliyesinde sağlanan ve sürdürülen mali disiplin ve bununla uyumlu sıkı para politikası,
- ii. Özel sektör kaynaklı sabit sermaye yatırımları ve beraberinde gerçekleşen emek ve toplam faktör verimliliğindeki kısmi artış ve
- iii. Elverişli uluslararası konjonktür.

Büyüme rakamlarında dikkat çeken en önemli noktalardan birisi, halihazırdaki büyümenin özel sektör kaynaklı olması ve özellikle de özel sektörün yatırım harcamalarından kaynaklanıyor olmasıdır. 2001-2005 arası dönemde özel sektör yatırım harcamaları, yüzde 105 oranında artarken, kamunun yatırım harcamaları ise sadece yüzde 15,5 düzeyinde artmıştır.

Tüketim tarafında ise yine aynı dönemde özel sektörün harcamaları yüzde 30,3 oranında artış gösterirken, aynı oran kamu sektöründe yüzde 5,9 olmuştur.

Bu yapı, bir yandan süregelen güçlü yatırım eğiliminin ekonomimizin büyüme potansiyelini artırdığına, bir yandan da bugün ülkemizde yaşanmakta olan yapısal değişim sürecine paralel olarak büyümenin dinamiklerinin de aktörlerinin de değiştiğine işaret etmektedir. Kamu kaynakları ile büyüme artık söz konusu değildir.

Dolayısıyla diyebiliriz ki, son 4 yıldır uygulanan ve temelinde bütçe disiplinine dayanan ekonomi politikaları görevini yapmıştır. Enflasyon tek haneli rakamlara gerilemiş, ekonomi kamu sektörü kaynaklı değil, özel sektör kaynaklarıyla büyümeye başlamıştır. Bankalar yeni finansman kaynaklarını artık kamu sektöründen ziyade özel sektöre yönlendirmiştir. Bütçe disiplini sayesinde kamu sektörünün borçlarını ödeyemeyebileceği düşünülen dönem geride kalırken, bundan sonra özel sektörün yaptığı yatırımlar ve hızla artan döviz ağırlıklı borçlarını nasıl geri ödeyeceği, ekonomideki ihracat ve istihdam yaratma kapasitesinin nasıl artırılacağı ve rekor düzeye ulaşan cari açığın nasıl finanse edilmesi gerektiğinin tartışıldığı bir döneme girilmiş-

tir. Ancak diğer taraftan şu da görülmüştür ki, ekonomik yapımız şu anda kendi başına cari denge açığını düşürecek ve sürdürülebilir hale getirecek şekilde katma değer yaratan, döviz geliri elde eden ve işsizliği azaltan bir yapıda değildir. İşte bu nedenle ekonomi yönetiminin artık yeni bir ekonomik planı hayata geçirmek suretiyle, son 4 yıldıki emsaline çok az rastlanılan 70 milyar dolarlık rekor faiz dışı bütçe fazlasının bir kısmını artık çok daha verimli ve ülkenin geleceğine yönelik bir şeyler yapabilmek ve stratejik sektörler yaratarak global ekonomik güç haline gelebilmek için kullanmasının zamanı gelmiştir.

Bu yeni planda yine en öncelikli hedef istikrarlı büyüme olmalı ve acilen gelecek 10 yılda Türkiye'nin dünya ekonomisinde kendisine yer edinebileceği özel ve önemli sektörler belirlenmeli ve bunlar "stratejik sektör" veya "iş kolu" olarak tanımlanmalıdır. Örneğin, kentlere verdiği büyük oranlı g nedeniyle bugün işsizliğin en önemli kaynağı haline gelen tarım sektörünü küçültüp, çalışanlara başka sektörlerde iş yaratmaya çalışmak yerine tarım sektörü "stratejik sektör" olarak tanımlanmalı ve acilen kapsamlı bir "tarım reformu" ve bu reformu yurt çapında uygulamaya koyan bir "ulusal tarım seferberliği" başlatılmalıdır. Bu seferberlik ile tarım sektörünün kontrollü küçülmesi değil, büyütülmesi hedeflenmeli, gerek ülke içinden gerekse de ülke dışından bu alanda yetişmiş olan beyinlerden kurulu bir komite oluşturulmalı, gerekirse bu içi iyi yapan başka ülkelerden danışmanlık desteği dahi alınmalıdır. Çevremizdeki zengin ama tarım imkanları sınırlı Ortadoğu, Rusya hatta Avrupa Birliği pazarlarının tarım ambarı haline gelebilmek için stratejik ürünler belirlenmeli, çiftçilerimiz eğitilmeli ve bankaların artan finansman kaynaklarının doğru projelere gidebilmesinin yolu açılmalıdır. Tarım sektörüne entegre olacak ve tarım ürünlerinin katma değerini arttıracak imalat sanayi sektörleri desteklenmelidir.

Türkiye'de tarımdan turizme, enerjiden gemi yapımına kadar stratejik bir vizyonla n açıldığı takdirde finansal kaynaklarını verimli kullanarak global anlamda rekabet edebilecek birçok sektör olduğunu biliyoruz.

Esas önemli nokta Türkiye'nin ana gündem maddesinin artık değişmesi gerektiği ve ülke ekonomisini gelecek 10 yılda gelişmiş ülkelerin arasına sokacak istikrarlı, katma değer yaratan, döviz geliri elde eden ve belki de en önemlisi eğitimli işsiz sayısını azaltabilecek ekonomik büyüme modellerinin tartışma zamanının geldiğini düşünüyoruz.

Bu tartışmalara paralel olarak vergi sistemimizin yeniden düzenlendiği ve temel kanunların yeniden kaleme alındığı şu günlerde böyle bir vizyon eksikliğinin olması, daha en başından vergi sistemimizin, acilen ihtiyaç duyduğumuz ve yukarıda ifade

ettiğimiz mikro ekonomik politikaları destekleyici ve teşvik edici bir yapıda oluşmasına engel olmaktadır. Anadolu tabiriyle çocuk ölü doğmaktadır.

Türkiye’de vergi politikası denilince şu ana kadar hep nasıl daha fazla vergi toplanabilir sorusunun cevabı aranmıştır. Ancak kamu maliyesinde sağlanan başarı sonucunda bulunduğumuz noktada vergi politikalarının, ülkemizin ihtiyaç duyduğu ekonomik yapı ve faaliyetleri destekleme ve özendirme, kaynak israfına yol açan, global pazarlarda rekabet edemeyen, verimsiz faaliyetleri de caydırma gücünden de yararlanmanın zamanı gelmiştir. Yani artık geleceğe yönelik olarak tasarlanan ekonomik yapıyı destekleyen bir vergi sistemi kurulmalıdır.

Ancak eğer gelecek 10-15 yıla ilişkin olarak bir ekonomik yapı, stratejik sektör öngörünüz yok ise, bugünden geleceğin ekonomik yapısını inşa eden vergi sistemini neye göre oluşturacaksınız? Geçmişin ve bugünün güncel ihtiyaçlarına göre mi?

Bu konuda çok da umutsuz değiliz. Bunun nedeni ise yeni kurulan Vergi Politikaları Genel Müdürlüğü’dür. Umudumuz Vergi Politikaları Genel Müdürlüğü’nün uzun yıllardır özlemine duyduğumuz ama bugünlerde en çok ihtiyaç duyduğumuz makro veya mikro ekonomik politikalar ile vergi politikaları arasındaki uyumu sağlamasıdır. Tüm çağdaş ve ileri dünyada vergiler, bizde olduğu gibi sadece finansal yani gelir getirme boyutu ile dikkate alınmıyor, artık bizde de gelir getirme boyutuyla dikkate alınmamasının zamanı geldi hatta geçiyor bile.

Ancak şu gerçek de kimse tarafından inkar edilemez, “kamu maliyesinde kalıcı iyileşme tam olarak sağlanmadan, ekonomide kalıcı iyileşme sağlanamaz. Bunun sonucunda da ekonomide sürdürülebilir büyüme koşulları yaratılamaz, yatırım ve üretim ortamı iyileştirilemez ve yabancı sermaye çekilemez.” Bu nedenle kamu maliyesinde oldukça başarılı bir şekilde sürdürülen mali disiplinden de asla taviz verilmemelidir.

Kamu maliyesinde mali disiplinin sağlanması denilince akla üç şey geliyor, birincisi harcamaların disiplin altına alınması, ikincisi gelirlerin doğal olarak vergi gelirlerinin harcamaları karşılayacak ölçüde düzenli ve yeterli olması ve üçüncü kamu borç stokunun sürdürülebilirliği.

2- BORÇ STOĞU

Söze son söylediğimizden yani kamu borç stoku ile başlayalım. 2005 sonunda 331 milyar YTL olan merkez yönetim borç stoku, Haziran 2006'da 21 milyar YTL artışla 352 milyar YTL'ye yükselmiştir.

2005 yılı sonunda 244.8 milyar YTL olan merkezi yönetim iç borç stok rakamı, 2006 yılının ilk altı aylık dönemde net 4.3 milyar YTL artış göstererek 249.1 milyar YTL düzeyine yükselmiştir.

2005 yılı Aralık sonu itibarıyla 64.6 milyar dolar olarak gerçekleşen merkezi yönetim dış borç stoku ise, Haziran 2006 sonunda bir miktar azalarak 64.2 milyar dolar olmuştur.

Merkezi yönetim iç borç stok rakamındaki 4.3 milyar YTL'lik artışa, dış borç stokunda ise yaklaşık 400 milyon dolarlık (yaklaşık 600 milyon YTL) azalışa rağmen, Haziran 2006 döneminde toplam borç stokumuzda 2005 yılı Aralık ayına göre 21 milyar YTL'lik artış olması dikkatlerinizden kaçmamıştır. Hele aynı dönemde yani 2006 yılının ilk altı aylık döneminde bütçe uygulama sonuçlarına bakıldığında merkezi bütçenin 1984 yılından bu yana ilk defa fazla (2.618 milyon YTL) vermiş olması da resmi biraz daha bulanık hale getiriyor olabilir.

Bu bulanıklığın arkasında yatan temel sebep, borç stokumuzun YTL/döviz kompozisyonudur. Toplam borç stokumuzun yüzde 37.3'ü döviz veya dövize endekslidir. Son dönemde YTL'de meydana gelen aşırı değer kaybı (veya düzeltme) döviz cinsinden veya dövize endekli borçlarımızın tutarını artırmış dolayısıyla toplam borç stokumuz da kendiliğinden bir artış meydana gelmiştir.

Bu kendiliğinden artışın 2006 yılının ilk 5 ayındaki toplam tutarı 17.8 milyar YTL'dir. Her ne kadar bu borç ödenene kadar bu artışın hesaplama dışında bir etkisi olmasa da, toplam borç stokumuzun kurlara olan duyarlılığını ve dolayısıyla da taşıdığı yüksek riski göstermesi bakımından önemlidir.

Önümüzdeki yılların, global likiditenin azalacağı ve uluslararası yatırımcılar tarafından daha az risk alınacağı bir dönem olacağı artık herkes tarafından biliniyor iken ve son 2 ayda piyasalarda yaşanan çalkalanma hala hafızalarımızdaki canlılığını korurken, borç stokumuzun dövize bu derece bağımlı olması, bizce ülkemiz açısından büyük bir risk unsurudur.

Sıcak parayı ülkemize çekip, bu yolla döviz ucuzlatmak uğruna milletçe ödediğimiz yüksek faiz de, işte bu tablonun sadece küçük bir sonucudur. Yüksek faiz, da-

ha az yatırım, daha az istihdam, daha az ücret, daha az harcama, daha az vergi tahsilatı, daha çok borçlanma ve yeniden daha fazla faiz gibi fasit bir daire ekonomide kendini yaşatmakta, bu dairenin kapısında bekleyen ve cebinde parası olan yerli ve yabancılar ise tatlı kazançları üzerinden vergi bile ödemedi servetlerine servet katmaktadır. Bu servetin tüm maliyetini, yükünü ise çalışan, üreten ve vergisini veren büyük çoğunluk karşılamaktadır.

Türkiye'nin kamu borç stokunun GSMH'ya oranını diğer ülkeler ile kıyasladığımızda çok da yüksek olmadığını görüyoruz. Örneğin Japonya, Yunanistan (ki bu iki ülke için oran yüzde 100'un üzerindedir), Avusturya ve İtalya'da bu oran Türkiye'den daha yüksektir.

Ancak borç oranlarının arkasında bizim açımızdan endişe verici ve daha önemli olan unsurlar var. Birincisi Türkiye'de borç stokunun vadesi çok kısadır. Yani borç stoku yüksek gibi görünen Avrupa Birliği ülkeleri, borç stoklarının her sene sadece yüzde 5 veya 6'sını çevirmek durumunda iken, Türkiye borç stokunun yaklaşık yüzde 80'nini hemen her sene çevirmek zorundadır.

Örneğin ekonomik kriz nedeniyle faizlerin aşırı biçimde yükseldiği 2001 yılında iç borç çevirme oranı yüzde 114'e kadar çıkmıştı. 2003 ve 2004 yıllarında ise Hazine, 2000'den bu yana ilk kez nakit bazda ödediği iç borç anapara ve faiz tutarından daha az anapara borçlanması gerçekleştirmiş ve iç borç çevirme oranını yüzde 100'ün altına indirmişti. İç borç çevirme oranı 2003 yılında yüzde 92.8, 2004 yılında yüzde 89,1, 2005 yılında ise yüzde 89.4 olmuştur.

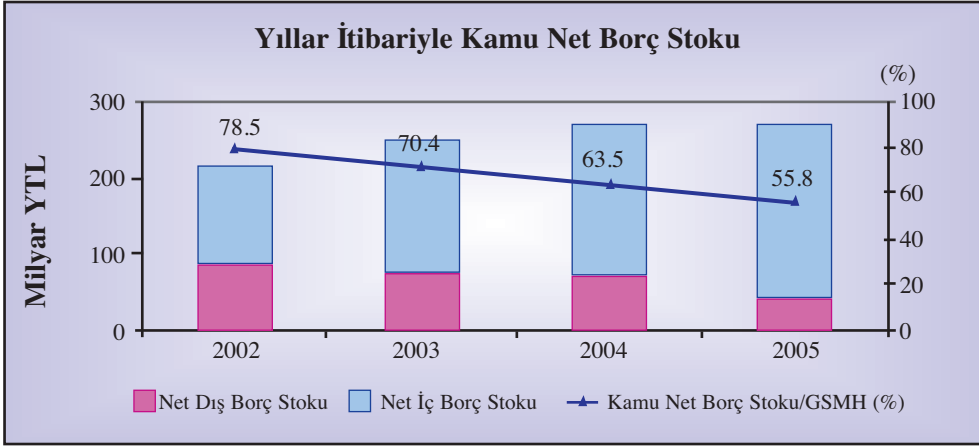
İçinde bulunduğumuz 2006 yılında ise 144,5 milyar YTL iç ve 23,8 milyar YTL dış olmak üzere toplam 168,4 milyar YTL borç servisi yapılması öngörülmektedir.

Toplam borç servisininin 126,2 milyar YTL'si anapara, 42,1 milyar YTL'si ise nakit bazlı faiz ödemelerinden oluşmaktadır.

Bu projeksiyona göre 2006 yılında iç borç çevirme oranının ortalama yüzde 77,1 olması beklenmektedir. Ayrıca Hazine, Ocak-Haziran dönemi itibarıyla iç borç çevirme oranı yüzde 70 olarak açıklamıştır. Yani Hazine, yılın ilk dört ayında vadesi gelen iç borçlarının yüzde 70'ini yeniden borçlanarak öderken, yüzde 30'unu da diğer imkanlarla ödemiştir. (Türk Telekom'dan aktarılan 1.365 milyon YTL, TMSF'den tahsil edilen gecikmiş vergi alacakları, Kamu Bankalarından alınan 1.369 milyon YTL tutarındaki kar payları ile GSM işletmelerinden alınan 1.539 milyon YTL tutarındaki pay)

2006 yılı için öngörülen ve yılın ilk 6 ayı itibariyle bu oranın 7 puan altında yüzde 70 olarak gerçekleşen yüzde 77.1'lik borç çevirme oranının yüzde 80'in altında olması aslında çok önemli ve uzun yıllardır görmeye hasret kaldığımız bir olgunun başlamasına neden olabilecektir. Bu olgu ki, aslında Türkiye için tarihi bir fırsattır, ilk kez kamu kesimi borç stokunu hem oran olarak hem de miktar (nominal) olarak azaltabilme imkanındır.

Diğer taraftan “Borçluluk Göstergesi” olarak da kullanılan Türkiye'nin kamu net borç stoku, 2005 yılında ekonominin yüzde 6,3 oranında büyümesi, reel faizlerde ve kurda yaşanan düşüş nedeniyle azalma trendini devam ettirmiş ve GSMH'nın yüzde 55,8'ine kadar gerilemiştir. Geçen sene yüzde 63,5 olarak gerçekleşen bu oran 2001 krizinde milli gelirin yüzde 90,5'ine kadar yükselmişti.

Bununla birlikte kurlarda meydana gelen düşüşün, borç stokunun kura olan bağımlılığı da dikkate alındığında, (toplam borç stokunun yüzde 37.3'ü döviz veya döviz endeksli dir.) kamu net borç stokunun GSMH'ya olan oranında meydana getirdiği azalmaya katkıda bulunduğu da unutulmamalıdır. Bu durum, kurlardaki hareketin şu ana kadar borç stokunun azalması yönünde etkide bulunmasına rağmen, hareketin tersine dönmesi durumunda ki, son 2 ayda meydana gelen döviz kurlarındaki ani yükseliş bunun en güzel örneğidir, borç stokunun GSMH'ya oranının artma riski de her zaman mevcut olduğudur.

Buna göre, kamu net borç stokunun GSMH'ya oranı dikkate alındığında, önemli mesafe alındığı görülmektedir. Kamu Kesimi Toplam Borç Stokunun GSMH'ya oranı

ise 2005 yılı sonunda yüzde 68,2 olmuştur. 2008 yılı itibariyle ise kamu brüt borç oranının Maastricht Kriterlerini tutturması hedeflenmektedir.

2003 yılında, GSMH'nın yüzde 5,2'si kadar fazla veren faiz dışı bütçe dengesi, 2004 yılında yüzde 6,1, 2005 yılında ise hedefin çok üzerinde yüzde 7,7 oranında fazla vermiştir. 2006 yılında ise önce yüzde 6 olarak belirlenen faiz dışı fazla oranı geçtiğimiz ay revize edilerek yüzde 6,7'ye yükseltilmiştir. Netice olarak Kamu Kesimi Borçlanma Gereği (KKBG) de 2003 yılındaki yüzde 9,3'luk düzeyden gerileyerek 2005 yılında GSYİH'nın yüzde 0,9'una kadar düşmüş, bu yıl ise geçen yıl olduğu gibi yüzde 1'den az olması (0,7) beklenmektedir. Aynı şekilde, kamu kesimi borçlanma gereğinin GSYİH'ya oranının 2007 yılında yüzde 0.1 olacağı, 2008 ve 2009 yıllarında ise kamu kesiminin sırasıyla yüzde 0.2 ve yüzde 0.9 oranında fazla vereceği tahmin edilmektedir.

3- BÜTÇE PERFORMANSI

Türkiye'nin 1923-2005 yılları arasındaki dönemde bütçe açıklarının toplamı yaklaşık 240 milyar dolara ulaşmıştır. 2005 yılı dahil geçmiş 83 yıllık dönemde Türkiye sadece 23 yılda denk ya da bütçe fazlası vermiştir. Bütçe disiplinin sürdürüldüğü yıllar çoğunluklu Cumhuriyetimizin ilk yılları ve büyük önder Atatürk'ün ölümüne kadar olan süreyle sınırlıdır.

Gelelim 2005 mali yılı bütçesi uygulama sonuçlarına. 2005 yılında öngörülenden daha fazla bütçe geliri elde edilmiş ve yine özellikle faiz kaleminde olmak üzere öngörülenin altında bütçe harcaması gerçekleşmiş ve sonuçta 2005 yılı bütçe açığı yıllık programın yüzde 33,4'ü seviyesinde kalarak 9,7 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. 2005 yılı bütçesinde sağlanan bu başarı aynı zamanda kamu kesimi borçlanma gereğinde de büyük bir azalmaya yol açmış ve bütçe açığının milli gelire oranı yaklaşık yüzde 2'ye kadar düşmüştür. Faiz dışı fazla da program hedeflerini de aşarak 37.602 milyon YTL olmuş ve GSMH'nın yüzde 7.7'si oranında gerçekleşmiştir. Program tanımlı faiz dışı fazla ise 24.092 milyon YTL olmuştur. Program tanımlı faiz dışı fazlanın GSMH'ya oranı yüzde 5'tir.

2006 yılının ilk altı aylık sonuçları ise daha umut vericidir. Çünkü bu dönemde merkezi yönetim bütçe dengesi, Ocak-Haziran 2006 döneminde, Türkiye 1984 yılından bu yana ilk defa bütçe fazlası ile tanışmış ve bütçe 2 milyar 423 milyon YTL fazla vermiştir. 2005 yılının ilk altı aylık döneminde merkezi yönetim bütçesi 2 milyar 618 milyon YTL açık verdiği göz önüne alındığında, geçen yıla göre bütçe dengesindeki iyileşme çok belirgin bir hal almaktadır.

Bu dönemde 3 ayda (Ocak, Mayıs ve Haziran) bütçe fazlası elde edilirken, diğer 3 ayda ise (Şubat, Mart ve Nisan) bütçe açığı meydana gelmiştir.

Maliye Bakanlığı, 2006 bütçesinde merkezi yönetim bütçe açığının GSMH'ya oranının yüzde 2.6 olarak hedeflenmiş iken bu ay yapılan revizyon sonucunda gerçekleşmenin yüzde 1.7 olacağını tahmin edildiğini ifade edilmiştir. Kuşkusuz olumlu bir gelişmedir.

2005 yılında konsolide bütçe harcamaları 144,6 milyar YTL olarak gerçekleşmiş ve 2005 yılı toplam ödeneğinin yüzde 92,9'u düzeyinde kalmıştır.

Harcamalarda gözlemlenen düşük gerçekleşme oranının en önemli nedeni ise faiz oranlarının ve bütçe finansman ihtiyacının öngörülenden daha düşük seyretmesi nedeniyle, faiz ödeneğinin sadece yüzde 80,9'unun kullanılmış olmasıdır. Bu da göstermektedir ki, bin bir zorlukla toplanan vergilerin etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak üzere acilen bir harcama reformu da yapılmalı ve kamu kesiminde savurganlığa ve aşırı harcama eğilime son verilmelidir.

Bir önceki yıla göre 2005 yılında konsolide bütçe gelirleri yüzde 21,8 oranında artış göstererek 134,8 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemlerde, faiz dışı harcamalar yüzde 17 oranında artarak 98,9 milyar YTL olmuş, yüzde 19,1 oranında düşüş gösteren faiz harcamaları ise 45,7 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Böylece, 2005 yılında konsolide bütçe faiz dışı fazlası yüzde 37,2'lik bir artışla 35,9 milyar YTL düzeyine ulaşmıştır.

Reel değişimler itibarıyla bakıldığında, 2005 yılında bütçe gelirleri yüzde 12,6 faiz dışı harcamalar yüzde 8,1 artmış, faiz harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 25,3 oranında azalmıştır. Faiz dışı fazlada reel olarak kaydedilen artış ise yüzde 26,9'dur.

Bu gelişmelerin sonucunda 2005 yılı bütçe açığı yıllık programın yüzde 33,4'ü seviyesinde kalmış ve 9,7 milyar YTL olarak gerçekleşmiş ve bütçede sağlanan bu kamu kesimi borçlanma gereğinde büyük bir azalma kaydedilmiş ve bütçe açığının milli gelire oranı yaklaşık yüzde 3'e kadar düşmüştür. Faiz dışı fazla da program hedeflerini de aşarak 37.602 milyon YTL olarak GSMH'nin yüzde 7.7'si oranında gerçekleşmiştir. Sonuçta ise kamu net borç stokunun milli gelire oranı da yüzde 63,5 düzeyine kadar gerilemiştir.

Bu doğrultuda, 2006 yılında konsolide bütçe açığının GSMH'ya oranının yüzde 2,4'e gerileyeceği ve kamu kesimi borçlanma gereğinin GSMH'ya oranının uzun yıllardan beri ilk defa fazla verilmesiyle yüzde (0,7) seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 2005 yılının ilk altı aylık bütçe verileri yine gelirler ve giderler kalem-

lerinde beklentilerin ötesinde bir performans artışının kaydedildiğini göstermektedir. Bütün bu gelişmelere rağmen, kamu maliyesi toplam borç stokundaki miktar bazında artış devam etmekte, iç borç stokunun miktarı, faizi ve vade yapısı risk teşkil etmeye devam etmektedir. Haziran 2005 itibariyle toplam borç stokunda yaşanan nominal düşüşün sevindirici ve umut verici olduğunu da belirtmek gerekir.

3.1- Bütçe Harcamaları

2005 yılında konsolide bütçe harcamaları 144,6 milyar YTL olarak gerçekleşmiş ve 2005 yılı toplam ödeneğinin yüzde 92,9'u düzeyinde kalmıştır. Harcamalarda gözlemlenen düşük gerçekleşme oranının en önemli nedeni ise faiz oranlarının ve bütçe finansman ihtiyacının öngörülenden daha düşük seyretmesi nedeniyle, faiz ödeneğinin sadece yüzde 80,9'unun kullanılmış olmasıdır. Bu da göstermektedir ki, binbir zorlukla toplanan vergilerin etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak üzere bütçe harcamalarına bir düzen verilmeli ve kamu kesiminde savurganlığa ve aşırı harcama eğilime son verilmelidir.

Bir önceki yıla göre 2005 yılında faiz dışı harcamalar yüzde 17 oranında artarak 98,9 milyar YTL olmuş, faiz harcamaları ise yüzde 19,1 oranında düşüş göstererek 45,7 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir.

Reel değişimler itibarıyla bakıldığında, faiz dışı harcamalar yüzde 8,1 artmış, faiz harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 25,3 oranında azalmıştır.

Bütçe içinde harcamaların dağılımına bakıldığında ise faiz dışı harcamaların payının yavaş yavaş artma eğilimine girdiği, faiz harcamaları azaldıkça bunun yerinin başka kalemlerle doldurulduğu görülmektedir. Bu süreç kendi içerisinde sağlıklı bir gelişme olmakla birlikte, kamu maliyesinin gelecek aylara ve yıllara taşıdığı iki problemin devam ettiği görülmektedir.

Bunlardan birisi elbette ki hala bütçe harcamaları içindeki payı yüzde 29 (yeni bütçe sistemine göre yüzde 27) olan ve GSMH'nin yüzde 8,6'si düzeyinde gerçekleşmesi beklenen faiz harcamaları, diğeri de GSMH içindeki payı yaklaşık yüzde 5'e tırmanan sosyal güvenlik açıklarıdır. 2005 yılında bütçeden sosyal güvenlik kurumlarının açıklarını kapatmak üzere ödenen para 23.825 milyon YTL olmuştur. Yine geçen yıl faiz kalemi için 45.679 milyon YTL ödemiştik.

Sosyal güvenlik kurumları açıkları 173 milyar YTL'lik 2006 yılı bütçesinin en yüksek harcamalarından birini oluşturmaktadır. Türkiye'nin 2006 yılında en büyük beklası olan faize 46.3 milyar YTL, memura ise 36 milyar YTL ödemesi öngörülmek-

tedir. Bu nedenle Hazine bütçesi 51.8 milyar YTL, Maliye bütçesi ise 33.3 milyar YTL olarak öngörülmüştür. Sosyal güvenlik kurumları açıkları için üst sınır ise 24.3 milyar YTL olmasına rağmen yılın ilk 6 ayına ilişkin bütçe uygulama sonuçları bu hedefin yukarı doğru aşılabileceğini gösteriyor.

Yani sosyal güvenlik kurumlarının gelir-gider farkı, Milli Eğitim'e ayrılan 16.7 milyar YTL'lik bütçenin çok üzerinde aynı zamanda Sağlık, Milli Savunma bütçelerinin iki katı büyüklüğünde. Enerji Bakanlığı için kaynak olmaması nedeniyle 20-25 yılda biten sulama amaçlı yatırımlar ve toplam yatırıma 10.7 milyar YTL ayrıldığı dikkate alındığında bu rakamın boyutu daha da çarpıcı hale geliyor.

2006 yılında sosyal güvenlik harcamalarının bütçeden aldığı pay ve GSMH'ya oran olarak ulaştığı düzey bu sorunun ileriki yıllarda faiz ödemeleri problemini geride bırakarak bütçedeki en önemli harcama kalemini oluşturacağını gösteriyor. Çünkü son 3 yılda bütçedeki faiz kalemine ayrılan pay azalırken, sosyal güvenlik açıkları için ayrılan pay sürekli olarak artmaktadır. Umudumuz faiz belasından yavaş yavaş kurtulurken, popülist politikalara kurban edilen sosyal güvenlik sistemimizin çökmesidir.

Gelelim istihdama ve büyümeye katkısı nedeniyle bizim için önemli olan yatırım harcamaları kalemine. Yatırım harcamalarının bütçeden aldığı pay 2006 yılında yüzde 9.5'e yükselmektedir. Bu oran 2002 yılında yüzde 6.6, 2004 yılında ise yüzde 6 olarak gerçekleşmişti. 2005 yılında ise yaklaşık yüzde 7.5 olmuştur.

3.2- Bütçe ve Vergi Gelirleri

2005 yılı sonu itibarıyla konsolide bütçe gelirleri 124,3 milyar YTL'lik tahmini aşarak 132,7 milyar YTL olmuş ve yıllık programın yüzde 106,6'sı oranında gerçekleşmiştir. Gelirlerde gözlenen bu performans özellikle dolaysız vergiler ile vergi dışı gelirlerde gözlenen iyileşmeden kaynaklanmıştır. Ancak aşağıda da açıklanacağı üzere toplam olarak vergi gelirlerinde ise hedefin sadece 300 milyon YTL üzerinde tahsilat yapılmıştır.

2005 yılında red ve iadeler düşüldükten sonra 106,9 milyar YTL vergi geliri elde edilmiştir¹. 2005 yılında tahsil edilen vergi gelirleri tutarını ana kalemler itibarıyla gösteren ve bir önceki yıl rakamlarına göre, TÜFE (7.72) esas alınarak hesaplanan reel değişimleri de içeren tablo şu şekildedir².

¹ Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerine göre red ve iadeler de hesaba katıldığında ise toplam vergi gelirleri 119.621.390 bin YTL'dir.

² Tabloda yer alan tutarlar red ve iadeler düşüldükten sonra kalan net tutarlardır.

	(Bin YTL)	Reel Değişim
Toplam Vergi Gelirleri	106,932,118	% 10,2
Gelir, Kar ve Sermaye Üzerinden Alınan Vergiler	30,323,792	% 6
- Gelir Vergisi	20,457,140	% 6,4
- Kurumlar Vergisi	9,866,395	% 5,1
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Vergiler	69,783,087	
- Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	12,466,118	- % 1,6
- Özel Tüketim Vergisi	32,476,369	% 15,6
- İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	17,876,719	% 6
- Gümrük Vergileri	1,360,321	% 4,1
- Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer Vergiler (Özel İletişim, Özel İşlem, Şans Oyunları)	3,275,357	% 38,6
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler (Arazi, Veraset, İntikal)	1,840,241	% 15,6
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2,270,401	% 52,4
Damga Vergisi	2,169,797	% 6,2
Harçlar	2,806,362	% 27,8

2005 yılında toplam vergi gelirleri hedefi 300 milyon YTL tutarında aşılmıştır. Rakamlara daha ayrıntılı bakıldığında gelir ve kurumlar vergisi tahsilatında hedeflenen rakam olan 26,408 milyon YTL'nin bir hayli üzerinde (yaklaşık yüzde 15) bir rakama ulaşılarak 30,303 milyon YTL gelir elde edildiği görülmektedir.

Dahilde ve ithalde alınan katma değer vergisi ile gümrük vergileri ve özel tüketim vergisi ile damga vergisi tahsilatında ise öngörülerin altında gerçekleşmeler olmuştur. Motorlu Taşıtlar Vergisi ve harçlar kaleminde ise yine hedefin üzerinde gelir elde edilmiştir.

Ayrıca 2005 yılında toplam 225.245 bin YTL vergi cezası tahsil edilmiştir.

2005 yılında vergi gelirlerinde bir önceki yıla kıyasla yaklaşık yüzde 10,2 civarında gerçekleşen reel artışta, özel tüketim vergilerinin önemli bir katkısı bulunmaktadır. Yine bu dönemde özel iletişim vergisi ile motorlu taşıtlar vergisinde yaşanan yüksek oranlı reel artış da dikkat çekicidir.

32.476.369 bin YTL'lik tahsilat yapılan Özel Tüketim Vergisinin alt kalemlerinin 2004 yılı rakamları ile karşılaştırdığımızda karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır.

	(Bin YTL)	Reel Değişim
Özel Tüketim Vergisi	32,476,369	% 15,6
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	19,398,033	% 14,3
Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	3,926,992	% 43,5
Kolalı Gazoz Alkollü İç. ve Tüt. Mam. İl. ÖTV	8,521,174	% 7,1
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İl. ÖTV	630,170	% 48

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, özel tüketim vergisinin alt kalemlerini oluşturan motorlu taşıtlara ilişkin ÖTV ile dayanıklı tüketim mallarına ilişkin ÖTV rakamlarındaki neredeyse yüzde 50'lere varan yüksek oranlı artış kaydedilmiştir. Bu yüksek oranlı artışın arkasında yatan en önemli neden elbetteki, 2005 yılında ekonomide sağlanan iyileşme ve talepte meydana gelen canlanmadır.

Son iki ayda yaşanan ekonomik çalkalanmanın piyasadaki talep koşullarını bir miktar bozduğu ve motorlu taşıt ve dayanıklı tüketim mali talebinde önemli bir düşüşe yol açtığı düşünüldüğünde, bu kalemlerde 2006 yılı için öngörülen rakamlar konusunda ihtiyatlı olma gereği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

106,9 milyar YTL'lik vergi gelirlerinden aslan payını yine yaklaşık 73 milyar YTL ile dolaylı vergiler almıştır. Bir başka ifadeyle, dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payı yüzde 68,5 düzeyindedir. 7 Temmuz 2006 tarihinde IMF gönderilen niyet mektubu dikkate alındığında, ekonomi idaresinin 2006 yılının son döneminde yılın ilk yarısındaki sonuçlara göre bütçe hedefini aşacağına kesin gözüyle bakılan personel ve sağlık harcamalarını karşılamak ve ayrıca kurumlar vergisinde yapılan yüzde 10'luk indirimi de telafi etmeye yönelik yeni vergi artışlarının gündeme gelmesi sürpriz olmamalıdır.

2006 yılı merkezi yönetim bütçesinde 160 milyar 326 milyon YTL olarak hedeflenen merkezi yönetim bütçe gelirleri Ağustos ayında yapılan revizyon sonucunda 163 milyar 41 milyon YTL'ye, 132 milyar 199 milyon YTL olarak hedeflenen vergi gelirleri ise 134 milyar 234 milyon YTL'ye yükseltilmiştir.

2006 yılının ilk yarısındaki merkezi yönetim bütçesindeki gerçekleştirmeler dikkate alındığında, uygulanmakta olan disiplinli kamu maliye politikasının sürdürüldüğü, harcamalarda beklentilerin ötesinde tasarrufun, gelirlerde ise program hedeflerinin ötesinde gelir seviyesinin tutturulmaya devam edildiği görülmektedir.

Ocak-Haziran 2006 döneminde yani ilk altı aylık dönem itibarıyla 1984 yılından bu yana ilk defa bütçe fazlası verilmiş ve Merkezi Yönetim Bütçe dengesi, 2 milyar 423 milyon YTL fazla ile sonuçlanmıştır.

2005 yılının ilk altı aylık döneminde merkezi yönetim bütçesi 2 milyar 618 milyon YTL açık verdiği gözönüne alındığında, geçen yıla göre bütçe dengesindeki belirgin iyileşme göze çarpmaktadır.

2006 yılı Ocak, Mayıs ve Haziran aylarında bütçe fazlası elde edilirken, Şubat, Mart ve Nisan aylarında bütçe açığı meydana gelmiştir.

Ocak-Haziran 2006 döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21.7 oranında bir artışla toplam 25 milyar 298 milyon YTL faiz dışı fazla elde edilmiştir. Bu şekilde Haziran sonu itibarıyla, 32 milyar 264 milyon YTL olarak belirlenen 2006 yılı faiz dışı fazla hedefinin yüzde 78.4'üne ulaşılmış durumdadır.

Geçen yılın ilk altı aylık döneminde faiz dışı fazla tutarının 20 milyar 786 milyon YTL olduğu bu tutarın 2005 yıl sonu faiz dışı fazla gerçekleşmesinin yüzde 55.3'üne tekabül ettiği dikkate alındığında, faiz dışı fazla performansında geçen yıla göre önemli bir iyileşme olduğu görülmektedir.

Merkezi Yönetim Bütçesinin gelir bölümünün yılın ilk ayına ilişkin uygulama sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

(Milyon YTL)	2005			2006			Ocak
	Yılsonu Gerçek.	Ocak-Haziran Gerçek. Toplamı	Gerçek. Oranı (%)	Hedef	Ocak-Haziran Gerçek. Toplamı	Gerçek Oranı (%)	Haziran Artış Oranı (%)
Vergi Gelirleri	119.687	54.433	45.5	132.258	66.005	49.9	21.3
Vergi Dışı Gelirler	26.950	12.626	46.9	25.084	17.172	68.5	36.0
Sermaye Gelirleri	2.049	113	5.5	2.502	174	7.0	54.2
Alınan Bağış ve Yardımlar	865	1.266	146.4	482	670	139.0	-47.1
Toplam	149.551	68.438	45.8	160.326	84.021	52.4	22.8

Kaynak: Maliye Bakanlığı-BÜMKO 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve Beklentiler Raporu

Yılın ilk altı aylık döneminde tahsil edilen vergi gelirlerine baktığımızda karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır.

Ocak-Haziran 2005 döneminde 54 milyar 408 milyon YTL olan vergi gelirleri, bu yılın aynı döneminde yüzde 21.3 oranında artış göstererek 65 milyar 975 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir. Geçen yıl yüzde 45.5 olan gerçekleşme oranı ise, önemli bir artış göstererek bu yıl yüzde 49.9'a yükselmiştir.

2006 yılının ilk yarısında 12.664.985 bin YTL gelir vergisi tahsilatı yapılmıştır. Bu tutarın 11.264.780 bin YTL'si (yüzde 89'u) tevkifat yani stopaj yoluyla tahsil edilmiştir. Yılın ilk yarısında tahsil edilen gelir vergisi geçen yılın aynı dönemine göre reel olarak yüzde 12,7'lik bir artışı ifade etmektedir. (Reel artış hızı hesaplanırken Haziran 2005 ile Haziran 2006 arasındaki 12 aylık dönemde geçerli olan yüzde 10,12 oranındaki TÜFE rakamı esas alınmıştır.)

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerden tahsil edilen tutar ise 129,702 bin YTL yani toplam gelir vergisinin sadece ve sadece yüzde 1'idir.

Gelir vergisi için yıl sonu hedefi 26.090.000 bin YTL'dir. Yani yılın ilk yarısında yılsonu hedefinin yüzde 48.5'ine ulaşılmıştır.

Aynı dönemde kurumlar vergisi tahsilatı ise 6.456.936 bin YTL olmuştur. Bu tutarın 5.967.855 bin YTL'si yani yüzde 92.4'u ödenen geçici vergilerden oluşmaktadır. Bu tutar kurum kazançları üzerinden yüzde 30 oranında kurumlar vergisi uygu-

lanması sonucu ödenmiştir. Yılın ikinci yarısı için bu oranın yüzde 20 olarak uygulanacağı gözönüne alındığında ikinci altı aylık dönem için kurumlar vergisi tahsilatında düşüş görülmesi sürpriz olmayacaktır. Kurumlar vergisi için yıl sonu hedefi 12.892.000 bin YTL'dir ve yılın ilk yarısında bu hedefin yüzde 50,1'ine ulaşılmıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre kurumlar vergisi tahsilatındaki reel artış yüzde 30,1'dir.

Yılın ilk yarısında yurtiçinde tahsil edilen katma değer vergisi tutarı 8.109.992 bin YTL olmuştur. Yıl sonu hedefi ise 16.337.000 bin YTL'dir. Bu durumda hedefin 49,6'sına ulaşılmış durumdadır. Geçen yılın aynı dönemine göre dahilde alınan katma değer vergisi tahsilatındaki reel artış yüzde 27,5 olmuştur.

2006 yılının ilk altı aylık döneminde toplam 17.688.988 bin YTL özel tüketim vergisi tahsilatı yapılmıştır. Yılsonu hedefi ise 37.276.000 bin YTL'dir, dolayısıyla yılsonu hedefinin yüzde 47,5'ine ulaşılmıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre tahsil edilen özel tüketim vergisi tutarındaki reel artış yüzde 10,3 olmuştur.

Özel Tüketim Vergisinin alt kalemlerine baktığımızda petrol ve doğalgaz üzerinden alınan ÖTV'nin geçen yılın aynı dönemine göre reel olarak yüzde 5 oranında azaldığı, motorlu araçlardan alınan ÖTV tutarının geçen yılın aynı dönemine göre reel olarak yüzde 16,7 arttığı, kolalı gazoz, alkollü içki ve tütün mamullerinden alınan ÖTV'nin geçen yılın aynı dönemine göre reel olarak yüzde 38,1 arttığı ve son olarak dayanıklı tüketim malları üzerinden alınan ÖTV'nin yine geçen yılın aynı dönemine göre reel olarak yüzde 55,8 oranında arttığı görülmektedir.

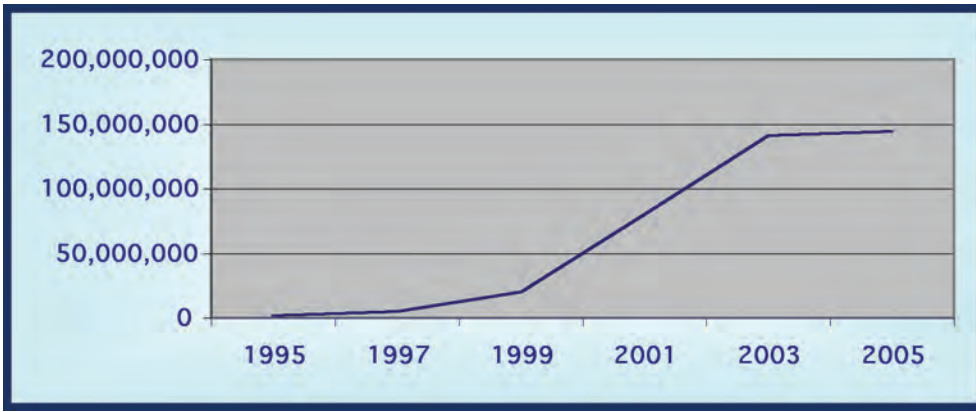
İthalattan alınan katma değer vergisi tutarı yılın ilk yarısında 11.895 milyon YTL olmuştur, yıl sonu hedefi ise 22.398 milyon YTL'dir. Bu durumda yılsonu hedefinin yüzde 53,1'ine yılın ilk altı ayında ulaşılmıştır. Yılın ilk yarısındaki rekor cari açık düşüldüğünde aslında rakamlar şaşırtıcı değildir. Yaşanan kur düzeltmesi sonucu yılın ikinci yarısında ithalde alınan katma değer vergisi tahsilatında bir azalma meydana gelmesi muhtemel gözükmektedir. Geçen yılın aynı dönemine göre kaydedilen reel artış yüzde 32,7'dir.

Yılın ilk altı ayında toplanan vergilerin yaklaşık yüzde 68,7'sini dolaylı vergiler, yüzde 29'unu dolaysız vergiler, yüzde 2,3'ünü ise mülkiyet üzerinden alınan vergiler oluşturmuştur.

3.3- Bütçe Gelirleri ve Vergi Politikası

Son 10 yıllık dönemde konsolide bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda karşımıza aşağıdaki tablo çıkmaktadır. 1995 yılında bütçe harcamaları toplamı 1.724.194 milyar TL iken, 2005 yılı sonunda bu rakam 144.562.290 milyar TL olmuştur. Son 10 yıllık dönemde toplam bütçe harcamaları yaklaşık 84 kat artmıştır.

Bütçe Harcamalarının Seyri (Bin TL) 1995-2005

Bütçe harcamaları içinde faiz giderleri yine 1995 yılında 576.116 milyar TL iken 2005 yılı sonunda 45.679.532 milyar TL olmuş, yani son 10 yılda 79,3 kat artmıştır.

Faiz Giderleri (Bin TL) 1995-2005

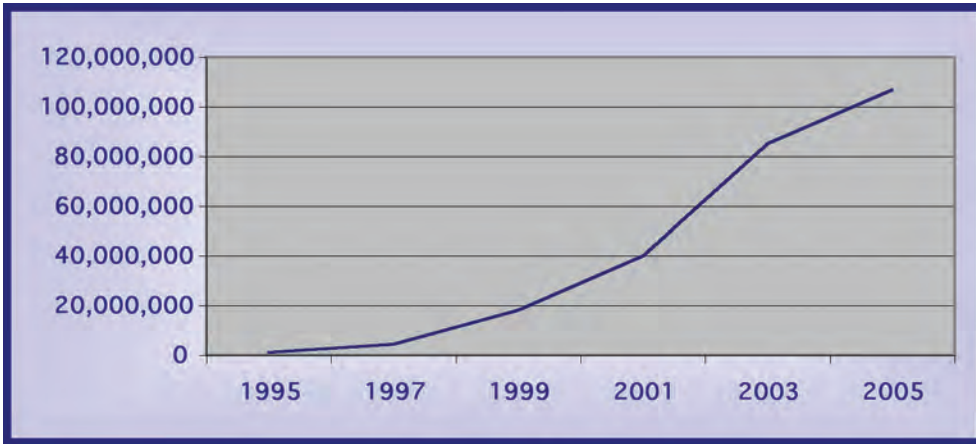

1995 ila 2005 yılları arasındaki son 10 yıllık döneme konsolide bütçe gelirleri açısından baktığımızda ise 1995 yılında 1.409.250 milyar TL olan bütçe gelirimizin, 2005 yılı sonunda yaklaşık 94 kat artarak 132.658.473 milyar TL'ye görmekteyiz. Aynı dönem içerisinde konsolide bütçe vergi gelirleri ise 1995 yılında 1.084.350 milyar TL iken 2005 yılı sonunda 106.932.118 milyar TL olmuş yani son 10 yılda vergi gelirlerimiz 98,6 kat artmıştır.

1995 yılında vergi gelirlerimizin konsolide bütçe gelirleri içerisindeki payı yüzde 77 iken, aynı oran 2005 yılında yüzde 80,6 olmuştur.

Son 10 yılda vergi gelirlerinin toplam gelirler içindeki payının en yüksek olduğu yıllar sırasıyla, yüzde 84,1 ile 2003, yüzde 83,3 ile 2004, yüzde 82,7 ile 1996, yüzde 81,6 ile 1997 ve yüzde 80,6 ile 2005 yani geçtiğimiz yıl olmuştur.

Konsolide Bütçe Vergi Gelirleri (Bin TL) 1995-2005

1995 ila 2005 yılları arasında toplam vergi gelirlerimizin GSMH'ya oranları ise şu şekilde olmuştur. Bilindiği üzere genel bütçe vergi gelirlerinin GSMH'ya olan oranını bize dar anlamda vergi yükü rakamlarını da vermektedir.

YILLAR	VERGİ GELİRİ (Bin TL)	GSMH (Bin TL)	VERGİ GEL/GSMH
1995	1.084350	7.854.887	% 13,8
1996	2.244.094	14.978.067	% 14,9
1997	4.745484	29.393.262	% 16,1
1998	9.228596	53.012.781	% 17,4
1999	14.802.280	78.282.967	% 18,9
2000	26.503.698	125.596.129	% 21,1
2001	39.735.928	176.483.953	% 22,5
2002	59.631.868	273.463.168	% 21,8
2003	84.316.169	356.680.888	% 23,6
2004	101.038.904	428.932.343	% 23,6
2005	119.621.390	486.401.032	% 24,6

Resmin içine yani vergiye bağlı tüm gelirleri ve sosyal güvenlik kesintilerini (para-fiskal gelirler) de kattığımız zaman geniş anlamdaki vergi yükü kavramına ulaşırız ki, son 30 yılda ülkemizdeki vergi yükü oranları şu şekilde gerçekleşmiştir.

1975 ila 2004 yılları arasında Türkiye'deki vergi yükünün gelişimi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YILLAR	VERGİ YÜKÜ
1975	% 16
1985	% 15,4
1990	% 20,0
1995	% 22,6
2000	% 32,3
2003	% 31,1
2004	% 33,3

Türkiye, 1985-2004 yılları arasında, vergi yükündeki 17.4 puanlık artışla, OECD ülkeleri arasında birinci sırada yer alıyor. Türkiye'yi 11,3 puan ile İzlanda, 9 puan ile İtalya, 8 puan ile İspanya, 4 puan ile İsviçre, 1,4 puan ile Kanada, 0,4 puan ile Fransa ve 0,2 puan ile Belçika izlemiştir. Söz konusu dönemde vergi yükünde İrlanda'da 5 puan, İngiltere'de 2,4 puan, Almanya'da ise 0.2 puanlık azalma meydana gelmiştir.

4- ULUSLARARASI VERGİSEL EĞİLİMLER

Bugün dünyada vergileme alanında var olan eğilim, toplam vergi gelirleri içerisinde dolaylı vergilerin payının artırılması, diğer taraftan ise dolaysız vergilerin ve özellikle de kurumlar vergisi gelirlerinin payının, kurumlar vergisi oranının aşağıya çekilmesi suretiyle göreceli olarak azaltılmasıdır. Son dönemlerde kurumlar vergisi oranının düşürülmesi yönündeki eğilim Avrupa Birliğini oluşturan 25 ülke içerisinde giderek daha yaygınlaşmaktadır. Hatta bu eğilim dünyanın geri kalanına göre Avrupa Birliği içerisinde çok daha belirgindir. Birliğe son olarak 10 yeni ülkenin katılması, giderek daha çok ülkenin kurumlar vergisi oranlarını aşağıya çekmesine neden olmuştur.

Tabii bu eğilimin en temel sebebi vergi rekabetidir. Mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaştığı Avrupa Birliği içerisinde üye ülkeler, daha fazla yatırım çekebilmek için özellikle kurumlar vergisi oranlarını aşağıya çekmekte, böylelikle şirketlerin maliyet kalemleri içerisinde giderek daha önemli bir yer kaplayan vergileri azaltarak çokuluslu, şirketleri ülkelere davet etmektedir.

Aslında tüm dünyada vergileme alanındaki ana eğilim bundan pek de farklı değildir. Avrupa Birliği, Asya Pasifik ve Latin Amerika'da bulunan belli başlı 86 ülkeyi kapsayan bir araştırmada, 2005 yılı içerisinde bu 86 ülke içerisinde vergi oranlarını değişikliğe giden ülkelerin neredeyse tamamının, kurumlar vergisi oranlarını düşürdüğü tespit edilmiştir. Daha önce de ifade ettiğimiz üzere, oran azalmalarının en yoğun yaşandığı yer Avrupa olmuş, Avrupa Birliği'ne üye 6 ülke kurumlar vergisinde oran indirimine gitmiştir. Bu indirimler sonrasında Avrupa Birliği içerisinde ortalama kurumlar vergisi oranı yüzde 25,32'den yüzde 25,04'e düşmüştür. OECD üyesi ülkelerin ortalaması ise yüzde 28,55'den aynı dönemde yüzde 28,31'e gerilemiştir. Görüldüğü üzere Avrupa Birliği ortalamasındaki düşüş, OECD ortalamasındaki düşüşten daha fazladır. Bu da vergi rekabetinin en yoğun olarak Avrupa Birliği içerisinde yaşandığını çok daha net göstermektedir.

Geçen sene Asya-Pasifik bölgesinde, Hindistan kurumlar vergisi oranının 3 puan

aşağıya çekerken, Filipinler 3 puan artırmıştır. Bunun sonucunda da Asya Pasifik bölgesinde ortalama değişmemiştir.

Latin Amerika bölgesinde de durum pek farklı olmamış, bölgedeki ortalama kurumlar vergisi oranı geçen sene sadece binde bir oranında azalış kaydetmiştir.

Aşağıda öncelikle 3 bölge itibarıyla 86 ülkenin ortalama kurumlar vergisi oranları, hemen akabinde ise ülke bazında 2005 yılı başında geçerli olan kurumlar vergisi oranı ile 2006 yılı başında geçerli olan kurumlar vergisi oranının karşılaştırıldığı tablo yer almaktadır.

Bölgeler İtibarıyla Ortalama Kurumlar Vergisi Oranları -2006

Avrupa Birliği % 25,04

Asya-Pasifik % 29.99

Latin Amerika % 28.25

Kurumlar Vergisi Değişimleri

OECD	AB	Pasifik Asya	Latin Amerika	Ülkeler	1 Haziran 2005 (%)	1 Haziran 2006 (%)
				Arnavutluk	23	20
			■	Arjantin	35	35
			■	Aruba	35	35
■		■		Avustralya	30	30
■	■			Avusturya	25	25
		■		Bengladeş	30	30
			■	Barbados	30	25
■	■			Belçika	33.99	33.99
			■	Bolivya	25	25
				Botswana	25	25
			■	Brezilya	34	34
				Bulgaristan	15	15
■				Kanada	36.1	36.1
			■	Cayman Adaları	0	0
			■	Şile	17	17
		■		Çin	33	33
			■	Kolombiya	35	35
			■	Kosta Rika	30	30
				Hırvatistan	20.32	20.32
	■			G.Kıbrıs R.K.	10	10
■	■			Çek Cumhuriyeti	26	24
■	■			Danimarka	28	28
			■	Dominik Cum.	25	30

OECD	AB	Pasifik Asya	Latin Amerika	Ülkeler	1 Haziran 2005 (%)	1 Haziran 2006 (%)
			■	Ekvator	25/15	25/15
	■			Estonya	0/24	0/23
		■		Fuji	31	31
■	■			Finlandiya	26	26
■	■			Fransa	33.83	33.83
■	■			Almanya	38.31	38.34
■	■			Yunanistan	24/32	22/29
			■	Honduras	30	30
		■		Hong Kong	17.5	17.5
■	■			Macaristan	16	16
■				İzlanda	18	18
		■		Hindistan	36.5925	33.66
		■		Endonezya	30	30
■	■			İrlanda	12.5	12.5
				İsrail	34	31
■	■			İtalya	37.25	37.25
■		■		Japonya	40.69	40.69
			■	Jamaika	33.3	33.3
				Kazakistan	30	30
■		■		Kore	27.5	27.5
	■			Letonya	15	15
	■			Litvanya	15/13	15/13
■	■			Lüksemburg	30.38	29.63
				Macau	12	12

OECD	AB	Pasifik Asya	Latin Amerika	Ülkeler	1 Haziran 2005 (%)	1 Haziran 2006 (%)
		■		Malezya	28	28
	■			Malta	35	35
				Mauritius	25/15	25/15
■			■	Mexico	30	29
				Mozambik	32	32
■	■			Hollanda	27/31.5	25.5/29.6
			■	Hollanda Antilleri	34.5	34.5
■		■		Yeni Zellanda	33	33
■				Norveç	28	28
				Umman	12	12
		■		Pakistan	35	35
			■	Panama	30	30
		■		Papua Yeni Gine	30	30
			■	Peru	30	30
		■		Filipinler	32	35
■	■			Polonya	19	19
■	■			Portekiz	27.5	27.5
				Romanya	16	16
				Rusya	24	24
		■		Singapur	20	20
■	■			Slovak Cumhuriyeti	19	19
	■			Slovenya	25	25
				Güney Afrika	37.8	36.9
■	■			İspanya	35	35

OECD	AB	Pasifik Asya	Latin Amerika	Ülkeler	1 Haziran 2005 (%)	1 Haziran 2006 (%)
		■		Sri Lanka	32.5	32.5
■	■			İsveç	28	28
■				İsviçre	21.3	21.3
		■		Tayvan	25	25
		■		Tayland	30	30
				Tunus	35	35
■				Türkiye	30	20
				Ukrayna	25	25
				B.Arap Emirlikleri	20/55	20/55
■	■			İngiltere	30	30
■				ABD	40	40
			■	Uruguay	30	30
			■	Venezuela	34	34
		■		Vietnam	28	28
				Zambiya	35	35

* (12.97 - 29.07)

5- VERGİ POLİTİKASI

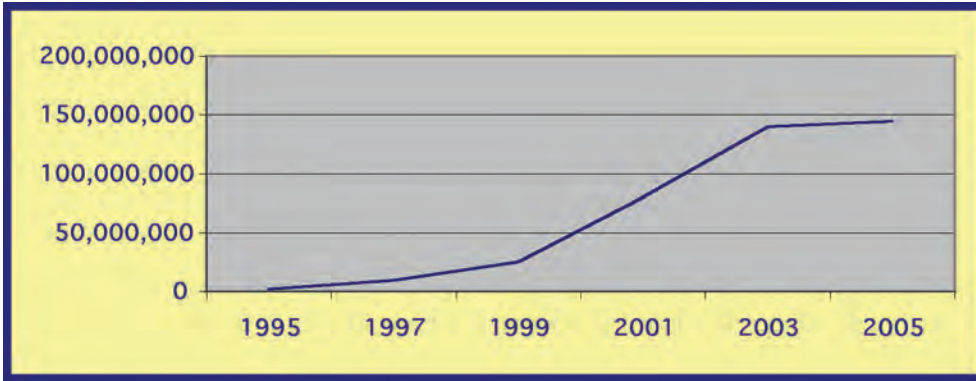
Türkiye’de 1920’li yıllardan bu yana uygulanan vergi politikaları sonucunda bugün geldiğimiz noktada şu tespitleri yapmak mümkündür.

5.1- Kamu Harcamaları Vergi Gelirleri İle Finanse Edilememektedir

Vergi kamu harcamalarını finanse etmenin en sağlıklı yoludur. Bilindiği üzere kamu harcamaları esas olarak iki şekilde finanse edilir, vergi toplamak ve borçlanmak. Türk kamu mali yönetiminde 80’li yıllardan bu yana “vergi alma borç al” prensibi hakim olmuştur. Bunun sonucunda da bugün ülkemizin konsolide bütçe toplam borç stoku Haziran 2006’da yaklaşık 352 milyar YTL’ye ulaşmıştır. Bu rakamın 249,1 milyar YTL’si iç borç, 64,2 milyar doları ise dış borçtur.

Son 10 yıllık dönemde konsolide bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda karşımıza aşağıdaki tablo çıkmaktadır.³ 1995 yılında bütçe harcamaları toplamı 1.724.194 milyar TL iken, 2005 yılı sonunda bu rakam 144.562.290 milyar TL olmuştur. Son 10 yıllık dönemde toplam bütçe harcamaları yaklaşık 84 kat artmıştır.

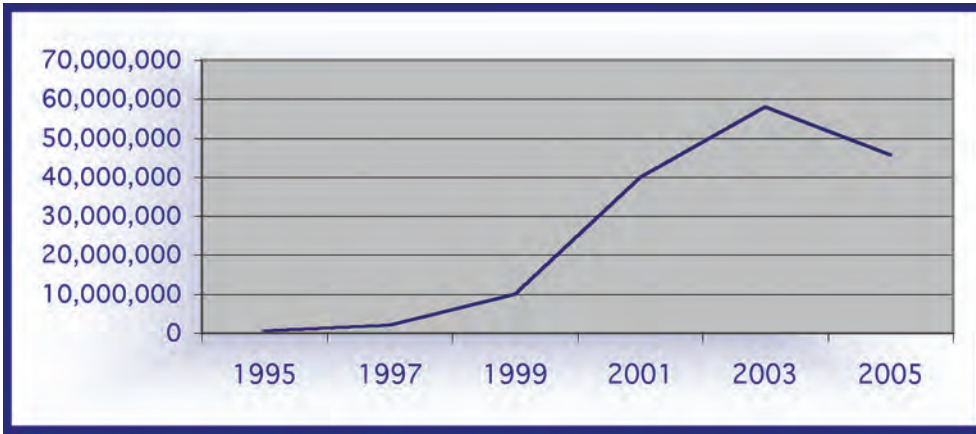
Bütçe Harcamalarının Seyri (Bin TL) 1995-2005

3 Raporun ilerleyen bölümlerinde de bu bölümde olduğu gibi 2004 ve öncesi döneme ilişkin olarak yapılan karşılaştırmalı analizlerde bütçe ve özellikle vergi gelirlerine ilişkin toplam rakamlar red ve iadeleri de kapsayacak şekilde dikkate alınmıştır.

Bütçe harcamaları içinde faiz giderleri yine 1995 yılında 576.116 milyar TL iken, 2005 yılı sonunda 45.679.532 milyar TL olmuş, yani son 10 yılda 79,3 kat artmıştır.

Faiz Giderleri (Bin TL) 1995-2005

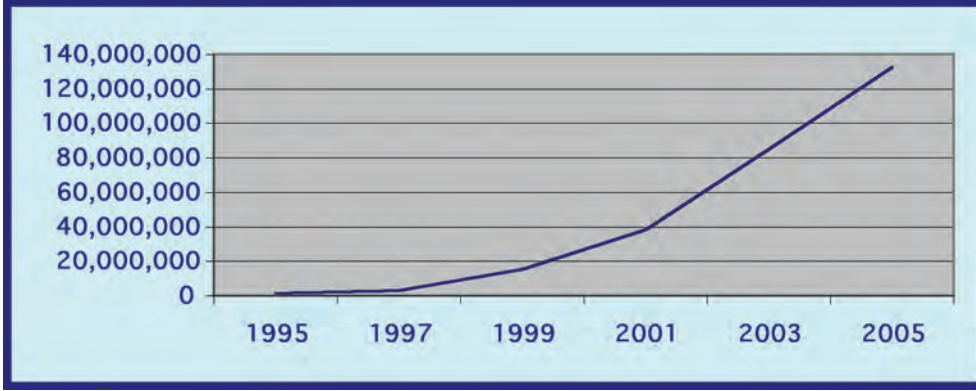

1995 ile 2005 yılları arasındaki son 10 yıllık döneme konsolide bütçe gelirleri açısından baktığımızda ise 1995 yılında 1.409.250 milyar TL olan bütçe gelirimizin, 2005 yılı sonunda yaklaşık 94 kat artarak 132.658.473 milyar TL'ye görmekteyiz. Aynı dönem içerisinde konsolide bütçe vergi gelirleri ise 1995 yılında 1.084.350 milyar TL iken 2005 yılı sonunda 106.932.118 milyar TL olmuş yani son 10 yılda vergi gelirlerimiz 98,6 kat artmıştır.

1995 yılında vergi gelirlerimizin konsolide bütçe gelirleri içerisindeki payı yüzde 77 iken, aynı oran 2005 yılında yüzde 80,6 olmuştur.

Son 10 yılda vergi gelirlerinin toplam gelirler içindeki payının en yüksek olduğu yıllar sırasıyla, yüzde 84,1 ile 2003, yüzde 83,3 ile 2004, yüzde 82,6 ile 1996, yüzde 81,6 ile 1997 ve yüzde 81,5 ile 2005 yani geçtiğimiz yıl olmuştur.

Konsolide Bütçe Vergi Gelirleri (Bin TL) 1995-2005

1995 ila 2005 yılları arasında toplam vergi gelirlerimizin GSMH'ya oranları ise şu şekilde olmuştur. Bilindiği üzere konsolide bütçe vergi gelirlerinin GSMH'ya olan oranı bize aynı zamanda dar anlamda vergi yükü oranlarını da vermektedir.

Vergi gelirlerindeki artış trendinin esas nedeni, ne yazık ki, verginin tabana yayılmasından değil, oranlarda meydana gelen artışlardan ve olağanüstü vergiler ile vergi barışı gibi af kanunu gelirlerinden kaynaklanmaktadır.

Son dört yılda konsolide bütçe vergi gelirlerinin konsolide bütçe giderlerini karşılama oranlarına baktığımızda karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır. 2001 yılında yüzde 49.3, 2002'de yüzde 51.7, 2003 yılında yüzde 60, 2004 yılındaki ise yüzde 66.4, 2005 yılında ise yüzde 73.3 olmuştur. Bu oranları şu şekilde de okuyabiliriz. Örneğin 2005 yılında devlet yapmış olduğu personel ödemeleri, yatırım harcamaları ve transfer harcamalarının sadece yüzde 73,3'ünü vergi gelirleriyle karşılayabilmiştir. Geriye kalan kısım için ya borçlanmıştır ya da malvarlığını (özelleştirme) satmıştır ki, özelleştirme hiçbir zaman bütçe geliri olarak kabul edilemez.

Ancak son yıllarda bütçe performansında gösterilen başarı da gözardı edilmemelidir. Ümidimiz adil ve ödeme gücüne göre alınan vergi gelirlerimizin bütçe harcamalarının tamamını karşılayacak düzeye gelmesi ve artık millet olarak özlemimizi duyduğumuz denk hatta fazla veren bütçelere sahip olmaktır.

5.2- Toplanan Vergilerin Önemli Bir Bölümü Faiz Ödemeleri İçin Kullanılmaktadır

Vergi gelirlerimizin konsolide bütçe harcamalarını karşılamakta yetersiz kaldığını belirtmiştik. Manzaraya biraz daha yakından baktığımızda, faiz ödemelerinin bütçe giderleri içerisindeki payı da gözönüne alındığında durumun aslında daha vahim olduğunu görüyoruz. Çünkü topladığımız vergiler eğitim harcamalarına, sağlık harcamalarına veya yatırıma maalesef gitmiyor. Yani kamu harcamalarının kaynağını yüksek ve kaliteli eğitim veya sağlık harcamaları için değil, ne yazık ki faiz ödemeleri oluşturuyor ve topladığımız vergilerin önemli bir bölümü de bu ödemeleri karşılamak için kullanılıyor.

Bütçedeki vergi gelirlerimizin ne kadarının borç faizlerine gittiğini, aşağıdaki tablodan daha net görebiliriz.

Yıllar	Vergi Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Gid./Vergi Gelirleri
2000	26.503.698	20.439.862	% 77,1
2001	39.735.928	41.062.226	% 103,3
2002	59.631.868	51.870.659	% 86,9
2003	84.316.169	58.609.163	% 69,5
2004	101.038.904	56.448.490	% 55,9 (% 62,7) ⁴
2005	119.621.390	45.679.532	% 38,1 (% 42,7) ⁵
Toplam	430.847.957	274.109.932	% 63,6 (ort)

Tablodan da görüldüğü üzere son 6 yılda 2004 yılında ek vergi, normal vergi, vergi barışı vs. topladığımız tüm vergilerin yüzde 63,6'sini eğitime, sağlığa veya yatırıma harcamalarına değil, doğrudan borçların faizini ödemek için kullanmışız.

2005 yılında Türkiye'nin GSMH rakamı 486,4 milyar YTL olarak gerçekleşti. Yine

4 Red ve iadeler düşüldükten sonra kalan net vergi gelirleri (90.076.681 bin YTL) itibariyle

5 Red ve iadeler düşüldükten sonra kalan net vergi gelirleri (106.932.118 bin YTL) itibariyle

2005 yılı bütçesinde iç borç faiz ödemeleri için 45,6 milyar YTL ödendi. Yani 2005 yılı içerisinde 75 milyon insanımızın yarattığı milli gelirin yüzde 9,3'u devlete borç verenlere gitti ve ödenen bu paradan da yüksek ne yazık ki neredeyse hiç vergi alınmadı. Çünkü devlete borç verenlerin elde ettiği faiz gelirin 480.280.000 YTL'si (480,2 milyar lirası) vergiye tabi değil!!!

Oysa 2005 yılında ekonomide mal ve hizmet üreterek 100 YTL gelir elde eden herkes, bunun yaklaşık 24,6 YTL'sini devlete vergi olarak ödedi, devlet ise bu 24,6 liranın 9,3 lirasını sadece kendisine borç verenlere faiz olarak geri ödedi. Ödenen bu faizler ise büyük tutarlar için 3-5 bin, diğerleri için ise aileleri ile birlikte yaklaşık 1 milyon kişiye gitti. Yani 2005 yılında da 75 milyon çalıştı ve yaklaşık 1 milyon hatta 3-5 bin kişi kılımlı kıpırdatmadan bu pastadan en büyük payı aldı.

5.3- Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı Sağlanamamıştır. Mevcut Vergi Sistemi Gelir Dağılımını Daha Eşitsiz Hale Getirmektedir

Anayasamızın 73'üncü maddesine göre herkes kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ise maliye politikasının sosyal amacıdır.

Bir ülkedeki vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı incelenirken toplanan vergiler içindeki dolaylı ve dolaysız vergilerin oranlarının karşılaştırılması çok kullanılan bir yöntemdir. Bilindiği üzere dolaysız vergiler gelir üzerinden alınır ve vergi adaletini sağlamada daha etkilidir. Çünkü artan oranlı vergi tarifeleri, indirim, istisna, muafiyet ve en az geçim indirimi gibi uygulamalarla doğrudan vergi ödeme gücü ile ilişki kurulabilir.

Dolaylı vergiler ise "tersine artan oranlı" (refresif) bir yapıya sahiptir. Yani ödenen vergi alt gelir grubundaki kişiler için daha büyük önem ifade etmektedir. Dolaylı verginin uygulandığı ürünlerin düşük gelirlilerin bütçesindeki payı, yüksek gelirlilere göre daha fazladır. Vergi yükü asıl olarak düşük ve sabit gelirliler üzerinde kalmaktadır.

Ülkemizde son yedi yıllık dönemde toplam vergi gelirleri içerisindeki dolaylı-dolaysız vergilerin oransal dağılımı ile dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki oranı aşağıdaki gibi olmuştur.

Dolaylı ve Dolaysız Vergilerin Toplam Vergi Gelirleri İçerisindeki Oranları

GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİ TAHSİLATININ YÜZDE DAĞILIMI		
Yıllar	Dolaysız Vergiler (%)	Dolaylı Vergiler (%)
1990	52	48
1991	52	48
1992	50	50
1993	49	51
1994	48	52
1995	41	59
1996	39	61
1997	41	59
1998	47	53
1999	45	55
2000	41	59
2001	40	60
2002	34	66
2003	33	67
2004	31	69
2005	32	68
2006 (6 aylık)	31,3	68,7

Tablo incelendiğinde toplam vergi gelirleri içerisindeki dolaylı vergilerin payının oransal olarak sürekli arttığı ve 2004 yılında bugüne kadarki en yüksek düzeyi olan yüzde 69'a ulaştığı görülmektedir. 2005 yılı konsolide bütçe gerçekleştirmelerine göre bu oran yüzde 68 olmuştur, bu yılın ilk yarısında merkezi yönetim bütçe gerçekleştirmelerine göre ise bu oran yüzde 68,7'ye yükselmiştir. Bunun anlamı vergi gelirlerimizin yaklaşık yüzde 69'unu adil olmayan dolaylı vergilerden sağlanıyor olmasıdır. Bu durum vergi sistemimizde dikey adaleti (az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi al), dolayısıyla da gelir dağılımını bozmaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde ise durum tam tersidir. AB ülkelerinde toplam vergi gelirleri içerisinde dolaylı vergilerin payı sadece yüzde 35'tir.

Vergi yükünün adaletli dağılımını tespit etme yolunda kullanılabilecek bir diğer ölçüt, tevkif (stopaj) yoluyla toplanan vergi ile ücretlilerin ödediği vergilerin toplam gelir vergisi içindeki payıdır. Çünkü stopaj yoluyla toplanan vergilerde kazanç tutarı ne olursa olsun sabit bir oranda vergi alınmakta, artan oranlı tarife uygulanmamaktadır. Bu durumda 1 milyar kazananlardan da, 100 milyar kazananlardan da aynı oranda vergi alınmakta ve dolayısıyla da vergi yükünün mali güce göre alınması mümkün olmamaktadır.

Ülkemizde stopaj yoluyla alınan gelir vergisinin toplam gelir vergisine oranı 1988'de yüzde 73.1 iken, 1995'te yüzde 88.6, 1999'da, yüzde 89.6, 2000'de yüzde 95.2, 2002 yılında yüzde 91, 2004 yılında yüzde 89, 2005 yılında yüzde 90,1 ve son olarak 2006 yılının ilk altı ayında ise yüzde 88,9 olmuştur.

2001 yılında 2.146 dolar olan kişi başına düşen milli gelir 2005 yılında 5.000 doları geçmiş durumdadır. Bilindiği üzere bir ülkedeki gelir dağılımının adil olup-olmadığı gini katsayısı ile ölçülmektedir. Bu katsayı'nın değeri 1 ile 0 arasındadır ve değerin 0'a yaklaşması daha adil gelir dağılımı anlamına gelir. Gini katsayısının ülkemizdeki değeri 2004 yılında 0.40 olmuştur. Avrupa'da ise sözkonusu oran 0.30'dur. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Türkiye'deki gelir dağılımını yüzde 5'lik gelir dilimlerine göre ayırarak yaptığı açıklamaya göre, en zengin ve en yoksul kesim arasındaki fark 24.7 kata ulaşmıştır. Buna göre yüzde 5'lik en yoksul kesimde 556 YTL olan kişi başına ortalama yıllık gelir, en zengin yüzde 5'lik dilimde 13 bin 444 YTL olarak hesaplanmıştır.

Diğer taraftan 5'lik en yoksul kesimin milli gelirden aldığı pay yüzde 1'in bile altında yüzde 0.9 olur iken, en zengin yüzde 5'lik kesimin milli gelirden aldığı pay yüzde 20.9 olmuştur.

Yapılan bazı analizlere göre Türkiye’de gelir dağılımında görülen bu adaletsizliğin esas nedeni zengin kesimin gelirini oluşturan gelir unsurları ile fakir kesimin gelirini oluşturan gelir unsurları arasındaki fark olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de düşük gelir gruplarını temsil eden kişilerin gelirlerinin neredeyse tamamı almış oldukları ücret gelirinden oluşurken, zengin kesimin gelirleri içerisinde gayrimenkul gelirleri ile finansal araçlardan elde edilen gelirler çok daha büyük yer tutmaktadır. Örneğin, Türkiye’de bankada mevduat hesabı bulunanların yüzde 0,8’i mevduat hesaplarındaki toplam paranın yüzde 65’ine sahipler. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun yıllık raporuna göre 1 milyon YTL (1 trilyon lira) üzerindeki mevduatın toplam mevduat içerisindeki payı 2003 yılı başında yüzde 25’in altında gerçekleşirken, son dönemde yüzde 40’lı seviyelere yaklaşmıştır. Bir milyon YTL üzerindeki mevduatın toplam mevduat içerisindeki payı 2005 yılı Mayıs ayında yüzde 35,9 iken, bir yıllık dönemde yaklaşık 770 baz puan artarak incelenen 2006 yılı Haziran ayı sonu itibariyle yüzde 41,45 olmuştur ve yaklaşık 13.751 kişi bu hesaplara sahiptir.

Türkiye’de en zengin yüzde 20’lik kesim (gelir dağılımı yüzde 5 yerine yüzde 20’lik dilimlere göre hesaplandığında) toplam finansal gelirlerin (faiz, kar payı vs) yüzde 80’nini, gayrimenkul gelirlerinin ise yüzde 70’ini almaktadır. Toplumun en fakir yüzde 20’lik kesiminin bu gelirlerden aldığı pay ise sadece yüzde 1’dir. Yani ülkemizin en fakir yüzde 20’lik kesimi geçimini emeği ile yani aldığı ücret ile sağlamaktadır. Peki bir amacı da gelir dağılımını daha adil hale getirmek olan vergi sistemi bu tabloyu düzeltiyor mu? Cevap maalesef hayır. Esasen düzeltme bir yana daha da bozuyor. Örneğin Türkiye’nin en fakir yüzde 20’lik kesimin neredeyse tek gelir unsuru olan ücret üzerindeki vergi yükü Türkiye’de yüzde 42,7. Bu oran ile OECD ülkeleri içerisinde birinci durumdayız ve uzun yıllar da kimseye kaptırmayacak gibiyiz.

Görüldüğü üzere ülkemizde bir işçi ücretinin yaklaşık yüzde 30’u (SSK işveren payı hariç tutulduğunda) daha eline geçmeden vergi olarak alıkonur iken, çalışmayan, üretmeyen ve sermayesini hazine bonolarına yatıran ve 2005 yılında 480.280.000 YTL hazine bonusu faiz geliri elde eden birinden hiç bir vergi alınmamaktadır. Ayrıca diğer taraftan, bankalarda 1 milyon YTL’nin (1 trilyon liranın) üzerinde mevduat hesabı olan 13.751 kişinin hesaplarında bulunan toplam 25.2 milyar YTL üzerinden ödenen faiz için tutarı ister 500 milyon lira, isterse 500 milyar lira olsun, aynı oranda yani yüzde 18 vergi kesintisi (stopaj) yapılmıştır. (2005 yılı için stopaj oranı vadenin süresine göre değiştiği için ortalama oran kullanılmıştır.)

Oysa mali güce göre vergi alınabilmesi için vergi tarifesinin artan oranlı olması gerektiği bilinen bir gerçektir.

Oysa emeği ile çalışan ve aylık brüt 531 YTL (531 milyon TL) asgari ücret alan birisi ise 2006 yılında toplam 850,66 YTL (850 milyon TL) gelir ve damga vergisi, 955,80 YTL ise SSK ve işsizlik sigorta primi ödeyecektir. Bu durumda yıllık 6.372 YTL'lik kazancından elinde sadece 4.565,52 YTL kalmaktadır. 2006 yılı için Türk-İş tarafından hesaplanan açlık sınırının ortalama aylık 560 YTL, yıllık ise 6.720 YTL olduğu gözönüne alındığında vergi sistemimizin adaletsiz yapısı daha net görülmektedir. Çünkü alınan vergiler yüzünden asgari ücretlinin geliri açlık sınırının bile çok altına düşmektedir.

Yukarıdaki durum esas olarak vergi sistemimizin ağırlıklı olarak toplumun daha fakir kesimlerinin gelirleri üzerinden alınan vergilere dayandığını göstermektedir.

Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payının yüzde 70'ler civarında olması da bunun en güzel örneğidir. Dolaylı vergilerin payı yüzde 70 iken, gelir ve servet üzerinden alınan vergilerin payı sadece yüzde 30'dur.

Ülkemizde ağır olan vergi yükü mükellefler arasında da eşit dağılmamaktadır. Yukarıda olayı dolaylı-dolaysız vergi ve stopaj yoluyla toplanan vergiler ile bireylerin gelir seviyesi ve gelir kaynakları açısından ele aldık.

Aşağıda ise ülkemizde vergilerin bölgesel dağılımına ve gelir üzerinden alınan vergiler, yani gelir ve kurumlar vergisini kimlerin ödediğini inceleyeceğiz ve olaya bir de bu yönden bakacağız.

5.3.1- Vergilerin İl Bazında Dağılımı

2005 yılı bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda 2005 yılında toplam 134,8 milyar YTL konsolide bütçe geliri elde edildiği, 144,6 milyar YTL ise gider yapıldığını görüyoruz. Biraz daha ayrıntıya girip, bu gelirlerin ülkemizin hangi illerinden tahsil edildiğini incelediğimizde ise karşımıza oldukça çarpık ve düşündürücü bir tablo çıkıyor. Buna göre; ülkemizde 13 ilin gelirleri giderlerinden fazla. Buna karşılık, 68 ilin gelirleri, giderlerini karşılamıyor.

Konuya sadece vergi gelirleri açısından baktığımızda ise, 2005 yılında toplanan 106,9 milyar⁶ YTL verginin yüzde 80,4'nün sadece 4 ilden (İstanbul, Kocaeli, Ankara ve İzmir), geriye kalan yaklaşık 19,6'sının ise 77 ilden toplandığını görüyoruz. Tabloyu biraz daha genişlettiğimizde ise, vergi gelirlerimizin yüzde 88'inin sadece 10 ilden, geriye kalan yüzde 12'sinin ise 71 ilden toplandığını görüyoruz.

6 Red ve iadelerden sonra.

2005 yılında en fazla vergi ödeyen 10 il

İl	Vergi Geliri (bin YTL)	Toplam Vergi Geliri İçerisindeki Payı
İstanbul	43.074.448	% 40,28
Kocaeli	18.358.636	% 17,17
Ankara	14.556.729	% 13,61
İzmir	10.005.289	% 9,36
Bursa	2.549.799	% 2,38
İçel	1.538.212	% 1,44
Antalya	1.301.955	% 1,22
Tekirdağ	955.918	% 0,89
Hatay	905.041	% 0,85
Zonguldak	839.760	% 0,78
Toplam	94.085.787	% 87,97

Bu çarpık tablo bize ülkemizde bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılığını da ortaya koyuyor. Yapılması gereken, vergi toplanamayan, gelirleri giderlerini karşılamayan tüm illerin ekonomik ve sosyal sorunlarının masaya yatırılması ve gerekli adımların atılmasıdır. Bu açıdan 4325 sayılı Kanun'un devamı niteliğinde olan 5084 sayılı Kanunu olumlu buluyor, ancak bölgeler itibariyle sağlanan vergisel teşviklerin sektörler ve özellikle de raporun giriş bölümünde açıklamaya çalıştığımız "stratejik sektör" ve "işkolları" için de getirilmesini öneriyoruz.

5.3.2- Kurumlar Vergisini Kimler Ödüyor?

Türkiye'de Kurumlar vergisinin mükellef sayısı, Haziran 2006 sonu itibariyle 601.913 olarak gerçekleşmiştir. 2005 sonu itibariyle bu rakam 593.166 idi. Buna göre 2006 yılında 8.747 kurum için yeni mükellefiyet tesis edilmiştir.

Haziran 2006 tarihi dikkate alınarak, kurumlar vergisinin mükellef sayısını iller ba-

zında değerlendirdiğimizde, en fazla mükellefin 231.565 adetle İstanbul'da ki, bu rakam toplam kurumlar vergisi mükellef sayısının yüzde 38,5'ine tekabül etmektedir, en az mükellefin ise 158 adetle Tunceli'de ki, bu rakam toplam mükellef sayısının on binde 2,6'sı, olduğunu görmekteyiz. Türkiye'de toplam kurumlar vergisi mükelleflerin yüzde 75,2'si sadece 10 ilimizde, geriye kalan yüzde 24,8'i ise 71 ilimizde faaliyet göstermektedir.

Maliye Bakanlığı verilerine göre 2005 yılında tahsil edilen 9.866.395 bin YTL kurumlar vergisinin yüzde 72,3'ünü sadece 100 mükellef ödemiştir. Yine 2005 yılına ilişkin olarak yaklaşık 593 bin mükellef tarafından ödenen kurumlar vergisinin, yüzde 47,7'si sadece 10 mükellef tarafından ödenmiştir. Tabloyu biraz daha genişlettiğimizde, yine 2005 yılı kazançları üzerinden tahsil edilen kurumlar vergisinin yüzde 56,8'inin sadece 25 mükellef tarafından geriye kalan yüzde 43,2'nin ise 593.141 mükellef tarafından ödendiğini görüyoruz.

Diğer taraftan, toplam 593 bin adet mükellefin kazançları üzerinden ödediği kurumlar vergisinin toplam vergi gelirleri içindeki payı ise olması gerekenden çok uzak durumda olup, 2005 yılında yaklaşık yüzde 9,2 olarak gerçekleşmiştir (9.866.395 bin YTL).

Yukarıdaki rakamlar gözönüne alındığında, kurumlar vergisinde bazı köklü değişikliklere gitmenin zamanının geldiği hatta geçtiği net bir şekilde görülmektedir. Kurumlar vergisi hasılatındaki düşüklük ve dağılımındaki adaletsizlik üzerinde önemle durulması gerekmektedir.

Kurumlar vergisi hasılatının düşüklüğündeki nedenlerden en önemlisi, çok fazla sayıda muafiyet ve istisna tanınmış olmasıdır.

İkincisi kurumlar vergisi ile ilgili mevzuatın dağınıklığı ve bu dağınıklığın oluşturduğu vergisel boşluklardır. Yine bu bağlamda ve iştirak ilişkileri kapsamında çokuluslu şirketlerin ayrıca masaya yatırılması, off-shore veya vergi cenneti olarak adlandırılan bölgelerle ilişkilerinde düzene bağlanması gerekmektedir. Kurumlar vergisi Kanunu'nda yapılan son değişikleri bu iki açıdan olumlu buluyoruz. Ancak uygulamaya yönelik henüz somut sonuçlar alınmadığı ve değişik sektörlerden yeni muafiyet ve istisna talepleri geldiği için temkinli tavrımızı sürdürmekteyiz.

Üçüncüsü, serbest bölgeler, teknoloji bölgeleri, organize sanayi bölgeleri vb. vergisiz alanlar yaratılması, bu bölgelerde denetimin yetersizliği ve denetimin muvazaaalı veya peçelenmeli işlemler üzerine hemen hemen hiç gidememesi şeklinde özetlenebilir.

5.3.3- Gelir Vergisini Kimler Ödüyor?

Türkiye’de gelir vergisi mükellef sayısı, Haziran 2006 sonu itibariyle 1.720.035’dir. Aralık 2005 sonu itibariyle ise bu rakam 1.691.499 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda 2006 yılında tesis edilen yeni mükellefiyet sayısı gelir vergisi açısından 28.536 olmaktadır.

Haziran 2006 itibariyle gelir vergisi mükellef sayısını iller bazında değerlendirdiğimizde en fazla mükellefin 431.350 adetle İstanbul’da ki bu rakam, toplam gelir vergisi mükellef sayısının yüzde 25,08’ine tekabül etmektedir, en az mükellefin ise 1.100 adetle yine Tunceli’de ki bu rakam, toplam mükellef sayısının on binde 6,4’üdür, olduğunu görmekteyiz.

Türkiye’de toplam gelir vergisi mükelleflerinin yüzde 58,3’ü sadece 10 ilimizde, geriye kalan yüzde 41,7’si ise 71 ilimizde faaliyet göstermektedir.

Vergi gelirlerinin yüzde 90’a yakın bölümünün toplandığı otomasyonlu vergi dairelerine verilen gelir vergisi beyannameleri incelendiğinde aşağıdaki ilginç tablo gözle çarpmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı’nın verdiği bilgiye göre⁷, beyannameli gelir vergisi mükellefleri, 2005 yılı gelirleri için bu yıl mart ayında 1 milyon 367 bin 229 beyanname vermiş ve bu beyannamelerde 10 milyar 349 milyon 547 bin YTL gelir beyan edilmiştir. Beyan edilen gelirler üzerinden tahakkuk eden vergi tutarı ise 3 milyar 20 milyon 562 bin YTL olmuştur. Bu şekilde beyanname veren gelir vergisi mükellefleri (işadamları, serbest meslek erbabı, zirai kazanç sahipleri ve rantiyeciler) yıllık olarak ortalama 7 bin 570 YTL, aylık ortalama olarak ise 631 YTL gelir elde ettiklerini beyan etmiştir.

Gelir vergisi bildirimlerine göre, Türkiye’de en fazla geliri noterler, eczaneler, sanatçılar, deterjan sanayicileri ile yeminli mali müşavir ve muhasebeciler elde etmiştir.

Noterlik yapan ve yaptıkları bütün işlemleri karşılığı makbuz vermek zorunda olan noterler, 267 milyon 165,8 bin YTL gelir bildirmiş ve kendilerine 101 milyon 351,7 bin YTL vergi tahakkuk ettirilmiştir.

18 bin 228 eczanenin, beyannamelerinde yer alan toplam kazanç 875 milyon 10,9 bin YTL, bunun vergisi ise 227 milyon 657 bin YTL olmuştur.

7 Gelir İdaresi Başkanlığı, gelir vergisi beyannamelerini, faaliyet gruplarına göre 45 ana grup altında toplamıştır

Sanatçılar adına verilen bin 564 gelir vergisi beyannamesinde ise 73 milyon 189,8 bin YTL kazanç yer almış ve sanatçıların toplam vergisi de 26 milyon 831,6 bin YTL olarak tahakkuk ettirilmiştir.

Beyannameleri dikkate alındığında noterler, her ay ortalama 22.286 YTL, eczaneler 4.000 YTL, sanatçılar ise 3.900 YTL gelir elde etmiştir.

Aylık ortalama gelir, deterjan sanayicileri için 2.652 YTL, yeminli mali müşavir ve muhasebeciler için de 1.918 YTL olmuştur.

Türk İş'in son hesaplamalarında açlık sınırı 561,76 YTL, yoksulluk sınırının ise 1.829,84 YTL olarak tespit edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın açıklamış olduğu bilgilere göre beyannameli gelir vergisi mükelleflerinin yüzde 53'ünün aylık ortalama geliri açlık, yüzde 89'unun aylık geliri de yoksulluk sınırının altında kalmıştır.

Beyanlarındaki rakamlara göre, deterjan ürünlerinin ticaretini yapanlar ayda ortalama 215 YTL, dericiler 218 YTL, lokantalar 260 YTL, mobilyacılar 284 YTL, bakkal ve süpermarketler 309 YTL, un fabrikatörleri 312 YTL, seyahat ve turizm işletmeleri 321 YTL, mensucat sanayicileri 339 YTL, fırınlar 464 YTL, kuyumcular da 526 YTL gelir elde etmiştir.

Aynı şekilde diş hekimlerinin aylık ortalama geliri 550 YTL, otel sahiplerinin 640 YTL, elektrikli ev aletleri imal eden sanayicilerin 655 YTL, demir çelik sanayicilerinin 882 YTL, bina-inşaat müteahhitlerinin 989 YTL, doktorların bin 354 YTL, avukatların da bin 393 YTL düzeyinde beyan edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından açıklanan verilere göre hesaplanan meslek gruplarına göre ortalama kazanç tutarlarının asgari ücretle kıyaslanması sonucunda ise aşağıdaki düşündürücü tablo karşımıza çıkmaktadır.

Buna göre, 45 meslek grubundan 23'ünde ortalama kazançlar, aylık 531 YTL olan asgari ücretlinin altında kalmıştır.

Asgari ücretli (531 YTL) kadar bile gelir beyan etmeyen meslek gruplarının arasında en ilgi çekici olanlar, 526 YTL ile kuyumcular, 464 YTL ile fırınlar, 459 YTL ile deri ticareti yapanlar, 339 YTL ile mensucat sanayicileri, 407 YTL ile deri imal edenler, 384 YTL ile konfeksiyon imalatçıları, 379 YTL ile inşaat malzemesi satanlar, 321 YTL ile seyahat ve turizm işletmeleri, 312 YTL ile un imalatçıları, 284 YTL ile mobilyacılar ve 260 YTL ile lokantalar dikkat çeken meslek kolları olmuştur.

MÜKELLEFLER	MÜKELLEF ADEDİ	YILLIK ORTALAMA GELİR	AYLIK ORTALAMA GELİR	ORTALAMA VERGİ
Noter	999	267.433	22.286	102.453
Eczaneler	18.228	48.004	4.000	15.232
Sanatçılar	1.564	46.797	3.900	17.156
Deterjan san.imalat	308	31.825	2.652	11.858
YMM, SMMM ve SM	30.879	23.020	1.918	6.722
YOKSULLUK SINIRI		21.958	1.830	
İhracat-ithalat	1.789	21.011	1.751	7.040
Avukatlar	30.652	16.715	1.393	5.182
Doktorlar	15.802	16.249	1.354	4.772
Toprak sanayii	1.469	15.577	1.298	5.348
Mimar-mühendis	9.528	14.909	1.242	4.401
Akaryakıt ticareti	7.374	13.370	1.114	3.940
Ecza ve ilaç depoları	2.224	13.223	1.102	3.996
İnşaat-bayındırlık	31.474	12.271	1.023	3.767
Demir çelik ticareti	1.482	12.219	1.018	3.507
Bina inşaat	977	11.866	989	3.832
Demir çelik imalatı	2.165	10.584	882	2.941
Çırçırılama san.	146	10.458	872	2.850
Elekt. ev alet.tic.	14.824	8.679	723	2.432
Elektrik. Ev alet.im.	1.604	7.858	655	2.256
Otel-motel	5.033	7.679	640	2.166
Mensucat san.(kumaş)	5.760	7.142	595	1.983
AÇLIK SINIRI		6.741	562	
Diş hekimleri	9.965	6.596	550	1.550
ASGARİ ÜCRET		6.372	531	
Altın imalat, tic.	14.872	6.312	526	1.586
Et-etten mamul eşya	8.398	5.800	483	1.360

MÜKELLEFLER	MÜKELLEF ADEDİ	YILLIK ORTALAMA GELİR	AYLIK ORTALAMA GELİR	ORTALAMA VERGİ
Fırırlar	12.535	5.571	464	1.309
Deri ticareti	1.156	5.513	459	1.414
Men.san.(iplik ve im.)	1.269	5.407	451	1.312
Konfeksiyon (toptan)	7.815	5.023	419	1.363
Deri imali	1.029	4.883	407	1.205
Konfeksiyon (imalat)	14.318	4.607	384	1.189
İnşaat malz.top.per.	38.212	4.546	379	1.143
Men.san.(kumaş eşya)	5.931	4.066	339	1.028
Konfeksiyon (perak.)	33.187	3.995	333	993
Seyahat ve turizm işl.	6.476	3.852	321	913
Un imali ve satışı	2.579	3.747	312	878
Bakkal-süpermarket	85.865	3.707	309	829
Deri mamul eşya tic.	1.303	3.661	305	959
Ayakkabı imalatı	3.619	3.639	303	905
Ayakkabı top.perak.	12.427	3.636	303	856
Kürk imali, top.per.	107	3.409	284	813
Mobilya	32.897	3.404	284	815
Lokantalar	44.379	3.115	260	761
Diş protez ve labort.	1.645	2.711	226	591
Deriden mamul eş.imal.	2.609	2.617	218	622
Deterjan san.tic.	6.090	2.575	215	619
Diğer faaliyet grup.	834.265	6.265	522	1.833
Tüm mükellefler	1.367.229	7.670	639	2.209

Bu tablodan daha vahimi, basit usulde vergilendirilenler açısından geçerli durumdadır. Ülkemizde Aralık 2005 itibariyle basit usule tabi 792.706 mükellef bulunmaktadır ve bunların her biri 2005'de yıllık olarak 133 YTL, yani aylık 11 YTL vergi ödemiştir. Bu da kanamaya devam eden başka bir yaradır.

5.4- İstihdam Üzerindeki Vergi Yüğü Ağırır

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) istihdama ilişkin 2005 yılı raporuna göre, Türkiye yüzde 10.2'yle, OECD ülkeleri arasında, Polonya, Slovakya, İspanya ve Yunanistan'dan sonra beşinci yüksek işsizlik oranına sahip ülkesi konumunda bulunuyor.

OECD 2006 İstihdamın Görünüşü- İş ve Ücretleri Artırmak isimli raporuna göre Ülkemizin nüfusa göre istihdam oranı, işgücü katılım oranı ve işsizlik oranları 30 OECD ülkesi ile mukayese edilmekte ve ülkemizin konumu belirlenmektedir. 15-64 yaş grubunda yüzde olarak istihdam/nüfus, işgücüne katılım ve işsizlik oranları cinsiyete göre 1994 ve 2001-2005 yılları için aşağıda verilmiştir.

TOPLAM İŞGÜCÜNDE İŞSİZLİK ve İSTİHDAM İstihdam/nüfus oranı (15-64 yaş, yüzde)

Ülke	1994	2001	2002	2003	2004	2005
Türkiye	52.4	47.8	46.7	45.5	46.1	45.9
OECD Ort.	64.0	65.5	65.1	64.9	65.3	66.5
En İyi Ülke (İsviçre)*	75.6	79.2	78.9	77.9	77.4	77.2
En Kötü Ülke (Türkiye)*	52.4	47.8	46.7	45.5	46.1	45.9

* 2005 yılı için

Türkiye'de istihdamın nüfusa oranı 1994'te yüzde 52.4 iken 2001'de yüzde 47.8 ve 2005'te yüzde 45.9 olmuştur. Ülkemizde nüfusun yaklaşık yüzde 54'ü istihdam edilememektedir. Türkiye istihdam edebilmede OECD ülkeleri ortalaması ile karşılaştırıldığında yaklaşık yüzde 20 daha geridedir. En iyi istihdam OECD ülkeleri içinde İsviçre'de olup yüzde 77'den fazladır. Türkiye OECD ülkeleri içinde 2001-2005 yılları içinde istihdam/nüfus oranı en kötü/düşük olan ülke olmuştur.

İşgücü Katılım Oranı (15-64 yaş, yüzde)

Ülke	1994	2001	2002	2003	2004	2005
Türkiye	57.5	52.3	52.3	51.1	51.5	51.3
OECD Ort.	69.5	69.9	69.9	69.8	70.1	70.3
En İyi Ülke (İsviçre)*	78.8	81.2	81.3	81.4	81.0	80.9
En Kötü Ülke (Türkiye)*	57.5	52.3	52.3	51.1	51.5	51.3

* 2005 yılı için

Türkiye’de işgücüne katılım oranında 1994 yılında yüzde 57.5’luk bir oran varken 2005’de yüzde 51.3’lere kadar gerilemiştir. OECD ülkelerinde işgücüne katılım oranı 1994’dan 2005’e artış göstermiş ve 2005’te yüzde 70.3 olmuştur. Türkiye işgücüne katılımda OECD’nin yüzde 19 gerisinde kalmıştır. İşgücüne katılımda en iyi ülke yaklaşık yüzde 81 ile İsviçre olurken, Türkiye yine OECD içinde işgücüne katılımda sonunculuğu kimseye kaptırmamıştır.

İşsizlik Oranı (15-64 yaş, yüzde)

Ülke	1994	2001	2002	2003	2004	2005
Türkiye	8.8	8.6	10.6	10.8	10.6	10.5
OECD Ort.	7.8	6.3	6.9	7.1	6.9	6.7
En İyi Ülke (Meksika)*	4.4	2.2	2.5	2.6	3.1	3.6
En Kötü Ülke (Polonya)*	14.8	18.6	20.3	20.0	19.3	18.0

* 2005 yılı için

Ülkemizde işsizlik oranı 1994’de yüzde 8.8 iken 2005’te yüzde 10.5 kadar çıkmıştır. OECD ülkeleri ortalaması 1994’te yüzde 7.8 iken 2005’te yüzde 6.7’ye gerilemiştir. İşsizliğin en az olduğu OECD ülkesi Meksika (yüzde 6.7) iken en fazla olan ülkede Polonya’dır (yüzde 18).

Türkiye’deki işsizlik sorununun kaynakları muhtelif. Ancak bize göre istihdam üzerinden alınan yüksek vergiler (ve sosyal güvenlik kesintileri) bu sorunun çözülmesinin en önemli kaynaklarından birisidir.

OECD üyesi ülkeler arasında istihdam üzerindeki vergi yükleri itibariyle yapılan karşılaştırmada ülkemiz bu alanda maalesef yüzde 42,7² oranı ile birinci durumdadır. yüzde 42,7’lik vergi yükünün hesabında ücret geliri üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik kesintileri de hesaba katılmaktadır.

Ancak bu hesaplama “vergi indirimi” hesaba katılmadan yapılmış. Vergi İndirimi de hesaba katıldığında bu oran yaklaşık yüzde 40’a düşüyor. Fakat OECD, vergi iadesini sabit bir indirim olarak görmediği için “vergi indirimi” yük hesaplamalarında dikkate alınmıyor. Çalışanlar üzerindeki vergi yükünün azaltılması için asgari geçim indirimi benzeri uygulamaların bir an önce vergi sistemimize girmesi gerekir. Oysa bırakın asgari geçim indirimini emeği ile çalışan ve aylık brüt 531 YTL (531 milyon TL) asgari ücret alan birisi ise 2006 yılında toplam 850,66 YTL (850 milyon TL) gelir ve damga vergisi, 955,80 YTL ise SSK ve işsizlik sigorta primi ödeyecektir. Bu durumda yıllık 6.372 YTL’lik kazancından elinde sadece 4.565,52 YTL kalmaktadır. 2006 yılı için Türk-İş tarafından hesaplanan aylık sınırının 2006 yılı için ortalama aylık 560 YTL, yıllık ise 6.720 YTL olduğu gözönüne alındığında, ücretler üzerindeki vergi yükünün ağırlığı daha net görülmektedir. Çünkü alınan vergiler yüzünden asgari ücretlinin geliri bırakın asgari geçimi, aylık sınırının bile çok altına düşmektedir.

Görüldüğü üzere ülkemizde bir işçi ücretinin yüzde 40’ı eline geçmeden vergi olarak alıkonur iken, çalışmayan, üretmeyen ve sermayesini hazine bonolarına yatıran ve 2005 yılında 480.280.000 YTL hazine bonusu faiz geliri elde eden birinden hiç bir vergi alınmamaktadır.

Diğer taraftan istihdam üzerindeki vergilerin istihdam üzerindeki etkilerini ölçmeye çalışan bazı ekonometrik çalışmalarda, ortalama bir OECD ülkesi açısından istihdam üzerindeki vergilerde yapılacak 10 puanlık bir indirimin, işsizliği 2,8 puan

8 Evli ve 2 çocuklu bir çalışanın ücreti üzerindeki vergi yükü. Bekar bir çalışanın ücreti üzerindeki vergi itibariyle en yüksek vergi yükü, % 55,4 ile Belçika’da bulunmaktadır. Bekar bir ücretli açısından Türkiye’deki vergi yükü yine %42,7’dir.

azaltacağı ve daha yüksek bir işgücüne katılma oranı nedeniyle istihdamı 3,7 puan gibi daha da yüksek bir oranda artırabileceği sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir.⁹ Bu çalışmaların ortaya koyduğu bir başka sonuç ise, 1983-2003 döneminde uygulanan benzer indirimler nedeniyle, çoğu ülkede işsizlik oranlarında önemli azalmalar gerçekleşmiştir. Bu kapsamda işsizlik oranlarında, İrlanda'da 5 puan ve İngiltere'de 3 puanlık azalmalar özellikle vurgulanmaktadır. Türkiye'ye ilişkin olarak yapılan bir çalışmada ise; imalat sanayiinde istihdam üzerindeki vergilerin oluşturduğu maliyetin esnekliği 0,2 olarak tahmin edilmiştir¹⁰. Bunun anlamı maliyette yapılacak 10 puanlık bir indirimin, uzun vadede 2 puanlık bir istihdam artışına yol açacağıdır.

5.5- Ülkemizdeki Vergi Yükü Ağırır

Vergi yükü ekonomideki kaynakların ne kadarlık bölümünün devlet tarafından vergi veya benzeri isimler altında kamuya aktarıldığını gösteren bir kavramdır. Çok değişik hesaplama yöntemleri olmakla birlikte klasik olarak, bir ülkede bir yıl içinde toplanan kamu gelirlerinin ülkenin gayri safi yurt içi hasılasına oranını ifade etmektedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde son on yıllık süreçte ülkemizdeki vergi yükü gelişimine baktığımızda 90'lı yılların başında yüzde 16 olan bu oranın sürekli artarak 2004 yılı itibariyle yüzde 23,5'lere ulaştığını görmekteyiz. Avrupa Birliği ülkelerinde ise söz konusu oran ortalama olarak yüzde 41,6'dır.

1975 ila 2004 yılları arasında Türkiye'deki vergi yükünün gelişimi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

9 OECD 2005, "OECD Jobs Strategy: Lessons from a Decade's Experience-Main Report", Aralık 2005.

10 "Türkiye'de İşgücü Piyasasının Kurumsal Yapısı ve İşsizlik", Aralık 2004.

YILLAR	VERGİ YÜKÜ
1975	% 16
1985	% 15,4
1990	% 20,0
1995	% 22,6
2000	% 32,3
2003	% 31,1
2004	% 33,3

Türkiye, 1985-2004 yılları arasında, vergi yükündeki 17.4 puanlık artışla, OECD ülkeleri arasında, birinci sırada yer alıyor. Türkiye'yi 11, 3 puan ile İzlanda, 9 puan ile İtalya, 8 puan ile İspanya, 4 puan ile İsviçre, 1,4 puan ile Kanada, 0,4 puan ile Fransa ve 0,2 puan ile Belçika izlemiştir. Sözkonusu dönemde vergi yükünde İrlanda'da 5 puan, İngiltere'de 2,4 puan, Almanya'da ise 0.2 puanlık azalma meydana gelmiştir.

OECD üyesi ülkelerdeki vergi yükü oranları ise şu şekildedir. Tablonun en sağında ise OECD üyesi ülkelerde satınalma gücü paritesine göre yapılan kişi başına düşen gelir endeksi yer almaktadır. Bu endekse göre OECD'de ortalama satınalma gücü paritesi 100 olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla 100'ün altında gelir elde eden ülkeler ortalamanın altında kişi başına düşen gelire sahip olmaktadır.

Ülke	Vergi Yüğü %	Satınalma Gücü Paritesine Göre Kişi Başına Düşen Gelir (OECD Ortalama Gelir Düzeyi= 100)
İsvec	50,6	115
Danimarka	48,3	117
Fransa	43,4	106
İtalya	42,5	103
Çek Cum.	37,7	65
Almanya	35,5	103
Polonya	34,3	46
İngiltere	35,6	110
Kanada	33,8	117
TÜRKİYE	33,3	29
ABD	25,6	144
G.Kore	25,3	76
Meksika	19	36
OECD Ort.	36,3	100
OECD Avrupa Ort.	38,9	102
AB 15	40,5	103

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 2004 yılında OECD üyesi ülkelerde ortalama vergi yükü yüzde 36,3, OECD üyesi Avrupa ülkelerinde ise bu oran yüzde 39 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre ülkemizdeki vergi yükü OECD ortalamasının yaklaşık 3 puan altındadır. Ancak Türkiye satınalma gücü paritesine göre kişi başına düşen gelir bakımından OECD üyesi ülkeler içinde maalesef en fakir ülke durumundadır. Vergi yükü bakımından OECD ortalamasının sadece 3 puan altında olan Türkiye, kişi başına düşen gelir bakımından tam 71 puan altındadır. 2005 yılında ise Türkiye’de vergi yükü yüzde 34,4 olmuştur.

Kişi başına düşen gelir bakımından bu kadar büyük bir uçurumun bulunduğu bir durumda, vergi yükü bakımından OECD ortalamasına çok yakın olmamız aslında Türkiye’de vergi yükünün ağır ve kişi başına düşen gelir gözönüne alındığında oldukça yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Avrupa Birliği ortalamasına bakarak ülkemizdeki vergi yükünün düşük olduğu ve Avrupa Birliği ülkelerine göre daha az vergi ödendiği kanaatine de varılabilir. Ancak bu kanaat de kesinlikle yanlıştır. Çünkü böyle karşılaştırma yapmak için de yine ülkelerin satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen milli gelir düzeylerinin, vergi gelirleri içerisinde dolaylı ve dolaysız vergilerin kompozisyonu, asgari geçim indirimi gibi düşük gelir grubundaki kesimi koruyan düzenlemelerin var olup olmadığı, vergi tarifelerinin yapısı ve efektif vergi oranlarının da dikkate alınması gerekir.

Ülkemizdeki vergi yükü ile ilgili olarak daha spesifik bir örnek vermek gerekirse, sanırım akaryakıt ürünleri üzerindeki vergi yükünden daha iyi bir örnek zor bulunur. Buna göre ülkemizde, özel tüketim vergisi (ÖTV) ve katma değer vergisi (KDV) dahil vergi oranlarını dünyanın önde gelen ülkeleri ile karşılaştırdığımızda, kurşunsuz benzinde vergi rekorunun yüzde 64’le maalesef Türkiye ve İngiltere’de bulunduğunu görüyoruz. Kurşunsuz benzinde Almanya yüzde 63, Fransa yüzde 62, İtalya yüzde 60, İspanya yüzde 51, Japonya yüzde 46, Kanada yüzde 30, ABD yüzde 14 vergi uygulamaktadır.

Motorinde ise en yüksek vergiyi yüzde 57 ile İngiltere uygularken, Türkiye yüzde 55’le bu defa ikinci sırada yer almaktadır. Motorinde; Almanya yüzde 48, Fransa yüzde 45, İtalya yüzde 42, İspanya yüzde 35, Japonya yüzde 34, Kanada yüzde 24, ABD yüzde 17 vergi almaktadır.

Sonuç olarak oransal olarak az gibi görünse de vergi sistemimizin yapısı gözönüne alındığında, nihai olarak ülkemizde mükelleflerin gelirleri üzerindeki vergi yükü çok yüksektir ve bu durum yaşam standartlarını düşürmektedir.

5.6- Ülkemizde Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları Kayıtlı Ekonomiye Tehdit Eder Hale Gelmiştir

Kayıtdışı ekonomi uzun yıllardır ülkemizin gündeminde bulunan ve üzerinde en yoğun ve hararetle tartışmaların yapıldığı konulardan biridir. Toplumun hemen hemen her kesimi bu olgudan rahatsız ve şikayetçidir. Çünkü kayıt dışı ekonomi, kamu finansman dengesinde meydana getirdiği olumsuzluğun yanı sıra devlete karşı vergi

dahil her türlü mali yükümlülüklerini tam ve zamanında yerine getiren vatandaşlar aleyhine de bir haksız rekabet ve ticaret ortamı yaratmaktadır.

Kayıt dışı ekonomi en genel anlamıyla, milli gelir hesaplamalarında kavranamayan faaliyetlerin tümüdür. Bu faaliyetler yasal da olabilir, yasa dışı da. Önemli olan nokta sistem tarafından kavranamamasıdır.

Değişik yöntemler kullanılarak yapılan tahminler göstermektedir ki, ülkemizdeki kayıtdışı ekonominin büyüklüğü ciddi boyutlara ulaşmış durumdadır (GSMH'nın yüzde 40'ı) ve giderek kayıtlı ekonomiyi tehdit eder hale gelmiştir.

Kayıt dışı ekonomi büyüdükçe devletin vergi kaynakları da dolaysız vergilerden dolaylı vergilere doğru kaymaktadır. Bu da bize vergi sistemimizi daha adil hale getirebilmek için öncelikle kayıt dışı ekonomiyle mücadele etmemiz gerektiğini göstermektedir. Dolaylı vergiler, dolaysız vergilere göre toplanması kolay, maliyeti düşük ve hemen gelir yaratıcı olmaları gibi özelliklerinden dolayı tercih edilmektedir.

Ülkemizde kayıt dışı ekonominin kayıtlı ekonomiye oranının yüksekliği (GSMH'nın yüzde 40'ı) devlet gelirlerindeki kaybın ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

Bu sorunun çözümlenmesiyle devlet gelirlerinde belirgin bir artış olacaktır. Bu sebep bile tek başına kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasının önemini göstermektedir.

Örneğin 2006 yılı bütçesinde vergi gelirlerinin yaklaşık 132.199.000 bin YTL olacağı tahmin edilmektedir. En son yapılan araştırmalara göre Türkiye ekonomisinin yüzde 40'ı kayıt dışındadır. Yani bir anlamda vergi dışındadır. Kayıt dışı ekonominin en az yüzde 50'sini kayıt altına alabilmiş olsak, vergi gelirlerimizi yaklaşık olarak 40 milyar YTL (27,8 milyar dolar) artırabiliriz. 2006 yılı bütçesinde son yapılan revizyon sonucunda 9,2 milyar YTL bütçe açığı verileceği dikkate alındığında kayıt dışı ekonominin yüzde 50'sinin kayıt altına alınması, bırakın açık vermeyi bütçemizin fazla dahi verecektir. Bu sonuç beraberinde kamu borçlarının döndürülme riskinin azalmasına ve kamuoyunda çok sık tartışılan yüksek reel faizlerin düşmesine neden olacaktır. Böylelikle mükelleflerden toplanan vergiler doğrudan doğruya devlete yüksek reel faizler ile borç verenlere değil, ucuz eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetleri olarak dar gelirli olan ancak toplumun büyük bir kısmını oluşturan kesime dönecektir. Devlet yapacağı yeni yatırımlar ile yeni istihdam kapıları açabilecek ve üretimin zenginliğinden herkes yararlanacaktır. Bütçe açığının vergiler ile finansmanı sonucu bütçe açığı azalacak bunun sonucunda da sosyal güvenlik açıkları azalacaktır. İşgücü üzerindeki ağır vergi ve sosyal güvenlik ödemeleri düşürülebilecek bu sayede de ekonomideki istihdam ve yatırım ortamı iyileştirilebilecektir.

5.7- Vergi Kanunları Çok Sık Değişmektedir ve Yapılan Değişiklikler Sonucu Vergi Kanunlarındaki Sistemik Bozulmuştur

Sadece 1980 sonrası geçen yaklaşık 26 yıllık süreç içerisinde Türk vergi ve vergiye ilişkin usul kanunlarında değişiklik yapan veya yeni düzenlemeler getiren toplam 201 adet kanun çıkmış bulunmaktadır. Başka bir anlatımla, bu dönemde her yıl yaklaşık olarak 8 adet kanun, ya vergi mevzuatını değiştirmiş, ya da yeni düzenlemeler getirmiştir.

Geçen 26 yıllık süreç boyunca ülkemizin vergi sistemini oluşturan kanunlarda bu kadar çok değişiklik ve yeni düzenlemenin yapılmış olması beraberinde birtakım olumsuzlukları da getirmiştir. Bu olumsuzlukların bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz.

- Vergi sistemi basit ve anlaşılabilir olmaktan uzaklaşmıştır
- Mükelleflerin vergi mevzuatına uyumları (tax compliance) azalmıştır.
- Vergi sisteminin yapısal bütünlüğü bozulmuştur. Bunun en önemli nedenlerinden birisi, vergi düzenlemeleri yapılırken vergicilik ilkelerinden uzaklaşmış olmasıdır.
- Vergi mevzuatında yapılan değişiklik ve yeni düzenlemeler incelendiğinde, eğilimin vergi kanunlarındaki istisna ve muafiyetlerin artırılması, ancak vergi oranlarının yükseltilmesi şeklinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Oysa, diğer ülkelerde, özellikle de Avrupa Birliği içerisindeki eğilim bunun tam tersi yöndedir.
- Son söylediğimiz sonucu olarak, gelir ve kurumlar vergisi gibi dolaysız vergilerin toplam vergi gelirlerimiz içerisindeki payı giderek azalmış, buna karşılık dolaylı vergilerin payı artmıştır. 2006 yılı ilk 6 aylık uygulama sonuçlarına göre vergi gelirlerimiz içerisinde dolaylı vergilerin payı yüzde 68,7, dolaysız vergilerin payı ise yüzde 31,3 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde hala yüksek düzeyde kayıt-dışı ekonomiden söz ediliyor olması da, yapılan düzenlemelerin verginin tabana yayılması ve adil vergi yükü dağılımını sağlamada sergilediği performansı ortaya koymaktadır.

Yapılması gerekenlerin en başında ise, tüm bu olumsuzluklar ile mücadele edebilme imkanı olmayan mevcut Gelir İdaresi'nin daha da güçlendirilmesi, bu yapılırken de insan unsuruna gereken önemin verilmesidir.

5.8- Vergi Kanunları Yeniden Yazılmalıdır

1980 sonrası geçen yaklaşık 26 yıllık süreç içerisinde Türk vergi ve vergiye ilişkin usul kanunlarında 201 ayrı kanunla yapılan değişiklik veya yeni düzenlemelerle vergi kanunlarının neredeyse ana maddesi kadar geçici maddesi olmuş, uygulamadan kalkan veya ertelemeler nedeniyle yıllardır uygulanamayan çok sayıda maddeleriyle karmaşık bir hale gelmiş ve bu durum kanun sistematığının kaybolmasına neden olmuştur.

Bu çerçevede örneğin Gelir Vergisi Kanunu'nda ana madde sayısı 126, geçici madde sayısı ise 63 iken, değiştirilmeden önceki Kurumlar Vergisi Kanunu'nda ise 49 ana maddeye karşın 28 geçici madde bulunmaktadır. Vergi Usul Kanunu'nda da ana madde sayısı 417, geçici madde sayısı ise 25, ek geçici madde sayısı ise 13'tür.

Zaman içerisinde bazı geçici maddeler, ana maddelerin yerine almış durumdadır ve bu durum kanun tekniğine de aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca 1982, 1983 yıllarından beri uygulamada olan ve 9-10 defa yürürlük süresi uzatılan geçici maddeler bile bulunmaktadır.

Diğer taraftan, vergi kanunlarındaki birçok madde, çeşitli tarihlere uygulamadan kaldırılmış olmasına rağmen halen kanun metninde durmaktadır.

Tüm bu olumsuzluklar, vergi konusunda uzman olanların bile içerisinde çıkmakta güçlük çektiği, dolayısıyla da uygulanması zor bir mali mevzuata sahip olduğumuzun bir göstergesidir.

Bu karışıklık bir yandan mükelleflerin vergiye uyumlarını azaltırken, diğer yandan da çok sayıda olayın dava konusu edilmesi sonucu idare ile mükellefi karşı karşıya getirmekte ve mükellefler için vergi konusu, ödenmesi bir yana, neredeyse bir işkence aracı haline gelmektedir.

Oysa anlaşılması ve uygulanması kolay, sade ve basit bir vergi mevzuatının hem vergi idaresine gelirlerin artırılması yönünde, hem de mükelleflere ödenmesi yönünde çok sayıda avantaj getireceği muhakkaktır.

Bu nedenle 4 temel kanundan, yani vergi usul, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve katma değer vergisi kanunlarından başlamak üzere mali mevzuatımızı oluşturan diğer tüm kanunlar masaya yatırılmalı ve bir sistematik içerisinde basit, anlaşılabilir ve birbirleriyle uyumlu olacak şekilde yeniden yazılmalı ve yeniden düzenlenmelidir. Bu meyanda yeniden yazılan ve yasalaşan yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nu bu anlamda olumlu bulmaktayız.

5.9- Maliye İdaresi İle Meslek Mensupları Arasındaki Olumlu Diyalog ve İşbirliği Artarak Güçlendirilmelidir

Meslek mensupları vergi ile ilgili sorunlara hem mükellefler, hem de devlet açısından bakmakta ve her ikisi arasında tarafsız bir iletişim köprüsü görevi görmektedir. Vergi sistemimizi, ekonomik koşulları, mali sistemde yapılan ve yapılması düşünülen değişiklikleri yakından izlemekte ve bunların mükellefler üzerinde oluşturduğu neticeleri görmekte ve bunlarla ilgili gerekli eleştiri ve görüşlerini dile getirmektedir.

Ülkemizin vergilenebilir kapasitesinin artırılarak borç belasından kurtulmak ve mükellefler üzerindeki ağır ve adil olmayan vergi yükünün azaltılması tüm kesimlerin ortak dileğidir. Bu amaç doğrultusunda vergi mevzuatında yapılması düşünülen değişiklikler konusunda bizlerin görüş ve önerilerimizin de dikkate alınması, daha başlanmadan bir çok yanlışın önüne geçilmesine sebep olacak ve böylelikle de ülkemiz çok değerli zamanı yersiz ve maceracı politikalar yerine, Türkiye gerçeklerine uygun, akılcı, uygulanabilir ve mükellefler üzerinde olumsuz etki uyandırmayacak politikaların izlenmesinde kullanılacaktır.

Bu doğrultuda son dönemlerde maliye idaresi ve vergi konseyi ile geliştirdiğimiz olumlu diyalog ve verimli işbirliğinin artarak devam etmesini ülkemiz ve insanımız açısından gerekli görüyoruz.

Halen Vergi Konseyi bünyesinde yapılmakta olan ve Vergi Sistemimizin yeniden dizayn edildiği çalışmalara da etkin bir şekilde katılıyor, meslek mensuplarının talep ve görüşlerini ilgililerin dikkatine ilk elden sunuyoruz.

Vergi Konseyi ile yürütülen verimli çalışmaların, yeni kurulan ve Türk Vergi Sistemine bundan böyle bilimsel veriler ışığında daha bilinçli yön vereceğini düşündüğümüz Vergi Politikaları Genel Müdürlüğü ile de devam etmesini umuyoruz.

6- DEĞERLENDİRME GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ

Yukarıda değişik biçimlerde de ifade edildiği üzere 1920’li yıllardan bugüne kadar Türk Vergi Sisteminde yapılan değişiklikler ve reform çalışmaları ne yazık ki beklentilere cevap verememiş, istenen sonuçlar doğurmamıştır.

TÜRMOB olarak, konumumuz gereği, sorunlara hem mükellefler, hem de devlet açısından bakıyoruz. Vergi sistemimizi, yapılan ve yapılması düşünülen değişiklikleri yakından izliyoruz, ortaya çıkan sorunlarla ilgili eleştiriler yapıyoruz ve çözümler öneriyoruz. Netice itibariyle ciddi bir vergi reformu ve yeniden yapılanma ihtiyacının ortada olduğunu ve bu konudaki görüşlerimizi dün olduğu gibi bugün de kamuoyu ile paylaşmayı bir görev sayıyoruz. Uygulanabilir, gerçekçi önerilerin uygulamacılardan geldiği yönündeki genel kabul görmüş ilkeyi esas alarak TÜRMOB olarak yapılacak bir vergi reformu ve yeniden yapılanma da dikkate alınması gereken önerilerimizi ortaya koyuyoruz. Aşağıda daha önce de değişik platformlarda dile getirmiş olduğumuz önerilerimizin bir kısmını tekrar kamuoyunun dikkatine sunuyoruz.

6.1- ÖNERİLERİMİZ;

- Vergi sistemimizde çok sayıda ve belirli bir amaç doğrultusunda aralarında eşgüdüm sağlanamamış vergisel muafiyet ve istisnalar bulunmaktadır. Vergi sisteminde bulunan bu tür vergi muafiyet ve istisnaları ülkemizin içinde bulunduğu şartlar, ekonominin gerekleri ve kamu finansman ihtiyaçları dikkate alınarak yeniden değerlendirilmelidir.
- Tüm modern vergi sistemlerinde olduğu gibi mutlaka gelir ve servet çözümleri ile harcama düzeyi arasında bağ oluşturan bir otokontrol mekanizması ihdas edilmelidir.
- Üniter vergi sistemine geçilmelidir. Daha önce ortaya konulan sorunlar gerçek bir üniter vergi sistemini zorunlu kılmaktadır. Bu gerçekten hareketle kaynağı ve tutarı ne olursa olsun her türlü gelir toplanarak beyan edilmelidir. Yani Gelir Vergisi Kanunu’nun toplama ve beyan ile ilgili hükümleri yeniden düzenlenerek üniter bir vergi sistemi oluşturulmalıdır. Zira bu günkü toplama ve beyan sistemi pek çok geliri beyan dışı bıraktığı gibi, getirdiği maktu hadlerle ilgili sınırlamalar yoluyla da adaletsiz sonuçlar doğuran vergi yükleri ortaya çıkarmaktadır.
- Ücretlilerin düşük oranlı bir vergi tarifesine göre –hem daha düşük oranlı ve

hem de daha yüksek dilimli- vergilendirilmesi esası getirilmelidir. Zira ücretlinin amortismanı ve gideri yoktur. Ayrıca enflasyonunun peşinden sürüklenen gelir artışları söz konusudur. Öte yandan vergisi tevkif yoluyla enflasyona karşı değer yitirmeden ödenmektedir. Bununla birlikte ücretli kesim ülkemizde sosyal devlet olmanın gereği olarak en çok korunmaya gereksinim duyulan kesimi oluşturmaktadır. Bu nedenlerle yüzde 10'dan başlayan ve yüksek dilimli bir tarife içinde vergilendirilmeleri verginin adaletli ve dengeli dağılımı Anayasal amacına ve sosyal devlet olma gereklerine daha uygun olacaktır.

- Halen yürürlükte bulunan harcama üzerinden alınan vergi kanunları ile gelir üzerinden alınan vergi kanunları arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi gerekir.
- Artık Vergiye İlişkin Af Kanunları çıkarılmamalıdır.
- Yeni çıkarılan vergi kanunları, yasalastığı dönemi takip eden hesap dönemi başında itibaren yürürlüğe konulmalıdır. Cari hesap dönemi içinde çıkarılan vergi yasalarının cari döneme uygulanması, hesap döneminin kapanmadığı, verginin henüz tahakkuk etmediği gerekçeleriyle Anayasa Mahkemesi kararlarında gerçek olmayan geriye yürüme olarak tanımlanmakta ve dolayısıyla geçerli kabul edilmektedir.
- Daha çok üreten bir Türkiye borç stokunu küçültebilir. Daha çok üreten bir Türkiye'de istihdam artar, devlet de daha çok vergi geliri elde eder ve kamu finansmanında denge daha çabuk sağlanabilir. Vergi reformu kapsamında getirilecek değişikliklerle, vergi uygulamalarının, büyümeyi teşvik eden, yatırım ve üretimi destekleyen bir yapıya gelmesi sağlanmalıdır. Mevcut durum bunun tam tersidir. Vergi uygulamaları, bir taraftan, üreticinin yatırıma dönüştüreceği kaynakları, diğer taraftan da tüketicinin harcanabilir gelirini küçültmektedir.
- Türk vergi sisteminde yavaş yavaş bir faciaya dönüşen adı kadar basit olmayan basit usul kesinlikle kaldırılarak söz konusu mükellefler gerçek usulde vergilendirilmelidir. Zira basit usul yerine ikame edildiği götürü usulden daha az vergi hasılası sağlamaktadır. Buna ek olarak basit usul kayıt dışı ekonomiyi besleyen bir mekanizmaya dönüşmüştür. Sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge yatağına dönüşme eğiliminde olan basit usulün kaldırılması ve bu kamburun sistemin sırtından alınması zorunludur. Bu noktadan olmak üzere gerekirse söz konusu mükelleflerin, gerçek usulde tespit edilen kazançlarının 5 yıl süreyle yarısı matrah olarak esas alınabilir.

- GVK 103.maddede yer alan gelir vergisi tarifesinin vergi dilimleri arasındaki fark artırılmalı ve dilim sayısı azaltılmalıdır. Yani mümkün olduğunca basit ve düz (flat) bir sistem olmalıdır. Zaten dünyadaki eğilimde bu doğrultudadır
- 5024 sayılı Kanunla değiştirilen amortisman süre ve oranları oldukça ayrıntılı ve karmaşıktır. Daha basit bir sisteme dönülebilir.
- Vergi ceza sistemi yeniden oluşturulmalıdır. Ekonomik suça ekonomik ceza prensibi çerçevesinde, vergi ziyai ve suçla orantılı, kendi içinde hiyerarşik bir yapısı bulunan, basit, uygulanabilir ve kamu vicdanında kabul gören ve caydırıcı etkileri idari süreçlerle kesilmeyen bir vergi ceza sistemi oluşturulmalıdır.
- Vergi kanunları çok sık değişmektedir ve bu durum mükelleflerin vergiye olan uyumlarını bozmakta ve dürüst mükellefler için vergi ödemek, ödememekten daha zor ve külfetli hale gelmektedir.
- Vergi kanunların çok sık değişmesi sonucu vergi kanunlarındaki sistematik bozulmuş, bu kanunlar anlaşılması zor ve karışık hale gelmiştir. Bu nedenle aynen Kurumlar Vergisi Kanunu'nda olduğu gibi temel kanunlardan başlamak üzere vergi kanunları yeniden yazılmalı ve düzenlenmelidir.
- Globalleşme ile birlikte uluslararası sınırlar ortadan kalkmaya başlamıştır. Ülkeler arası ticaretin artması ile finans piyasaları birbirine entegre oldu. Bu durum döviz kurlarının ve dolayısıyla da çapraz kurlar ile kur farklarının sürekli olarak değişmesi sonucunu beraberinde getiriyor. Döviz bazlı işlemlerin kur ve faiz oranlarının dalgalanmaya tabi olması, işletmelerin geleceğe yönelik stratejilerinde belirsizlik yaratarak riski artırıyor. Bunun sonucunda söz konusu riskleri azaltmak amacıyla çeşitli finansal araçlar geliştirilmiştir. Bunların başında; finansal kiralama (leasing), factoring, forfaiting, bartering, forward ve swap işlemleri gibi enstrümanlar gelmektedir. Halen yürürlükte bulunan vergi sistemimiz ekonomik olaylar ve gelişmeler karşısında yeterli esnekliğe sahip değildir. Ekonomide yaşanan gelişme sonucunda ortaya çıkan ve Vergi Kanunları içerisindeki yeri tartışmalı olan finansal enstrümanlarla ilgili tereddütleri ortadan kaldıracak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.
- Ülkemizde örtülü kazanç ve örtülü sermaye konularına ilişkin olarak yapılan son düzenlemeler genel anlamda yerindedir. Çünkü bu müesseselere ilişkin ilk yasal düzenleme, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun yasalaştığı 1949 yılında yapılmış ve bu müesseselerde 1949 yılından bu yana, örtülü sermaye'de 1961, örtülü kazanç konusunda ise 1980 yılında olmak üzere, sadece 1 kez de-

ğişiklik yapılmış idi. Son 45 yılda gerek ülkemiz ve gerekse de dünya ekonomisinde meydana gelen olağanüstü gelişim ve değişim göz önüne alındığında, hele bir de ülkemize doğrudan yabancı sermaye girişinin arttığı bu dönemde, Kurumlar Vergisi Kanunu'ndaki örtülü sermaye ve örtülü kazanç müesseselerinin yeniden ele alınarak uluslararası kabul görmüş standartlara (thin capitalisation, arm's length principle) göre yeniden düzenlenmesi artık bir zorunluluk haline gelmişti. İşte bu nedenle örtülü kazanç ve örtülü sermaye konusunda yapılan son düzenlemeleri olumlu buluyoruz. Ancak özellikle örtülü kazanç yani transfer fiyatlandırması konusunda esas önemli olan düzenleme, ikincil düzenlemelerdir. Çünkü mükelleflerin önelerini görebilmeleri, işlemlerini sağlıklı yaparak ödeyecekleri vergiyi önceden hesaplayabilmeleri için kanun maddelerinden daha önemli olan bu söz konusu ikincil düzenlemelerdir. Bu nedenle söz konusu maddelere ilişkin gerekli ikincil düzenlemeler ile yine bu müesseselere ilişkin olarak yapılan yeni düzenlemelerin nasıl uygulanacağı konusunda mükellefleri bilgilendiren ve yol gösteren açıklamaların bir an önce yapılması gerekmektedir. Türkiye'de işletme yapıları ve alışkanlıklar uygulamayı zorlaştıran engeller olarak ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda yumuşak bir geçiş yapılmalıdır.

- Kurumlar vergisi oranının aşağı çekilmesine devam edilmelidir. Hatta belirli bir ciro veya aktif büyüklüğünün altında olan kurumlar vergisi mükellefleri için daha düşük yüzde 15 gibi bir oran uygulanmalıdır. Bu şekilde bir taraftan KOBİ'lerimizi vergisel anlamda teşvik ederiz diğer taraftan da sisteme kazandırarak hem kayıtdışı ekonomiyi önlemiş hemde KOBİ'lerin kurumsal yapılarını tamamlamalarına zemin hazırlamış oluruz.
- E-Ticaret ve elektronik ortamda yapılan diğer işlemlerin vergi hukuku açısından sağlam bir zemine oturmadığı açıktır. Uluslararası hukuk kuralları da dikkate alınarak vergi kanunlarında e-ticaret ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalı ve vergi kanunları bu sürecin engeli olmaktan çıkarılmalıdır.
- Vergi kanunlarında yer alan teşvik, koruma, indirim ve istisnalar yeniden gözden geçirilerek selektif, etkin, basit, açık ve uygulanabilir bir yapı oluşturulmalıdır.
- Vergi oranları içinde yaşanılabilir bir vergi sistemi yaratacak düzeye indirilmeli, diğer parafiskal yükler kademeli olarak azaltılmalıdır. Daha önce dile getirdiğimiz öneriler dikkate alındığında gerekli vergi hasılasını sağlayan bir sistem dizayn edilmiş olacaktır. Bu tespitten hareketle, vergi oranları kademeli olarak indirilmelidir. Karmaşık ve sonucu aynı noktaya çıkan tali vergiler asıllarına da-

hil edilmelidir. Vergi oranları farklılaştırmalarından kaçınılmalı ve vergi oranlarının farklılaştırılmasının kayıt dışı ekonomiyi besleyen mekanizmalar olmasına izin verilmemelidir. Yapılan her türlü harcama belgelendirilmek suretiyle gider gösterilebilmelidir. Çok oranlı katma değer vergisi uygulamaları salt fiskal kaygılarla çözüm olarak ortaya konulmaktadır. Bu konuda izlenecek temel kriter Avrupa Birliği normlarıdır. Bu noktadan olmak üzere, vergi sisteminin gelir üzerinden alınan vergilere geri dönmesi gerekmektedir. Zira harcamalar üzerinden alınan vergiler ödeme gücü ilkesini dikkate almadığı için adil olmaktan uzaktır. Oysa Anayasamızın 73. maddesi, vergi yükünün adil ve dengeli dağılımını genelde maliye politikasının ve özelden ise vergi politikasının temel amacı olarak kabul etmektedir. Bu amaç ise ancak, gelir üzerinden alınan vergilerle sağlanabilir. Harcamalar üzerinden alınan vergileri asli vergi haline getirmek, her defasında çözümü vergi oranlarının yükseltilmesinde bulan bir anlayış aynı zamanda kayıt dışı ekonomiyi teşvik eden ve sahte ve muhteviyatı belge kullanımını artırarak iki yönlü matrah aşınmasına yol açan bir mekanizma oluşturmaktadır. Kayıt dışı veya diğer bir ifade ile vergi dışı ekonomi ile uzun soluklu, etkin ve tutarlı bir mücadele başlatılarak kayıt altına alınmalıdır. Bu noktadan olmak üzere, hamiline yazılı ekonomiden nama yazılı ekonomiye geçilmelidir. Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması konusunda kamuoyu aydınlatılmalı ve sorun ülke sorunu kabul edilerek toplumun tüm kesimlerinin etkin desteği sağlanmalıdır. Vergi tanımı gereği toplumsal uzlaşması yasal zeminde sağlayan bir olgudur. Dolayısıyla temel sorunları sadece siyasi ve idari kadroların meselesi olmaktan çıkarmak gerekir. Başarı için bu şarttır. Toplumun tüm kesimlerinin görüşü, desteği ve katılımı esas alınarak bu mücadele yapılmalı ve özellikle kamuoyu ikna edilmelidir. Aksi takdirde başarılı olunamayacağı yaşanan tecrübelerle ispatlanmıştır. Yapılan düzenlemeler ve verilen mücadeleler toplumun tüm kesimlerinin desteğinden yoksun olduğunda veya kamu vicdanında kabul görmediğinde ortaya çıkan sonuçlar konusunda Türkiye sosyolojik olarak eşine az rastlanır bir laboratuardır. Bu tür sorunların çözümü bireysel gölge kahramanlarla mümkün değildir.

- Özerk, etkin, motivasyonu yüksek, olayları geriden takip etmeyen, vergi sisteminde hakim, beşeri sermayesi üst düzeyde olan ve maddi anlamda da tatmin edilmiş bir vergi idaresi oluşturulmalıdır. Klasikleşmiş bir söz vardır. Çok iyi kanunlar kötü uygulamacıların elinde istenen sonuçları aldırılmayabilir ama nispeten kötü kanunlarla bile iyi uygulama yapıldığında istenen sonuçlar alınabilir. Bu güne kadar reform iddiasıyla pek çok vergi yasası çıkarılmıştır. Ancak hiç birinden beklenen sonuç hasıl olmamıştır. Vergi ciddi bir iştir ve adil uygulama

gerektirir. Vergi kanunlarını uygulayacak idare unutulmuş sonuç alınmaz. Yukarıda öngördüğümüz yeni vergi sistemi, uzmanlığı tartışma konusu olmayan, etkinliğinden kuşku duyulmayan, adil olduğuna inanılan, personelinin birikimi ve motivasyonu üst düzeyde ve ücret ve diğer özlük hakları açısından tatmin edilmiş, her türlü çürüme ve erozyondan korunmuş bir vergi idaresini gerektirmektedir. Bu yapılmadığı takdirde hiç bir yasal düzenleme ile sonuç alınamayacağı son 25 yıllık sürede çıkarılan 201'i aşkın vergi kanunu ile ispatlanmıştır. Vergi dairesini yok sayarak vergi alınmaz.

- Vergi reformlarına mali faaliyetin diğer bir yönü olan kamu harcamaları açısından da bakmak gerektiği yönünde yoğun tartışmalar yapılmaktadır. Bu tartışmalara göre vergi reformunun, kamu yönetiminin ve kamu harcamalarının reformu ile başlaması gereklidir. Vergi mükellefleri kamunun ne kadar gelir elde edip, ne kadar harcama yaptığını; sonuç olarak devlete ödediği paraların nerelelere harcandığını bilmek istemektedirler. Vergi mükelleflerinin bu isteği, demokrat toplumlarda haklı bir istemdir. Gerçekten de vergilerin kimlerden ve nasıl alınacağı ayrıntılı biçimde düzenlendiği halde, kamu harcamalarının kimler için ve nasıl yapılacağına dair düzenlemeler yoktur. Vergi mükellefinde, toplanan vergilerin “hastane, okul, köprü v.s” olarak geri dönmediği ve israf edildiği izlenimi uyandırdığında, vergi ödeme fedakarlığının siyasal ve kamusal ilişkilerdeki karşılığının alınamaması sonucu, mükellef vergi ödemede titizleşerek, vergi kaçırılmaya çalışacağı muhakkaktır.
- Tahsilat işlemlerinde kolaylık sağlanmalıdır. Otomasyona önem verilmeli ve bu amaçla programlar geliştirilmelidir. Vergi dairelerinde halkla ilişkilere daha fazla önem verilmelidir. Ülkemizde vergi dairelerinde sıkışıklığa, aksaklığa yol açan uygulamaların rızadan ve cebren “tahsilat işleri”nden kaynaklandığı gözlenmektedir. Hemen her ay, beyanname verme ve vergi yatırma dönemlerinde vergi daireleri çalışmaz duruma gelmektedir. Cebren tahsilatta ise, hacizli malların saklanması ve paraya çevrilmesi sorun olmaktadır. Tahsilatta arzu edilen etkinliğin sağlanamaması, vergi idaresini üniter sistemden uzaklaşmaya zorlamış, bu da vergilenmede yatay ve dikey eşitliğin bozulmasını beraberinde getirmiş ve toplumda beyanname verme alışkanlığının kaybolmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, yeni örgütlenmede vergi dairelerinin “tahsilat” fonksiyonu olmamalıdır. Vergi dairelerinin iş yükünü artıran vezne servisleri kaldırılarak tahsilat için bankacılık sisteminin kullanılması yaygınlaştırılmalıdır.

- Vergi idaresi çalışanları mükellefleri kaliteli hizmet sunulması gereken müşteriler olarak görmelidir. Ayrıca, sadece vergi idaresi çalışanları değil mükelleflerle ilgili tüm kamu görevlileri de mükelleflere kolaylık sağlamalıdır.
- Verimi olmayan vergiler (Örneğin, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Damga Vergisi) ve harçlar kaldırılmalı, ana vergi yasaları sadeleştirilmeli, vergi yasaları arasında paralellik ve bütünlük sağlanmalıdır. İşlemlere açıklık getirmek ve basitleştirmek amacıyla vergi hukukunun kaynaklarından olan “özelgelerin” yayınlanması sağlanmalıdır. Gelir İdaresi'nin son dönemdeki “Sirküler Yayınlama” uygulamasını bu anlamda atılan olumlu bir adım olarak değerlendirmek gerekir.
- Türk vergi sisteminin daha iyi işler hale getirilmesi için vergi idaresinin iyileştirilmeleri çalışmalarıyla birlikte vergi yargısı bir an önce kurulmalıdır. Vergi yargısı itiraz komisyonu işlevinden kurtarılmalıdır. Sayıştay gibi bağımsız, özerk yapıya sahip “Vergitay” kurulmalıdır. Vergitay, toplanan vergilerin inceleme ve denetiminden sorumlu olmalıdır. Vergi yargısının süratle karar verebilecek şekilde çalışmasının sağlanabilmesi için vergi inceleme elemanları savcılara benzer, mali müşavir ve muhasebeciler de noter-avukat karışımı, bir hukuki yapıya kavuşturulmalıdır. İktisadi ve idari bilimler fakültesi “maliye ve işletme” bölümü lisans mezunlarına vergi avukatlığı unvanı verilebilmelidir.
- Vatandaşlık ile vergi mükellefliliği özdeşliği sağlanmalı, kamuoyu bilincinde, vatandaş olabilmek için vergi yükümlüsü olma gereği yerleştirilmelidir. Bazı vatandaşlık haklarının kullanılabilmesi için vergi mükellefi olma ön-şartı aranmalıdır. İktisadi faaliyet gösteren bütün gerçek ve tüzel kişiler teşvik edici şekilde vergilendirilmeli, vergi mükellefi olmanın avantajları olmalı bu amaçla gelir ve kurumlar vergisi ödenmesi ve miktarı sosyal ve ekonomik itibar dayanağı yapılmalıdır.
- Düşük gelir gruplarındaki vergi yükünü üst gelir gruplarına yaymak ve aktarmak için vergi sistemimizde rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır. Üretken olmayan sektörlerde, her türlü rant ve spekülasyon kazanç sahiplerine vergi yükü kaydırmaları gerçekleştirilmelidir.
- Stopaj uygulaması nihai vergilendirme aracı olarak değil, otokontrol ve peşin vergi aracı olarak kullanılmalıdır. Stopaj yöntemi yerine ekonomik gelir-gider kavramına geçilerek gerçek vergiciliğe yönelinmelidir.

- Vergi istatistiklerinin milli gelirden pay alan kesimlerin vergi yüküne ne kadar katlandıklarının gösterecekleri bir özelliği yansıtır nitelikte düzenlenmelidir. Vergilemede şeffaflık gereklidir. Gerçek verginin toplanmadığını, hangi kesimler üzerinde verginin yoğunlaştığını, kimlerin vergi yükünün artırılması gerektiği kamuoyuna anlatılmalıdır.
- Yürürlükteki vergi sistemimiz yerel yönetimlerin kentsel rantlarını etkin bir vergileme kapsamına almamaktadır. İmar planlarına, ekonomik gelişmeye ve genel teşvik politikalarına bağlı olarak ortaya çıkan kentsel rantlar mutlaka etkin bir biçimde vergilendirilmelidir. Kentsel rantların sunduğu vergi potansiyelinin etkin bir şekilde vergilendirilmesi ve bunun adil bir biçimde yerel/merkezi yönetimler arasında paylaşımı sağlanmalıdır. Özellikle belediye hizmetleri sayesinde değeri artan (şehir rantı) gayrimenkuller üzerinden “Gayrimenkul Değer Artış Vergisi” uygulaması getirilmelidir. Kentsel rantlar, potansiyel hasılaya göre değil, gayrimenkullerin satışı sırasında vergiye tabi tutulmalıdır.
- Vergi denetiminin etkinliğini artırmak amacıyla mali müşavirlik kurumundan daha etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

Son sözden olmak üzere, etkin vergi idaresi ile etkin bir müşavirlik kurumunun işbirliği, sağlıklı ve verimli bir vergi sistemi için olmazsa olmaz koşuldur.

VERGİ

İSTATİSTİKLERİ

**01.01.1980 tarihinden sonra Türk Vergi ve Vergiye İlişkin Usul
Kanunlarında Yapılan Yeni Düzenleme ve Değişiklikler**

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
1	2320	17.10.1980	23.10.1980 17140	193 sayılı G.V.K.
2	2343	21.11.1980	28.11.1980 17174	210 sayılı D.K.K.
3	2344	21.11.1980	28.11.1980 17174	488 sayılı D.V.K.
4	2345	21.11.1980	28.11.1980 17174	492 sayılı H.K.
5	2346	26.11.1980	28.11.1980 17174	1318 sayılı F.K.
6	2347	26.11.1980	28.11.1980 17174	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
7	2348	26.11.1980	28.11.1980 17174	197 sayılı M.T.V.K.
8	2350	08.12.1980	11.12.1980 17187	1319 sayılı E.V.K.
9	2351	08.12.1980	11.12.1980 17187	1318 sayılı F.K.
10	2352	08.12.1980	11.12.1980 17187	1319 sayılı E.V.K.
11	2353	08.12.1980	11.12.1980 17187	7338 sayılı V.İ.V.K.
12	2361	24.12.1980	27.12.1980 17203	193 sayılı G.V.K.
13	2362	24.12.1980	27.12.1980 17203	5422 sayılı K.V.K.
14	2365	30.12.1980	31.12.1980 17207 mük.	213 sayılı V.U.K.
15	2366	30.12.1980	31.12.1980 17207 mük.	492 sayılı H.K.
16	2367	30.12.1980	31.12.1980 17207	488 sayılı D.V.K.
17	2380	02.02.1981	05.02.1981 17242	Bel.İl Öz.İd.Gen.Büt. Ver.Gel.Pay Ver.Hk.Kanun
18	2380	02.02.1981	05.02.1981 17242	1319 sayılı E.V.K. 197 sayılı M.T.V.K.
19	2430	20.03.1981	22.03.1981 17287	492 sayılı H.K.
20	2431	20.03.1981	22.03.1981 17287	2431 sayılı Tahsilatın Hızlandırılması Hakkında Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
21	2433	24.03.1981	26.03.1981 17291	1318 sayılı F.K.
22	2434	24.03.1981	26.03.1981 17291	197 sayılı M.T.V.K.
23	2447	17.04.1981	19.04.1981 17315	6802 sayılı G.V.K.
24	2454	01.05.1981	05.05.1981 17331	193 sayılı G.V.K.
25	2455	01.05.1981	05.05.1981 17331	213 sayılı V.U.K.
26	2456	01.05.1981	05.05.1981 17331	İşletme Vergisi Kanunu
27	2463	20.05.1981	22.05.1981 17347	1598 sayılı Kanun
28	2464	26.05.1981	29.05.1981 17354	Belediye Gelirleri Kanunu
29	2471	04.06.1981	06.06.1981 17362	1318 sayılı F.K.
30	2484	25.06.1981	27.06.1981 17383	1318 sayılı F.K.
31	2535	16.10.1981	18.10.1981 17488	488 sayılı D.V.K.
32	2536	16.10.1981	18.10.1981 17488	1319 sayılı E.V.K.
33	2546	27.10.1981	28.10.1981 17498	2431 sayılı T.H.H.K.
34	2562	11.12.1981	15.12.1981 17545	1319 sayılı E.V.K.
35	2572	31.12.1981	05.01.1982 17565	1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanunu
36	2573	31.12.1981	05.01.1982 17565	5422 sayılı K.V.K.
37	2574	31.12.1981	05.01.1982 17565	193 sayılı G.V.K.
38	2575	06.01.1982	20.01.1982 17580	Danıştay Kanunu
39	2576	06.01.1982	20.01.1982 17580	B.I.M.İ.M.V.M.K.G.H.K.
40	2577	06.01.1982	20.01.1982 17580	İ.Y.U.H.K.
41	2577	06.01.1982	20.01.1982 17580	213 sayılı V.U.K.
42	2582	14.01.1982	21.01.1982 17581	827 sayılı Rıhtım Resmi Kanunu
43	2586	21.01.1982	26.01.1982 17586	6802 sayılı G.V.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
44	2587	21.01.1982	27.01.1982 17587	1319 sayılı E.V.K.
45	2588	21.01.1982	27.01.1982 17587	492 sayılı H.K. 1318 sayılı F.K. 193 sayılı G.V.K.
46	2589	21.01.1982	27.01.1982 17587	2464 sayılı B.G.K.
47	2590	21.01.1982	27.01.1987 17587	488 sayılı D.V.K.
48	2591	21.01.1982	27.01.1987 17587	7338 V.İ.V.K.
49	2686	23.06.1982	29.06.1982 17739	213 sayılı V.U.K., 210 sayılı D.K.K
50	2769	28.12.1982	30.12.1982 17914	828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun
51	2772	31.12.1982	31.12.1982 17915 (2.mük.)	193 sayılı G.V.K. 1598 sayılı Kanunun Yür. Kal. Hk. Kanun
52	2773	31.12.1982	31.12.1982 17915 (2.mük)	5422 sayılı K.V.K.
53	2791	21.01.1983	22.01.1983 17936	213 sayılı V.U.K. 210 sayılı D.K.K.
54	2801	22.02.1983	24.02.1983 17969	Bazı Kamu Al. Uz.Yolu İle Tah. Hk.Kanun
55	2856	23.06.1983	25.06.1983 18088	257 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K.
56	2970	04.01.1984	14.01.1984 18281	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K.
57	2974	31.01.1984	08.02.1984 18306	Bazı Kamu Kur.ve Kur. Borç.Tah.Hk.Kanun
58	2975	31.01.1984	08.02.1984 18306	6183 sayı A.A.T.U.H.K
59	2978	02.02.1984	08.02.1984 18306	Üc.Ver.İad.Hk.Kanun
60	2982	24.02.1984	01.03.1984 18328	Kon.İnş.Kal.Önc.Yör. Yap.Yat. Ver.Res.Harç İstisna ve Muaf.Tan.Hk.Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
61	2995	18.04.1984	27.04.1984 18384	193 sayılı G.V.K. 213 sayılı V.U.K.
62	2997	18.04.1984	27.04.1984 18384	7338 sayılı V.İ.V.K.
63	3004	09.05.1984	15.05.1984 18402	2380 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B. V.G.P.V.H.K.
64	3048	03.10.1984	06.10.1984 18537	2464 sayılı B.G.K.
65	3065	25.10.1984	01.11.1984 18563	K.D.V.K.
66	3065	25.10.1984	01.11.1984 18563	6802 sayılı G.V.K.
67	3074	07.11.1984	20.11.1984 18581	A.T.V.K.
68	3074	07.11.1984	20.11.1984 18581	2464 sayılı B.G.K.
69	3075	07.11.1984	15.12.1984 18606	488 sayılı D.V.K.
70	3088	29.11.1984	06.12.1984 18597	197 sayılı M.T.V.K.
71	3089	29.11.1984	06.12.1984 18597	1318 sayılı F.K.
72	3094	04.12.1984	12.12.1984 18603	213 sayılı V.U.K.
73	3099	06.12.1984	15.12.1984 18606	3065 sayılı K.D.V.K
74	3100	06.12.1984	15.12.1984 18606	K.D.V.M.Ö.K.C.K.M.H.K.
75	3158	27.02.1985	02.03.1985 18682	2978 sayılı Ü.V.İ.H.K.
76	3174	26.03.1985	29.03.1985 18709	3065 sayılı K.D.V.K.
77	3180	10.04.1985	13.04.1985 18724	492 sayılı H.K
78	3181	10.04.1985	17.04.1985 18728	213 sayılı V.U.K.
79	3208	30.05.1985	04.06.1985 18774	1319 sayılı E.V.K.
80	3209	30.05.1985	04.06.1985 18774	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
81	3210	30.05.1985	04.06.1985 18774	213 sayılı V.U.K.
82	3218	06.06.1985	15.06.1985 18785	Serbest Bölgeler Kanunu
83	3219	06.06.1985	15.06.1985 18785	7338 sayılı V.İ.V.K.
84	3238	07.11.1985	13.11.1985 18927	3065 sayılı K.D.V.K

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
85	3239	04.12.1985	11.12.1985 18955	213 sayılı V.U.K.193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K. 2978 sayılı Ü.V.İ.H.K. 492 sayılı H.K. 488 sayılı D.V.K. 1319 sayılı E.V.K. 2464 sayılı B.G.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 2380 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B.V.G.P.V.H.K. 6802 sayılı G.V.K. 210 sayılı D.K.K.
86	3291	28.05.1986	03.06.1986 19126	3238 sayılı Kanun
87	3293	28.05.1986	03.06.1986 19126	492 sayılı H.K.
88	3294	29.05.1986	14.06.1986 19134	Sos.Yard.Day.Teş.Kanunu
89	3297	03.06.1986	20.06.1986 19140	3065 sayılı K.D.V.K 6802 sayılı G.V.K.
90	3308	05.06.1986	19.06.1986 19278	Çır.Mesl.Eğ.Kan
91	3316	05.11.1986	11.11.1986 19278	3065 sayılı K.D.V.K
92	3318	05.11.1986	11.11.1986 19278	5422 sayılı K.V.K.
93	3319	05.11.1986	11.11.1986 19278	193 sayılı G.V.K.
94	3332	25.03.1987	31.03.1987 19417 mük.	5422 sayılı K.V.K. 213 sayılı V.U.K.
95	3336	26.03.1987	30.03.1987 19417 mük.	3065 sayılı K.D.V.K
96	3365	18.05.1987	26.05.1987 19471	1319 sayılı E.V.K. 2464 sayılı B.G.K.
97	3380	12.06.1987	24.06.1987 19497	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K.
98	3393	19.06.1987	30.06.1987 19503	193 sayılı G.V.K. 488 sayılı D.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K 7338 sayılı V.İ.V.K. 2982 sayılı Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
99	3405	29.12.1987	31.12.1987 19681	1988 Mali Yılı Gen.Kat.Büt. Kan.Kadar Dev. Harc. Yap. Dev. Gel. Tah.Yet.Ver.Hk.Kanun
100	3410	24.02.1988	02.03.1988 19742	2576 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K.
101	3418	24.03.1988	31.03.1988 19771 (2.mük.)	Eğ.Genç.Spor Sağ.Hiz. Ver. İhd.Hk.Kanun
102	3418	24.03.1988	31.03.1988 19771 (2.mük.)	3074 sayılı A.T.V.K. 197 sayılı M.T.V.K. 1318 sayılı F.K. 193 sayılı G.V.K. 213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 492 sayılı H.K.
103	3482	26.10.1988	05.11.1988 19980	3100 sayılı K.D.V.M.Ö.K.C.K.M.H.K. 5422 sayılı K.V.K. 213 sayılı V.U.K. 7338 sayılı V.İ.V.K. 488 sayılı D.V.K.
104	3505	03.12.1988	10.12.1988 20015	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 197 sayılı M.T.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K.
105	3517	12.01.1989	21.01.1989 20056	2464 sayılı B.G.K.
106	3520	01.02.1989	10.02.1989 20076	1318 sayılı F.K.
107	3558	18.05.1989	24.05.1989 20174	3418 sayılı Kanun 5422 sayılı K.V.K.
108	3568	01.06.1989	13.06.1989 20194	S.M.S.M.M.M.Y.M.M. Kanunu

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
109	3571	14.06.1989	20.06.1989 20201	5422 sayılı K.V.K. 193 sayılı G.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 3238 sayılı Kanun 827 sayılı R.R.K.
110	3595	27.12.1989	30.12.1989 20388 mük.	3418 sayılı Kanun 197 sayılı M.T.V.K. 2380 sayılı Kanun 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K.
111	3612	07.02.1990	16.02.1990 20435	2982 sayılı Kanun
112	3619	22.03.1990	10.04.1990 20488	2575 sayılı D.K.
113	3622	05.04.1990	10.04.1990 21488	2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
114	3675	31.10.1990	03.11.1990 20684	İthalde Alınacak Damga Resmi Hak.Kanun
115	3689	15.12.1980	20.12.1990 20731	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K.
116	3704	20.03.1991	24.03.1991 20824	3238 sayılı Kanun
117	3717	08.05.1991	16.05.1991 20873	492 sayılı H.K.
118	3762	28.08.1991	08.09.1991 20984	213 sayılı V.U.K 3100 sayılı Kanun
119	3787	21.03.1992	03.04.1992 21191	Bazı Kam.Al.Tah.Hız. Ve Mat Art.Hk.Kanun
120	3824	25.06.1992	11.07.1992 21281	5422 sayılı K.V.K 492 sayılı D.V.K. 238 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B.P.V.H.K. 3238 sayılı Kanun 193 sayılı G.V.K. 213 sayılı V.U.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
121	3836	02.07.1992	11.07.1992 21281	Kamu Kur. Ve Kur. Birb. Olan Borç.Tah.Hk.Kanun
122	3858	23.12.1992	27.12.1992 21448	3065 sayılı K.D.V.K 1318 sayılı F.K. 197 sayılı M.T.V.K. 2982 sayılı Kanun
123	3914	15.07.1993	24.07.1993 21647	2464 sayılı B.G.K.
124	3946	26.12.1983	30.12.1993 21804	213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 1318 sayılı F.K. 197 sayılı M.T.V.K. 2978 sayılı V.İ.H.K. 3065 sayılı K.D.V.K.
125	3986	04.05.1994	07.05.1994 21927	488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K 193 sayılı G.V.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 2380 sayılı Kanun
126	4001	10.06.1994	18.06.1994 21964	2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
127	4008	24.06.1994	06.07.1994 21982	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K. 6802 sayılı G.V.K. 7338 sayılı V.İ.V.K. 3100 sayılı Kanun
128	4046	24.11.1994	27.11.1994 22124	5422 sayılı K.V.K.
129	4055	08.12.1994	11.12.1994 22138	2575 sayılı D.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
130	4108	25.05.1995	02.06.1995 22301	213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K.
131	4120	07.07.1995	12.07.1995 22341	3238 sayılı Kanun
132	4124	23.07.1995	26.07.1995 22355	2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
133	4134	18.11.1985	22.11.1985 22471	3065 sayılı K.D.V.K 2982 sayılı Kanun
134	4179	29.08.1996	03.09.1996 22746	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
135	4213	20.11.1996	30.11.1996 22833	Kıymetli Mad. Ve Ziy.Eşyası Bey.Hk.Kanun
136	4225	08.01.1997	14.01.1997 22877	3065 sayılı K.D.V.K
137	4264	05.06.1997	11.06.1997 23016	5422 sayılı K.V.K.
138	4306	16.08.1997	18.08.1997 23084	3418 sayılı Kanun
139	4315	22.12.1997	25.12.1997 23211	213 sayılı V.U.K.
140	4325	21.01.1998	23.01.1998 23239	193 sayılı G.V.K.
141	4358	02.04.1998	04.04.1998 23307	Vergi Kimlik Numarası Kullanımının Yaygınlaştırılması Hk.Kanun
142	4369	22.07.1998	29.07.1998 23417 mük.	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 3065 sayılı K.D.V.K 6802 sayılı G.V.K. 1319 sayılı E.V.K. 7338 sayılı V.İ.V.K. 197 sayılı M.T.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K. 2464 sayılı B.G.K. 3505 sayılı Kanun 1318 sayılı F.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
143	4387	29.12.1998	30.12.1998 23569	213 sayılı V.U.K. 492 sayılı H.K. 193 sayılı G.V.K.
144	4444	11.08.1999	14.08.1999 23786	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 213 sayılı V.U.K. 1319 sayılı E.V.K. 2464 sayılı B.G.K. 492 sayılı H.K.
145	4481	26.11.1999	26.11.1999 23888	210 sayılı D.K.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K.
146	4492	18.12.1999	21.12.1999 23913	2575 sayılı D.K. 2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
147	4503	27.01.2000	29.01.2000 23948	3065 sayılı K.D.V.K 492 sayılı H.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 1318 sayılı F.K. 213 sayılı V.U.K. 4481 sayılı Kanun
148	4538	24.02.2000	27.02.2000 23977	3074 sayılı A.T.V.K.
149	4575	02.06.2000	15.06.2000 24080	2575 sayılı D.K.
150	4577	08.06.2000	15.06.2000 24080	2576 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K. 2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
151	4586	23.06.2000	29.06.2000 24094	1319 sayılı E.V.K.
152	4605	23.11.2000	30.11.2000 24246 mük.	197 sayılı M.T.V.K. 1318 sayılı F.K. 193 sayılı G.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K 5422 sayılı K.V.K. 4481 sayılı Kanun
153	4629	21.02.2001	03.03.2001 24335	2380 sayılı Kanun 2464 sayılı B.G.K. 197 sayılı M.T.V.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
154	4644	12.04.2001	21.04.2001 24380	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K.
155	4684	20.06.2001	23.07.2001 24451	213 V.U.K. 3418 sayılı Kanun 3074 sayılı A.T.V.K. 197 sayılı M.T.V.K. 1318 sayılı F.K. 193 sayılı G.V.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 492 sayılı H.K. 3100 sayılı Kanun 5422 sayılı K.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K
156	4691	26.06.2001	06.07.2001 24454	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K.
157	4697	28.06.2001	10.07.2001 24458	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K. 3065 sayılı K.D.V.K 488 sayılı D.V.K. 6802 sayılı G.V.K.
158	4702	29.06.2001	10.07.2001 24458	3418 sayılı Kanun
159	4705	29.06.2001	12.07.2001 24460	4481 sayılı Kanun
160	4706	29.06.2001	18.07.2001 24466	3065 sayılı K.D.V.K
161	4710	11.10.2001	24.10.2001 24563	193 sayılı G.V.K
162	4731	28.12.2001	30.12.2001 24626	213 sayılı V.U.K. 3065 sayılı K.D.V.K. 492 sayılı H.K.
163	4736	01.01.2002	19.01.2002 24645	1319 sayılı E.V.K. 3074 sayılı A.T.V.K.
164	4743	30.01.2002	31.02.2002 24657	488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K. 6082 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K
165	4747	20.03.2002	01.04.2002 24713	193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
166	4751	03.04.2002	09.04.2002 24721	213 sayılı V.U.K. 1319 sayılı E.V.K 492 sayılı H.K.
167	4756	15.05.2002	21.05.2002 24761	193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K
168	4761	12.06.2002	22.06.2002 24793	193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K 6082 sayılı G.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K
169	4760	06.06.2002	12.06.2002 24783	Özel Tüketim Vergisi Kanunu
170	4783	07.01.2003	09.01.2003 24988	193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K 7338 sayılı V.İ.V.K.
171	4778	02.01.2003	11.01.2003 24990	488 Sayılı D.V.K
172	4786	08.01.2003	15.01.2003 24994	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
173	4811	25.02.2003	27.02.2003 25033	Vergi Barışı Kanunu
174	4837	03.04.2003	11.04.2003 25076	197 sayılı M.T.V.K. 1319 sayılı E.V.K
175	4842	09.04.2003	24.04.2003 25088	193 sayılı G.V.K. 5422 sayılı K.V.K 3065 sayılı K.D.V.K. 213 sayılı V.U.K. 492 sayılı H.K. 488 sayılı D.V.K. 2978 sayılı V.İ.H.K.
176	4849	17.04.2003	24.04.2003 25088	Vergi Barışı Kanununda Değ. Yapılması Hk. Kanun
177	4864	29.05.2003	06.06.2003 25130	4837 sayılı Kanun Değişiklik
178	4884	11.06.2003	17.05.2003 25141	213 sayılı V.U.K. 488 sayılı D.V.K.
179	4916	03.07.2003	19.07.2003 25173	193 sayılı G.V.K

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
180	4928	15.07.2003	19.07.2003 25173	2577 sayılı İ.Y.U.H.K.
181	4962	30.07.2003	07.08.2003 25192	5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K. 197 sayılı M.T.V.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.V.K 4760 sayılı Ö.T.V.K. 1319 sayılı E.V.K
182	5020	12.12.2003	26.12.2003 25328	197 sayılı M.T.V.K. 1319 sayılı E.V.K 3065 sayılı K.D.V.K.
183	5024	17.02.2003	30.12.2003 25332	5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K
184	5035	25.12.2003	02.01.2004 25334	5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 3065 sayılı K.D.V.K. 2978 sayılı V.İ.H.K. 197 sayılı M.T.V.K. 488 sayılı D.V.K. 492 sayılı H.K.
185	5084	29.01.2004	06.02.2004 25365	Yatırım ve İstihdamın Teş. K.
186	5086	10.02.2004	14.02.2004 25373	Yabancılar İkinci El Taahhüt Satışı Hk.
187	5101	03.03.2004	12.03.2004 25390	2464 Sayılı B.G.K.
188	5217	14.07.2004	23.07.2004 25531	4760 Sayılı Ö.T.V.K.
189	5226	14.07.2004	27.07.2004 25535	7338 Sayılı V.İ.V.K 3065 Sayılı K.D.V.K 492 Sayılı H.K
190	5228	16.07.2004	31.07.2004 25539	5422 sayılı K.V.K 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.V.K 3065 sayılı K.D.V.K. 488 sayılı D.V.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
				492 sayılı H.V.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 4760 sayılı Ö.T.V 6802 sayılı G.V.K
191	5234	17.09.2004	21.09.2004 25590	7338 Sayılı V.İ.V.K 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K
192	5281	30.12.2004	31.12.2004 25687	213 Sayılı V.U.K 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K 3065 Sayılı K.D.V.K 193 Sayılı G.V.K 5422 sayılı K.V.K 488 Sayılı D.V.K 492 Sayılı H.V.K. 7338 Sayılı V.İ.V.K 2464 Sayılı B.G.K 1913 Sayılı E.V.K 6802 Sayılı G.V.K 4691 Sayılı T.G.B.K 4760 Sayılı Ö.T.V.K
193	5335	21.04.2005	27.04.2005 25798	3065 Sayılı K.D.V.K 4760 Sayılı Ö.T.V.K
194	5350	12.05.2005	18.05.2005 25819	5084 Sayılı Y.T.H.K
195	5398	03.07.2005	21.07.2005 25882	213 Sayılı V.U.K 4760 Sayılı Ö.T.V.K
196	5479	30.03.2006	08.04.2006 26133	193 Sayılı G.V.K 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K 4760 Sayılı Ö.T.V.K 213 Sayılı V.U.K
197	5493	27.04.2006	02.05.2006 26156	4760 Sayılı Ö.T.V.K 3065 Sayılı K.D.V.K
198	5520	13.06.2006	21.06.2006 26205	5422 Sayılı K.V.K 193 Sayılı GVK 213 Sayılı VUK
199	5527	27.06.2006	07.07.2006 26221	193 Sayılı GVK
200	5535	29.06.2006	08.07.2006 26222	6183 Sayılı A.A.T.U.H.K 488 Sayılı D.V.K
201	5538	01.07.2006	12.07.2006 26226	1319 Sayılı E.V.K 3065 Sayılı D.V.K

**Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
01	ADANA	40,280	40,897
02	ADIYAMAN	6,695	6,672
03	AFYON	13,079	13,382
04	AĞRI	4,232	4,526
05	AMASYA	6,251	6,321
06	ANKARA	111,222	113,896
07	ANTALYA	63,103	64,926
08	ARTVİN	4,639	4,647
09	AYDIN	22,767	23,762
10	BALIKESİR	31,395	30,682
11	BİLECİK	4,972	5,054
12	BİNGÖL	1,925	1,982
13	BİTLİS	3,059	3,117
14	BOLU	7,623	7,413
15	BURDUR	7,116	7,300
16	BURSA	68,517	70,330
17	ÇANAKKALE	11,827	12,224
18	ÇANKIRI	2,895	2,766
19	ÇORUM	11,654	11,887
20	DENİZLİ	21,608	22,407
21	DİYARBAKIR	12,549	12,384
22	EDİRNE	9,302	9,316
23	ELAZIĞ	8,985	8,958

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
24	ERZİNCAN	3,714	3,766
25	ERZURUM	10,695	10,687
26	ESKİŞEHİR	19,772	20,384
27	GAZİANTEP	31,384	33,736
28	GİRESUN	6,841	6,789
29	GÜMÜŞHANE	2,009	2,036
30	HAKKARİ	1,475	1,533
31	HATAY	24,362	24,260
32	ISPARTA	8,041	8,179
33	İÇEL	38,200	37,775
34	İSTANBUL	422,845	431,350
35	İZMİR	119,604	121,580
36	KARS	3,983	3,967
37	KASTAMONU	9,305	9,286
38	KAYSERİ	24,563	25,464
39	KIRKLARELİ	9,563	9,365
40	KIRŞEHİR	4,413	4,401
41	KOCAELİ	38,463	39,765
42	KONYA	46,595	48,193
43	KÜTAHYA	11,005	10,991
44	MALATYA	12,320	12,325
45	MANİSA	28,891	29,342
46	KAHRAMANMARAŞ	14,184	14,427
47	MARDİN	13,603	13,117
48	MUĞLA	30,364	30,462

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
49	MUŞ	2,663	2,775
50	NEVŞEHİR	7,366	7,490
51	NİĞDE	6,204	6,070
52	ORDU	10,937	11,244
53	RİZE	7,194	7,377
54	SAKARYA	21,312	21,079
55	SAMSUN	24,736	24,915
56	SİİRT	1,993	1,982
57	SİNOP	4,261	4,294
58	SİVAS	10,447	10,463
59	TEKİRDAĞ	19,817	20,077
60	TOKAT	9,813	9,735
61	TRABZON	14,619	14,958
62	TUNCELİ	1,111	1,100
63	ŞANLIURFA	25,299	25,231
64	UŞAK	7,821	7,957
65	VAN	7,997	9,298
66	YOZGAT	8,984	9,277
67	ZONGULDAK	13,114	12,823
68	AKSARAY	6,139	6,529
69	BAYBURT	1,131	1,125
70	KARAMAN	3,992	4,010
71	KIRIKKALE	5,382	5,286
72	BATMAN	5,808	4,950
73	ŞIRNAK	14,537	14,177

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
74	BARTIN	4,076	4,079
75	ARDAHAN	1,406	1,433
76	IĞDIR	4,284	4,268
77	YALOVA	6,362	6,163
78	KARABÜK	5,872	5,672
79	KİLİS	2,148	2,014
80	OSMANİYE	7,188	7,373
81	DÜZCE	6,995	6,782
	TOPLAM	1,692,897	1,720,035

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk.

**Gelir Stopaj Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
01	ADANA	52,753	53,877
02	ADİYAMAN	5,974	6,368
03	AFYON	12,617	13,708
04	AĞRI	3,339	4,019
05	AMASYA	7,064	7,587
06	ANKARA	168,960	174,339
07	ANTALYA	86,872	91,250
08	ARTVİN	3,645	3,784
09	AYDIN	29,368	30,668
10	BALIKESİR	34,478	35,211
11	BİLECİK	5,102	5,307
12	BİNGÖL	2,163	2,235
13	BİTLİS	2,229	2,607
14	BOLU	7,249	7,621
15	BURDUR	7,696	8,220
16	BURSA	87,929	90,688
17	ÇANAKKALE	13,842	14,511
18	ÇANKIRI	3,008	3,063
19	ÇORUM	12,143	12,694
20	DENİZLİ	25,678	27,474
21	DİYARBAKIR	13,724	14,009
22	EDİRNE	12,039	12,129
23	ELAZIĞ	9,692	10,301

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
24	ERZİNCAN	4,026	4,156
25	ERZURUM	10,282	10,613
26	ESKİŞEHİR	23,376	24,253
27	GAZİANTEP	37,963	40,800
28	GİRESUN	6,673	7,084
29	GÜMÜŞHANE	1,541	1,679
30	HAKKARİ	1,479	1,601
31	HATAY	29,075	30,529
32	ISPARTA	9,497	9,931
33	İÇEL	49,146	49,710
34	İSTANBUL	606,085	622,895
35	İZMİR	161,773	165,266
36	KARS	3,823	3,957
37	KASTAMONU	8,224	8,942
38	KAYSERİ	29,132	31,075
39	KIRKLARELİ	10,475	10,723
40	KIRŞEHİR	4,854	4,912
41	KOCAELİ	49,906	51,937
42	KONYA	55,544	58,335
43	KÜTAHYA	11,480	12,222
44	MALATYA	15,056	15,056
45	MANİSA	32,376	33,710
46	KAHRAMANMARAŞ	14,059	15,215
47	MARDİN	5,947	8,150
48	MUĞLA	38,060	39,651

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
49	MUŞ	1,424	2,451
50	NEVŞEHİR	7,940	8,176
51	NİĞDE	6,124	6,589
52	ORDU	11,287	12,145
53	RİZE	6,802	7,409
54	SAKARYA	23,098	23,904
55	SAMSUN	28,595	29,178
56	SİİRT	2,114	2,135
57	SİNOP	4,228	4,275
58	SİVAS	9,215	9,795
59	TEKİRDAĞ	24,005	25,265
60	TOKAT	9,832	10,836
61	TRABZON	15,650	16,600
62	TUNCELİ	1,117	1,073
63	ŞANLIURFA	17,192	19,186
64	UŞAK	9,463	9,725
65	VAN	9,046	10,692
66	YOZGAT	7,194	7,934
67	ZONGULDAK	14,398	15,053
68	AKSARAY	7,805	8,363
69	BAYBURT	1,211	1,269
70	KARAMAN	4,855	4,983
71	KIRIKKALE	6,492	6,446
72	BATMAN	5,108	5,204
73	ŞIRNAK	8,301	9,100

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
74	BARTIN	3,932	4,088
75	ARDAHAN	1,292	1,340
76	IĞDIR	4,185	4,226
77	YALOVA	7,485	7,490
78	KARABÜK	6,983	6,831
79	KİLİS	1,958	2,023
80	OSMANİYE	7,620	8,002
81	DÜZCE	8,848	8,970
	TOPLAM	2,112,215	2,194,828

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk.

Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi
Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
01	ADANA	20,880	20,334
02	ADIYAMAN	7,735	8,120
03	AFYON	12,317	12,508
04	AĞRI	4,681	4,859
05	AMASYA	4,989	4,873
06	ANKARA	23,783	23,788
07	ANTALYA	28,751	29,026
08	ARTVİN	2,590	2,626
09	AYDIN	20,897	20,996
10	BALIKESİR	23,756	23,571
11	BİLECİK	2,149	2,084
12	BİNGÖL	2,436	2,386
13	BİTLİS	3,095	3,155
14	BOLU	2,513	2,503
15	BURDUR	4,903	5,086
16	BURSA	20,050	19,193
17	ÇANAKKALE	10,443	10,332
18	ÇANKIRI	1,687	1,679
19	ÇORUM	7,655	7,330
20	DENİZLİ	18,492	18,610
21	DİYARBAKIR	14,700	14,963
22	EDİRNE	8,062	8,120
23	ELAZIĞ	7,175	7,018

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
24	ERZİNCAN	2,851	2,995
25	ERZURUM	9,406	9,263
26	ESKİŞEHİR	4,711	4,624
27	GAZİANTEP	18,746	17,654
28	GİRESUN	8,783	8,745
29	GÜMÜŞHANE	2,170	2,108
30	HAKKARİ	1,863	2,156
31	HATAY	20,875	21,119
32	ISPARTA	6,391	6,278
33	İÇEL	21,763	21,011
34	İSTANBUL	49,928	48,224
35	İZMİR	33,868	33,771
36	KARS	4,378	4,454
37	KASTAMONU	6,042	5,983
38	KAYSERİ	8,256	8,195
39	KIRKLARELİ	6,698	6,591
40	KIRŞEHİR	2,976	2,968
41	KOCAELİ	9,034	8,270
42	KONYA	20,658	20,926
43	KÜTAHYA	8,918	8,644
44	MALATYA	9,941	9,995
45	MANİSA	24,035	24,185
46	KAHRAMANMARAŞ	15,655	15,074
47	MARDİN	7,094	7,185
48	MUĞLA	17,102	16,783

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
49	MUŞ	3,159	3,291
50	NEVŞEHİR	5,140	5,106
51	NİĞDE	5,258	5,385
52	ORDU	12,398	12,617
53	RİZE	6,285	6,213
54	SAKARYA	15,968	15,599
55	SAMSUN	16,599	16,371
56	SİİRT	2,541	2,504
57	SİNOP	3,364	3,343
58	SİVAS	8,013	7,833
59	TEKİRDAĞ	11,768	11,621
60	TOKAT	9,123	9,021
61	TRABZON	13,084	12,961
62	TUNCELİ	1,334	1,314
63	ŞANLIURFA	18,985	18,552
64	UŞAK	5,753	5,839
65	VAN	11,173	11,919
66	YOZGAT	6,892	6,960
67	ZONGULDAK	10,275	10,208
68	AKSARAY	5,248	5,198
69	BAYBURT	1,091	1,130
70	KARAMAN	3,982	3,971
71	KIRIKKALE	3,307	3,292
72	BATMAN	4,753	4,383
73	ŞIRNAK	2,482	2,385

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
74	BARTIN	3,086	2,917
75	ARDAHAN	1,676	1,670
76	IĞDIR	2,669	2,655
77	YALOVA	2,854	2,842
78	KARABÜK	2,790	2,682
79	KİLİS	2,609	2,695
80	OSMANİYE	7,483	7,436
81	DÜZCE	6,465	6,190
	TOPLAM	793,488	786,464

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk.

**Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
01	ADANA	12,676	12,374
02	ADİYAMAN	1,531	1,523
03	AFYON	3,083	3,047
04	AĞRI	926	995
05	AMASYA	1,059	1,115
06	ANKARA	71,102	70,489
07	ANTALYA	24,558	25,476
08	ARTVİN	786	776
09	AYDIN	5,354	5,690
10	BALIKESİR	5,002	4,993
11	BİLECİK	776	819
12	BİNGÖL	804	865
13	BİTLİS	604	655
14	BOLU	1,522	1,533
15	BURDUR	1,230	1,292
16	BURSA	19,255	19,687
17	ÇANAKKALE	2,326	2,325
18	ÇANKIRI	503	519
19	ÇORUM	1,781	1,817
20	DENİZLİ	5,544	5,800
21	DİYARBAKIR	4,235	4,401
22	EDİRNE	2,051	2,021
23	ELAZIĞ	2,009	2,106

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
24	ERZİNCAN	609	643
25	ERZURUM	2,413	2,504
26	ESKİŞEHİR	4,490	4,567
27	GAZİANTEP	7,751	8,169
28	GİRESUN	1,596	1,597
29	GÜMÜŞHANE	318	341
30	HAKKARİ	500	532
31	HATAY	5,982	6,079
32	ISPARTA	1,926	1,896
33	İÇEL	11,828	11,189
34	İSTANBUL	230,697	231,565
35	İZMİR	48,351	47,543
36	KARS	691	733
37	KASTAMONU	959	1,036
38	KAYSERİ	6,429	6,662
39	KIRKLARELİ	1,428	1,477
40	KIRŞEHİR	927	928
41	KOCAELİ	10,939	11,497
42	KONYA	13,098	13,039
43	KÜTAHYA	2,092	2,121
44	MALATYA	2,648	2,648
45	MANİSA	4,572	4,654
46	KAHRAMANMARAŞ	2,437	2,666
47	MARDİN	1,864	2,016
48	MUĞLA	8,977	9,529

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
49	MUŞ	703	769
50	NEVŞEHİR	1,533	1,580
51	NİĞDE	902	958
52	ORDU	2,107	2,115
53	RİZE	1,312	1,401
54	SAKARYA	4,888	5,035
55	SAMSUN	4,821	4,796
56	SİİRT	406	402
57	SİNOP	631	622
58	SİVAS	1,889	2,016
59	TEKİRDAĞ	4,787	5,003
60	TOKAT	1,768	1,779
61	TRABZON	3,146	3,223
62	TUNCELİ	169	158
63	ŞANLIURFA	3,061	3,323
64	UŞAK	1,615	1,672
65	VAN	2,356	2,448
66	YOZGAT	1,547	1,531
67	ZONGULDAK	2,241	2,368
68	AKSARAY	1,456	1,553
69	BAYBURT	181	199
70	KARAMAN	928	924
71	KIRIKKALE	1,309	1,301
72	BATMAN	1,546	1,633
73	ŞIRNAK	1,533	1,621

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
74	BARTIN	560	585
75	ARDAHAN	176	162
76	IĞDIR	683	697
77	YALOVA	1,403	1,445
78	KARABÜK	1,027	1,002
79	KİLİS	234	229
80	OSMANİYE	1,230	1,323
81	DÜZCE	2,067	2,091
	TOPLAM	596,454	601,913

Kaynak : Gelir İdaresi Bşk.

**Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
01	ADANA	50,486	51,305
02	ADİYAMAN	7,483	7,523
03	AFYON	14,918	15,538
04	AĞRI	4,958	5,225
05	AMASYA	7,148	7,262
06	ANKARA	172,230	175,607
07	ANTALYA	82,555	86,409
08	ARTVİN	5,207	5,293
09	AYDIN	26,845	28,137
10	BALIKESİR	32,268	32,889
11	BİLECİK	5,355	5,502
12	BİNGÖL	2,675	2,762
13	BİTLİS	3,596	3,722
14	BOLU	8,655	8,650
15	BURDUR	7,646	8,089
16	BURSA	83,454	86,296
17	ÇANAKKALE	13,083	13,714
18	ÇANKIRI	3,110	3,134
19	ÇORUM	12,745	13,132
20	DENİZLİ	26,054	27,184
21	DİYARBAKIR	16,440	16,520
22	EDİRNE	10,846	11,081
23	ELAZIĞ	10,601	10,562

İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
24	ERZİNCAN	4,161	4,271
25	ERZURUM	12,952	13,091
26	ESKİŞEHİR	23,231	24,010
27	GAZİANTEP	38,116	40,890
28	GİRESUN	8,093	8,172
29	GÜMÜŞHANE	2,293	2,350
30	HAKKARİ	1,852	1,945
31	HATAY	28,679	29,202
32	ISPARTA	9,519	9,711
33	İÇEL	47,309	46,942
34	İSTANBUL	609,918	624,374
35	İZMİR	156,781	160,154
36	KARS	4,593	4,586
37	KASTAMONU	9,895	9,975
38	KAYSERİ	29,447	30,654
39	KIRKLARELİ	10,060	10,171
40	KIRŞEHİR	5,077	5,096
41	KOCAELİ	47,688	49,703
42	KONYA	57,913	59,527
43	KÜTAHYA	12,691	12,967
44	MALATYA	14,926	14,879
45	MANİSA	31,233	32,001
46	KAHRAMANMARAŞ	15,831	16,506
47	MARDİN	15,365	15,066
48	MUĞLA	36,919	38,142

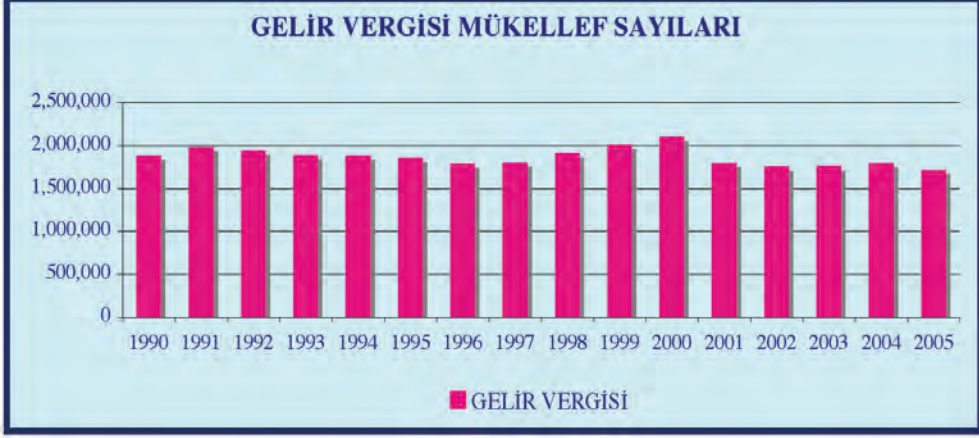
İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
49	MUŞ	3,470	3,605
50	NEVŞEHİR	8,159	8,316
51	NİĞDE	6,802	6,888
52	ORDU	12,422	12,785
53	RİZE	8,134	8,504
54	SAKARYA	23,265	23,852
55	SAMSUN	27,428	27,890
56	SİİRT	2,419	2,373
57	SİNOP	4,489	4,540
58	SİVAS	11,560	11,861
59	TEKİRDAĞ	22,132	23,341
60	TOKAT	10,721	10,892
61	TRABZON	16,826	17,183
62	TUNCELİ	1,273	1,247
63	ŞANLIURFA	27,448	27,811
64	UŞAK	9,199	9,431
65	VAN	10,588	11,808
66	YOZGAT	9,543	9,880
67	ZONGULDAK	14,422	14,515
68	AKSARAY	7,506	7,979
69	BAYBURT	1,231	1,224
70	KARAMAN	4,602	4,716
71	KIRIKKALE	6,414	6,363
72	BATMAN	6,478	6,205
73	ŞIRNAK	16,045	15,771

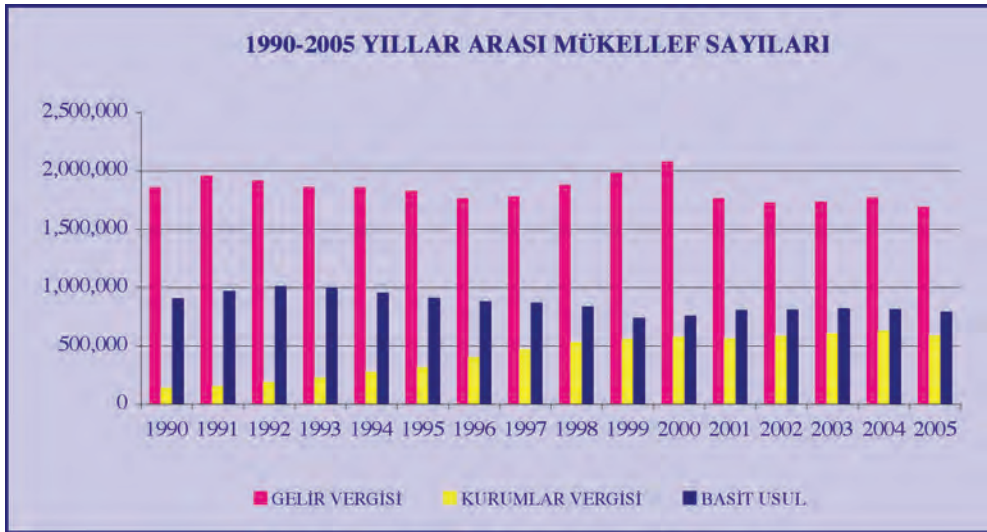
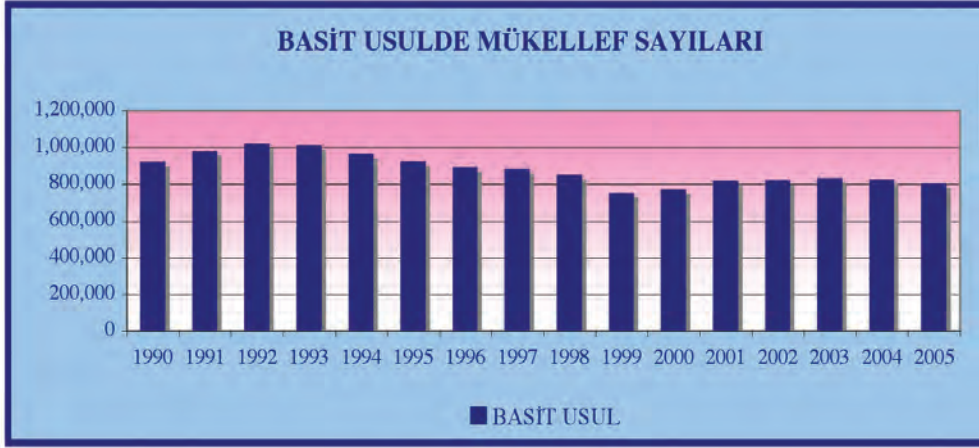
İL KODU	İLLER	HAZİRAN - 2005	HAZİRAN - 2006
74	BARTIN	4,343	4,372
75	ARDAHAN	1,605	1,617
76	IĞDIR	4,927	4,956
77	YALOVA	6,968	7,021
78	KARABÜK	6,505	6,282
79	KİLİS	1,943	1,972
80	OSMANİYE	7,940	8,260
81	DÜZCE	8,846	8,786
	TOPLAM	2,158,553	2,212,167

Kaynak : Gelir İdaresi Bşk.

Yıllara Göre Mükellef Sayıları

Yıllar	Gelir Vergisi	Kurumlar Vergisi	Basit Usul
1990	1.859.324	142.955	908.892
1991	1.960.817	155.920	969.988
1992	1.919.447	189.859	1.010.432
1993	1.865.253	232.091	1.000.778
1994	1.859.082	280.393	954.319
1995	1.829.995	319.698	911.811
1996	1.766.314	406.830	881.497
1997	1.780.142	472.899	869.721
1998	1.882.489	533.282	837.850
1999	1.988.007	560.411	739.639
2000	2.080.877	581.574	758.751
2001	1.768.653	565.556	808.787
2002	1.729.260	585.981	810.167
2003	1.735.722	605.020	820.621
2004	1.774.568	632.093	814.532
2005	1.691.499	593.166	792.706

**İl Bazında Faal Mükellef Sayılarının
2004-2005 Yılları İtibariyle Karşılaştırılması**

İL ADI	FAAL MÜKELLEF	
	2004	2005
ADANA	89.803	85.095
ADIYAMAN	17.435	17.602
AFYONKARAHİSAR	34.065	33.549
AĞRI	10.465	11.015
AMASYA	16.324	15.621
ANKARA	304.747	297.148
ANTALYA	136.610	143.578
ARTVİN	9.648	9.745
AYDIN	69.125	65.870
BALIKESİR	79.237	77.030
BİLECİK	10.544	10.266
BİNGÖL	6.595	6.113
BİTLİS	7.257	7.406
BOLU	14.600	14.453
BURDUR	15.997	16.617
BURSA	140.515	137.421
ÇANAKKALE	34.198	32.888
ÇANKIRI	6.647	6.505
ÇORUM	25.086	24.613
DENİZLİ	61.200	60.267
DİYARBAKIR	36.571	34.642
EDİRNE	26.390	25.034

İL ADI	FAAL MÜKELLEFLER	
	2004	2005
ELAZIĞ	23.004	21.499
ERZİNCAN	8.819	8.666
ERZURUM	26.426	26.572
ESKİŞEHİR	39.767	40.028
GAZİANTEP	67.230	66.434
GİRESUN	21.066	20.215
GÜMÜŞHANE	5.128	5.221
HAKKARİ	4.163	4.327
HATAY	62.741	59.005
ISPARTA	21.414	20.560
MERSİN	84.915	83.321
İSTANBUL	1.024.593	929.681
İZMİR	271.319	263.801
KARS	10.136	10.282
KASTAMONU	21.348	20.785
KAYSERİ	46.278	45.859
KIRKLARELİ	23.948	22.908
KIRŞEHİR	10.188	9.937
KOCAELİ	73.377	73.822
KONYA	96.084	95.619
KÜTAHYA	29.084	27.253
MALATYA	29.171	28.919
MANİSA	78.223	75.659
KAHRAMANMARAŞ	37.185	36.636

İL ADI	FAAL MÜKELLEFLER	
	2004	2005
MARDİN	24.595	23.517
MUĞLA	68.189	69.163
MUŞ	7.066	7.459
NEVŞEHİR	16.771	16.544
NİĞDE	13.800	14.092
ORDU	32.361	31.059
RİZE	18.537	17.970
SAKARYA	50.023	49.197
SAMSUN	60.816	57.395
SİİRT	5.767	5.417
SİNOP	11.703	11.453
SİVAS	24.203	23.625
TEKİRDAĞ	46.350	45.364
TOKAT	26.303	25.508
TRABZON	40.097	39.554
TUNCELİ	3.594	3.369
ŞANLIURFA	49.403	49.440
UŞAK	19.299	149.167
VAN	22.739	24.462
YOZGAT	19.659	19.950
ZONGULDAK	34.965	33.737
AKSARAY	14.280	14.957
BAYBURT	2.975	3.070
KARAMAN	10.579	10.215

İL ADI	FAAL MÜKELLEFLER	
	2004	2005
KIRIKKALE	12.639	11.888
BATMAN	13.445	12.985
ŞIRNAK	19.276	19.087
BARTIN	10.120	9.651
ARDAHAN	3.783	3.765
İĞDIR	8.456	8.342
YALOVA	13.981	12.740
KARABÜK	13.279	12.196
KİLİS	5.805	5.426
OSMANİYE	18.307	17.508
DÜZCE	19.871	17.546
TOPLAM	4.031.702	3.876.305

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

NOT : Ocak 2005 - Aralık 2005 döneminde Re'sen Terk işlemine tabi tutularak kaydı silinen mükellef sayısı 237.689'dur.

Vergi İnceleme Sonuçları

Denetim Birimleri	Yılı	İnceleme Sayısı	İncelenen Matrah (YTL)	Bulunan Matrah Farkı (YTL)
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1998	437	20.945.829	92.549.075
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1998	4.174	714.904.254	184.860.388
Gelirler Kontrolörlüğü	1998	2.502	135.198.268	42.230.580
Vergi Denetmenleri	1998	61.635	892.309.537	264.580.795
Toplam		68.748	1.763.429.888	684.220.838
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1999	266	949.882	1.253.548
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1999	2.372	271.577.739	512.999.652
Gelirler Kontrolörlüğü	1999	1.287	132.258.743	192.873.769
Vergi Denetmenleri	1999	47.428	867.110.509	328.992.640
Toplam		51.353	1.271.896.873	1.036.119.609
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2000	272	43.616.463	59.070.136
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2000	3.103	1.223.427.564	959.008.208
Gelirler Kontrolörlüğü	2000	1.650	658.274.904	430.973.298
Vergi Denetmenleri	2000	55.310	1.695.702.732	538.050.372
Toplam		60.335	3.621.021.663	1.987.102.014
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2001	171	20.199.426	4.712.672
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2001	2.559	3.858.514.397	11.787.795.735
Gelirler Kontrolörlüğü	2001	2.594	275.498.146	550.108.491
Vergi Denetmenleri	2001	46.013	2.288.863.774	958.446.579
Vergi Dairesi Müdürleri (*)	2001	16.949	846.546.767	177.254.201
Toplam		68.286	7.289.622.510	13.478.317.678

Denetim Birimleri	Yılı	İnceleme Sayısı	İncelenen Matrah (YTL)	Bulunan Matrah Farkı (YTL)
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2002	3.109	106.857.163	88.630.031
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2002	1.709	1.256.001.304	2.178.525.931
Gelirler Kontrolörlüğü	2002	3.078	6.806.929.429	3.605.275.778
Vergi Denetmenleri	2002	56.864	5.216.011.211	1.803.750.356
Vergi Dairesi Müdürleri	2002	48.484	477.592.948	295.148.552
Toplam		113.244	3.863.392.055	7.971.330.648
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2003	1.917	347.946.563	117.195.149
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2003	1.241	4.518.510.330	9.649.903.504
Gelirler Kontrolörlüğü	2003	2.682	10.955.223.073	5.212.493.300
Vergi Denetmenleri	2003	47.886	8.699.782.793	3.309.729.644
Vergi Dairesi Müdürleri	2003	14.525	1.041.732.512	545.655.543
Toplam		68.251	25.563.195.271	18.834.977.140
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2004	219	19.154.936	15.350.867
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2004	2.494	6.139.712.986	8.999.706.865
Gelirler Kontrolörlüğü	2004	2.251	3.360.258.119	5.713.052.507
Vergi Denetmenleri	2004	50.292	11.198.767.276	2.836.615.496
Vergi Dairesi Müdürleri	2004	98.625	1.406.159.430	1.148.190.885
Toplam		153.881	22.124.052.747	18.712.916.620
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2005	47	3.630.946	4.640.211
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2005	3.078	8.513.856.860	5.592.837.186
Gelirler Kontrolörlüğü	2005	3.943	9.748.973.841	30.233.862.613
Vergi Denetmenleri	2005	50.700	13.557.605	2.724.562.900
Vergi Dairesi Müdürleri	2005	46.810	724.999.648	159.451.255
Toplam		104.578	32.458.467.217	38.715.354.165

**2005 Yılı İtibariyle İller Bazında Genel Bütçe Vergi Gelirleri
(YTL)**

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Oranı (2/1) (%)	Top. Tah.İçin. Payı (%)
ADANA	1.223.055.058	981.968.087	80,29	0,82
ADIYAMAN	118.178.350	92.605.441	78,36	0,08
AFYON	270.114.812	213.265.891	78,95	0,18
AĞRI	68.224.502	57.672.690	84,53	0,05
AMASYA	116.956.192	98.563.434	84,27	0,08
ANKARA	17.191.944.383	15.973.799.323	92,91	13,39
ANTALYA	1.734.021.399	1.421.918.708	82,00	1,19
ARTVİN	81.576.149	67.633.554	82,91	0,06
AYDIN	528.832.591	437.540.864	82,74	0,37
BALIKESİR	692.898.806	573.936.444	82,83	0,48
BİLECİK	117.550.688	93.520.993	79,56	0,08
BİNGÖL	34.786.269	29.511.725	84,84	0,02
BİTLİS	44.571.442	37.310.664	83,71	0,03
BOLU	212.135.650	170.158.691	80,21	0,14
BURDUR	108.048.462	90.063.544	83,35	0,08
BURSA	3.641.128.823	3.263.896.946	89,64	2,74
ÇANAKKALE	272.523.608	234.610.492	86,09	0,20
ÇANKIRI	52.997.728	46.795.858	88,30	0,04
ÇORUM	173.146.326	149.145.608	86,14	0,13
DENİZLİ	773.679.298	617.378.726	79,80	0,52
DİYARBAKIR	296.178.939	257.925.768	87,08	0,22
EDİRNE	286.226.851	247.232.593	86,38	0,21

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Oranı (2/1) (%)	Top. Tah.İçin. Payı (%)
ELAZIĞ	197.679.596	171.203.759	86,61	0,14
ERZİNCAN	72.142.973	62.513.886	86,65	0,05
ERZURUM	244.511.162	203.960.778	83,42	0,17
ESKİŞEHİR	685.461.725	599.377.603	87,44	0,50
GAZİANTEP	705.200.015	559.754.048	79,38	0,47
GİRESUN	134.049.071	112.976.280	84,28	0,09
GÜMÜŞHANE	27.627.022	24.776.742	89,68	0,02
HAKKARİ	32.759.246	26.752.455	81,66	0,02
HATAY	1.161.745.087	1.051.837.325	90,54	0,88
ISPARTA	258.854.071	227.949.102	88,06	0,19
MERSİN	1.826.302.782	1.635.102.493	89,53	1,37
İSTANBUL	53.324.252.410	49.757.825.056	93,31	41,72
İZMİR	11.487.534.300	10.659.066.619	92,79	8,94
KARS	63.176.130	52.336.534	82,84	0,04
KASTAMONU	148.953.812	123.722.893	83,06	0,10
KAYSERİ	813.574.671	706.897.801	86,89	0,59
KIRKLARELİ	267.973.876	205.534.875	76,70	0,17
KİRŞEHİR	76.605.110	61.002.857	79,63	0,05
KOCAELİ	19.080.275.339	18.713.622.744	98,08	15,69
KONYA	922.605.943	771.456.260	83,62	0,65
KÜTAHYA	299.641.422	262.000.612	87,44	0,22
MALATYA	255.844.499	215.803.206	84,35	0,18
MANİSA	750.898.863	621.648.242	82,79	0,52
K.MARAŞ	351.994.165	303.348.376	86,18	0,25

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Oranı (2/1) (%)	Top. Tah.İçin. Payı (%)
MARDİN	141.898.704	106.992.692	75,40	0,09
MUĞLA	771.796.366	620.443.328	80,39	0,52
MUŞ	47.734.678	37.526.402	78,61	0,03
NEVŞEHİR	98.815.544	75.238.597	76,14	0,06
NİĞDE	109.443.797	98.873.608	90,34	0,08
ORDU	242.614.724	202.593.422	83,50	0,17
RİZE	191.903.788	174.781.881	91,08	0,15
SAKARYA	670.709.226	527.487.658	78,65	0,44
SAMSUN	656.998.398	557.978.028	84,93	0,47
SIİRT	48.519.482	42.885.161	88,39	0,04
SİNOP	73.574.634	56.848.032	77,27	0,05
SİVAS	234.261.785	187.208.973	79,91	0,16
TEKİRDAĞ	1.148.564.249	1.009.428.864	87,89	0,85
TOKAT	163.796.056	141.937.037	86,65	0,12
TRABZON	461.870.628	404.014.828	87,47	0,34
TUNCELİ	22.500.623	21.249.455	94,44	0,02
ŞANLIURFA	271.605.311	215.760.495	79,44	0,18
UŞAK	152.629.715	121.861.301	79,84	0,10
VAN	159.372.452	138.632.597	86,99	0,12
YOZGAT	139.999.678	97.829.103	69,88	0,08
ZONGULDAK	1.013.007.888	889.894.205	87,85	0,75
AKSARAY	187.118.293	168.856.056	90,24	0,14
BAYBURT	16.136.065	14.553.508	90,19	0,01
KARAMAN	91.298.483	78.978.865	86,51	0,07

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Oranı (2/1) (%)	Top. Tah.İçin. Payı (%)
KIRIKKALE	341.472.455	306.608.912	89,79	0,26
BATMAN	95.201.356	74.561.298	78,32	0,06
ŞIRNAK	74.355.217	51.867.760	69,76	0,04
BARTIN	66.598.585	52.706.678	79,14	0,04
ARDAHAN	19.035.314	15.771.532	82,85	0,01
İĞDIR	47.362.952	24.873.901	52,52	0,02
YALOVA	158.510.655	125.608.399	79,24	0,11
KARABÜK	124.346.511	109.156.853	87,78	0,09
KİLİS	23.151.605	18.543.614	80,10	0,02
OSMANİYE	97.497.674	72.276.571	74,13	0,06
DÜZCE	170.972.148	122.912.848	71,89	0,10
TOPLAM	129.563.114.655	119.253.669.052	92,04	100,00

Kaynak : Muhasebat Genel Müdürlüğü

NOT : 1- Merkez tahsilatı Ankara içerisinde gösterilmiştir.

2- Rakamlar net olup, mahalli idare pay ve fonlar ayrıldıktan sonraki tutarlardır. (Red ve iadeler dahil)

2005 Yılı Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Komisyonları Faaliyetleri

İller	Uzlaşmaya Konu Olan			Uzlaşılan		
	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)*	Ceza Tutarı (YTL)	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)	Ceza Tutarı (YTL)
Merkezi Uzlaşma Komisyonu	45	76.709.285,46**	201.358.137,39	30	24.258.436,00	1.857.273,00
Adana	3.658	2.641.433,09	5.184.365,76	3.219	1.924.454,12	275.519,38
Adıyaman	63	32.335,90	92.867,65	59	31.163,90	6.678,00
Afyon	1.608	5.406.175,95	9.139.714,94	1.526	1.897.564,51	588.038,62
Ağrı	754	3.496.639,17	14.251.909,28	745	3.468.881,67	462.274,14
Amasya	275	571.689,64	137.981,66	275	570.092,01	14.715,85
Ankara	1.830	15.079.905,23	20.749.431,53	1.752	5.844.045,75	582.079,85
Antalya	1.618	4.173.089,44	7.521.814,13	1.411	1.766.223,93	327.965,40
Artvin	112	30.900,47	90.530,20	112	27.951,30	7.834,46
Aydın	2.243	967.927,70	3.183.540,25	2.130	840.859,87	235.308,60
Balıkesir	1.998	1.037.827,18	2.960.309,73	1.746	557.944,58	453.533,89
Bilecik	397	125.966,61	223.574,86	394	125.834,09	31.870,04
Bingöl	44	9.564,67	18.539,34	27	7.309,97	392,00
Bitlis	91	5.738,73	16.371,12	91	5.491,00	2.493,43
Bolu	558	856.237,22	2.174.709,11	538	674.956,64	71.668,88
Burdur	502	214.846,26	593.223,46	480	211.106,37	62.670,33
Bursa	3.958	4.896.365,71	9.490.799,64	3.850	3.332.722,44	617.272,23
Çanakkale	795	79.689,97	608.161,07	743	73.808,38	61.195,92
Çankırı	247	95.820,27	205.786,59	247	95.614,67	68.676,73
Çorum	1.156	324.405,38	693.328,47	924	216.304,59	44.683,08
Denizli	2.753	2.682.099,00	2.025.975,00	2.669	720.283,00	184.293,00
Diyarbakır	1.817	1.049.311,15	1.060.397,67	1.809	440.878,94	81.78,39
Edirne	939	417.967,61	1.424.003,32	840	309.474,21	73.173,32

İller	Uzlaşmaya Konu Olan			Uzlaşılan		
	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)*	Ceza Tutarı (YTL)	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)	Ceza Tutarı (YTL)
Elazığ	225	124.160,77	271.460,86	208	111.239,22	84.329,48
Erzincan	152	83.122,12	173.052,02	149	81.827,45	13.940,97
Erzurum	239	93.171,17	698.863,81	234	85.223,88	55.904,87
Eskişehir*	3.081	838.317,61	1.689.241,14	2.803	892.616,30	269.729,08
Gaziantep	1.275	759.113,21	1.622.818,45	1.063	719.401,96	155.925,30
Giresun	337	123.631,62	248.919,49	336	123.631,62	16.797,27
Gümüşhane	58	56.310,59	132.858,97	58	47.657,18	10.862,00
Hakkari	293	134.073,00	229.113,00	290	128.584,00	18.411,00
Hatay	2.591	4.022.318,18	8.227.112,62	2.045	643.820,23	163.049,85
Isparta	1.335	488.094,10	470.036,71	1.212	484.483,35	46.702,00
İçel	5.711	1.251.696,82	4.754.225,79	5.453	1.163.332,15	441.440,84
İstanbul	60.999	101.461.028,00	245.292.652,00	58.489	58.756.936,00	13.025.529,00
İzmir	11.175	43.782.500,17	95.691.649,66	9.396	6.932.946,84	2.225.143,31
Kars	290	103.385,57	240.176,71	277	86.372,19	12.148,95
Kastamonu	1.337	301.407,26	876.007,66	1.321	247.137,37	89.109,80
Kayseri	1.709	1.498.062,00	2.236.471,00	1.709	1.475.491,00	191.269,00
Kırklareli	1.301	158.682,37	513.676,51	989	76.766,31	29.177,33
Kırşehir	372	104.509,50	295.082,61	290	91.991,69	38.215,82
Kocaeli	1.511	4.141.454,15	16.930.981,23	1.351	4.000.951,24	352.898,07
Konya	1.727	642.154,46	1.300.211,46	1.645	513.839,62	130.724,71
Kütahya	1.156	207.906,53	1.106.789,80	1.031	112.724,77	41.199,78
Malatya	633	368.165,19	850.013,30	466	278.356,40	37.062,00
Manisa	5.048	1.945.129,30	3.712.689,54	4.644	1.156.599,65	292.100,14
K.Maraş	1.205	508.986,31	986.672,13	1.201	439.793,19	75.974,62
Mardin	395	867.002,09	1.155.347,51	395	713.613,00	72.049,48
Muğla	2.006	1.954.496,13	4.440.441,31	1.924	1.484.765,36	791.050,70

İller	Uzlaşmaya Konu Olan			Uzlaşılan		
	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)*	Ceza Tutarı (YTL)	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)	Ceza Tutarı (YTL)
Muş	21	39.695,11	158.531,12	21	34.675,20	8.438,67
Nevşehir	626	447.212,73	844.939,47	561	388.306,40	95.577,40
Niğde	357	41.640,63	388.076,20	354	18.487,48	46.240,20
Ordu	1.121	670.439,98	1.526.842,25	1.025	173.344,91	66.773,11
Rize	1.113	337.877,15	630.653,65	1.060	252.333,05	50.092,00
Sakarya	1.174	139.768,07	768.911,06	1.080	124.639,82	108.406,36
Samsun	1.648	759.350,02	1.425.840,30	1.611	594.954,56	69.790,21
Siirt	176	35.965,35	91.168,67	172	34.714,54	7.431,00
Sinop	458	136.971,82	240.735,54	458	123.980,40	27.466,18
Sivas	387	226.905,65	535.777,41	370	197.368,00	63.695,81
Tekirdağ	1.146	732.366,75	1.178.675,62	1.119	378.594,74	66.958,29
Tokat	3.780	490.706,92	3.275.838,50	2.601	3.73.966,98	134.195,40
Trabzon	893	633.943,94	1.115.968,43	748	355.144,85	48.715,22
Tunceli	26	2.231,46	9.828,89	26	1.553,46	1.020,76
Ş.Urfa	447	225.057,55	567.631,48	409	152.344,63	43.517,66
Uşak	600	80.553,68	236.785,44	536	73.623,09	32.840,22
Van	163	53.680,82	144.928,25	163	46.961,54	24.295,59
Yozgat	692	180.872,58	459.441,93	687	166.746,53	42.722,80
Zonguldak	2.336	775.779,30	2.201.534,13	2.284	723.124,52	138.916,86
Aksaray	93	113.678,42	334.382,40	93	110.467,51	24.942,05
Bayburt	35	11.728,00	38.173,91	33	513,00	2.802,31
Karaman	77	7.465,51	153.384,82	55	6.473,26	7.101,00
Kırkkale	840	371.911,06	780.796,72	808	348.576,12	68.017,35
Batman	141	247.292,56	4.243.118,27	137	90.849,31	12.417,00
Şımak	19	3.534,22	37.632,16	19	1.316,00	3.945,00
Bartın	47	804,72	7.452,15	47	740,00	702,00

İller	Uzlaşmaya Konu Olan			Uzlaşılan		
	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)*	Ceza Tutarı (YTL)	Dosya Sayısı	Vergi Tutarı (YTL)	Ceza Tutarı (YTL)
Ardahan	317	44.877,00	309.279,00	300	44.712,00	43.514,00
İğdır	45	102.264,05	194.989,99	44	63.613,50	8.183,00
Yalova	112	99.851,37	340.772,14	112	99.357,34	36.904,54
Karabük	489	174.439,07	409.955,98	487	168.758,60	31.437,75
Kilis	219	58.136,60	131.894,83	209	35.092,23	14.045,23
Osmaniye	1.220	358.791,55	867.927,76	875	201.890,82	55.836,78
Düzce	232	59.621,48	303.959,60	231	57.493,92	11.494,98
Toplam	154.627	217.880.229,69	499.949.728,14	143.301	109.437.792,22	24.333.606,64

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

NOT : Önceki yıldan devreden dosyalardan uzlaşılan vergi miktarı uzlaşmaya giren vergiden yüksek çıkmıştır.

(*) Bu tutara mahsup dönemi geçmiş geçici vergi tutarları dahildir.

(**) Bu tutara mahsup dönemi geçmiş 12.286.193,94 YTL geçici vergi dahildir.

	Uzlaşmaya Konu Olan Dosya Sayısı	Uzlaşılan Dosya Sayısı	Uzlaşılan Vergi Tutarı (YTL)	Uzlaşılan Ceza Tutarı (YTL)
Merkezi Uzlaşma Komisyonu	45	30	24.258.436,00	1.857.273,00

Tarhiyat Öncesi ve Tarhiyat Sonrası uzlaşma Komisyonu Faaliyetleri

	Uzlaşmaya Konu Olan Rapor / Dosya Sayısı	Uzlaşılan Rapor / Dosya Sayısı	Oran (%)	Uzlaşma Sonrası Vergi Tutarı (YTL)	Uzlaşma Sonrası Ceza Tutarı (YTL)
Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Sonuçları	15.745	14.465	92	65.702.926,28	10.750.422,62
Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Sonuçları	154.627	143.301	93	109.437.792,22	24.333.606,64
Toplam	170.372	157.766	93	175.140.718,5	35.087.029,26

**Vergi Gelirleri Tahsilatında Nominal ve Reel Artış Oranları
2004-2005**

(Bin YTL)

Gelirin Çeşidi	2004	2005	Nominal Artış (%)	Reel (TEFE) (%)	Reel (TÜFE) (%)
Vergi Gelirleri	101.038.904	119.253.669	18,03	11,46	9,10
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç.Üz.A1.Ver.	29.309.187	34.219.694	16,75	10,26	7,93
Gelir Vergisi	19.689.593	22.817.425	15,89	9,44	7,12
- Beyana Dayanan Gelir Vergisi	1.151.282	1.263.442	9,74	3,64	1,44
- Basit Usulde Gelir Vergisi	63.892	107.622	68,44	59,07	55,71
- Gelir Vergisi Tevkifatı	17.753.506	20.636.808	16,24	9,77	7,45
- Gelir Geçici Vergisi	720.913	809.553	12,30	6,05	3,81
Kurumlar Vergisi	9.619.359	11.401.985	18,53	11,94	9,57
- Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	918.574	634.890	-30,88	-34,73	-36,11
- Kurumlar Vergisi Tevkifatı	134.920	130.277	-3,44	-8,81	-10,74
- Kurumlar Geçici Vergisi	8.565.865	10.636.818	24,18	17,27	14,79
Gelir, Kar ve Ser.Kazanç.A1.Ay.Yapılamayan Ver.	235	284	20,85	14,13	11,71
Mülkiyet üzerinden Alınan Vergiler	1.484.851	1.847.750	24,44	17,52	15,03
Arazi, Veraset ve İntikal Vergisi	57.265	78.603	37,26	29,62	26,88
- Veraset ve İntikal Vergisi	57.265	78.603	37,26	29,62	26,88
Mali, Ser. Muameleleri Üzerinden Alınan Ver.	1.427.586	1.769.147	23,93	17,03	14,56
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	1.427.586	1.769.147	23,93	17,03	14,56
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	48.976.460	58.741.807	19,94	13,26	10,87
Dahilde Alınan KDV	18.666.461	20.401.084	9,29	3,21	1,03
- Beyana Dayanan Katma Değer Vergisi	18.158.511	19.742.369	8,72	2,67	0,50
- Basit Usulde Katma Değer Vergisi	8.976	3.803	-57,63	-59,99	-60,83
- Katma Değer Vergisi Tevkifatı	498.974	654.912	31,25	23,95	21,33
Özel Tüketim Vergisi	26.288.963	32.753.339	24,59	17,66	15,17

Gelirin Çeşidi	2004	2005	Nominal Artış (%)	Reel (TEFE) (%)	Reel (TÜFE) (%)
-Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	15.922.533	19.552.763	22,80	15,97	13,51
-Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	2.548.804	3.937.506	54,48	45,89	42,80
-Kola Gaz., Alkollü İç. ve Tük.Mamül.İlişkin ÖTV	7.420.270	8.627.742	16,27	9,80	7,48
-Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	397.356	635.328	59,89	50,99	47,80
Mal Kul.Yada Kul.İzni veya Faaliyette Bul.İzninden Al.Ver.	1.780.940	2.291.464	28,67	21,51	18,94
-Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.780.940	2.291.464	28,67	21,51	18,94
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer Vergiler	2.240.096	3.295.920	47,13	38,95	36,01
- Özel İletişim Vergisi	1.900.095	3.043.577	60,18	51,27	48,07
- Özel İşlem Vergisi	116.510	18.091	-84,47	-85,34	-85,65
- Şans Oyunları Vergisi	223.452	234.244	4,83	-1,00	-3,10
- Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer Vergiler	39	8	-79,49	-80,63	-81,04
Uluslararası Tic. ve Muam.Al. Vergiler	16.932.418	19.303.700	14,00	7,66	5,38
Gümrük Vergileri	1.219.854	1.369.548	12,27	6,02	3,78
- Akaryakıttan Alınan Gümrük Vergisi	6.233	5.442	-12,69	-17,55	-19,29
- Akaryakıt Dışındaki Mad.Al.Gümrük Vergisi	1.212.878	1.363.517	12,42	6,16	3,92
- Tek ve Maktu Vergi	743	589	-20,73	-25,14	-26,72
İthalat Vergileri	15.658.747	17.879.333	14,18	7,83	5,55
- İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	15.658.747	17.879.333	14,18	7,83	5,55
Uluslararası Tic. ve Muam.Al.Diğ.Vergiler	53.817	54.819	1,86	-3,81	-5,84
- Diğer Dış Ticaret Gelirleri	53.817	54.819	1,86	-3,81	-5,84
Diğer Vergiler	2.224.034	2.211.963	-0,54	-6,08	-8,06
Damga Vergisi	1.915.515	2.187.151	14,18	7,83	5,55
- Damga Vergisi	1.915.515	2.187.151	14,18	7,83	5,55
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Verg.	308.519	24.812	-91,96	-92,41	-92,57
- Kaldırılan Vergiler Artıkları	292.647	4.438	-98,48	-98,57	-98,60

Gelirin Çeşidi	2004	2005	Nominal Artış (%)	Reel (TEFE) (%)	Reel (TÜFE) (%)
- Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Verg.	15.872	20.374	28,36	21,22	18,66
İdari Harçlar ve Ücretler, Sanayi Dışı ve Arızı Satışlar	2.111.954	2.928.755	38,68	30,96	28,19
Harçlar	2.111.954	2.928.755	38,68	30,96	28,19
- Tapu Harçları	763.367	1.123.589	47,19	39,00	36,06
- Yargı Harçları	205.189	370.771	80,70	70,64	67,04
- Noter Harçları	148.470	265.472	78,81	68,86	65,29
- Pasaport ve Konsolosluk Harçları	321.986	381.284	18,42	11,83	9,46
- Trafik Harçları	287.987	402.869	39,89	32,11	29,31
- Diğer Harçlar	384.955	384.770	-0,05	-5,61	-7,61

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

Not : Rakamlara red ve iadeler dahildir.

Gelir, Kurumlar ve Katma Değer Vergilerinin Genel Bütçe Vergi Gelirleri İçindeki Payı

(Bin YTL)

Yıllar	Vergi Gelirleri	Gelir Vergisi	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Kurumlar Vergisi (%)	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Toplam KDV (Dahilde+ İthalde)	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve KDV Toplamı	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)
1994	534.888 (*)	181.884	34,0	43.976	8,2	176.742	33,0	402.602	75,3
1994	587.760 (**)	181.884	30,9	43.976	7,5	176.742	30,1	402.602	68,5
1995	1.084.350	329.795	30,4	103.241	9,5	354.980	32,7	788.016	72,7
1996	2.244.094	676.017	30,1	189.338	8,4	743.026	33,1	1.608.381	71,7
1997	4.745.484	1.500.245	31,6	396.237	8,3	1.561.562	32,9	3.458.044	72,9
1998	9.228.596	3.481.752	37,7	748.383	8,1	2.725.083	29,5	6.955.218	75,4
1999	14.802.280	4.936.551	33,3	1.549.525	10,5	4.164.334	28,1	10.650.410	72,0
2000	26.503.698	6.212.977	23,4	2.356.787	8,9	8.379.554	31,6	16.949.318	64,0
2001	39.735.928	11.579.424	29,1	3.675.665	9,3	12.438.860	31,3	27.693.949	69,7
2002	59.631.868	13.717.660	23,0	5.575.495	9,3	20.400.201	34,2	39.693.356	66,6
2003	84.316.169	17.063.761	20,2	8.645.345	10,3	27.031.099	32,1	52.740.205	62,6
2004	101.038.904	19.689.593	19,5	9.619.359	9,5	34.325.208	34,0	63.634.160	63,0
2005	119.253.669	22.817.425	19,1	11.401.985	9,6	38.280.417	32,1	72.499.827	60,8

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

(*) EDV, NAV ve EMTV hariç. (**) EDV, NAV ve EMTV dahil.

Not : Önceki yıllarla aynı bazda olması için 2004-2005 rakamlarına red ve iadeler dahil edilmiştir.

Vergi Gelirleri Tahsilat Artışı ile TEFE Artışının Karşılaştırılması

Yıllar	Gerçekleşen Tahsilat (Bin YTL)	Bir Önceki Yıla Göre Tahsilat Artışı (%)	12 Aylık Ortalamalara Göre TEFE Artışı (%)	12 Aylık Ortalamalara Göre Vergi Gelirleri Tahsilat Artışına Göre Fark
1994 (*)	534.888	102,4	120,7	-18,3
1994 (**)	587.760	122,4	120,7	1,7
1995	1.084.350	102,7(*)	86,0	16,7
1995	1.084.350	84,5(**)	86,0	-1,5
1996	2.244.094	107,0	75,9	31,1
1997	4.745.484	111,5	81,8	29,7
1998	9.228.596	94,5	71,8	22,7
1999	14.802.280	60,4	53,1	7,3
2000	26.503.698	79,1	51,4	27,7
2001	39.735.928	49,9	61,6	-11,7
2002	59.631.868	50,1	50,1	0,0
2003	84.316.169	41,4	25,6	15,8
2004	101.038.904	19,8	11,1	8,7
2005	119.253.669	18,0	5,9	12,1

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

(*) EDV, NAV ve EMTV hariç.

(**) EDV, NAV ve EMTV dahil.

Not : 1. Önceki yıllarla aynı bazda olması için 2004-2005 rakamlarına red ve iadeler dahil edilmiştir.

2. TEFE (ÜFE) rakamında 1993-2004 yılları için 1994=100 bazlı endeks, 2005 yılı için 2003=100 bazlı endeks kullanılmıştır

GSMH, Toplam Vergi Gelirleri ve Vergi Yüğü

(Bin YTL)

Yıllar	GSMH (1)	Vergi Gelirleri(*) (2)	Vergi Yüğü (%) (2/1)
1994	3.887.903	679.252	17,5
1995	7.854.887	1.283.899	16,3
1996	14.978.067	2.675.665	17,9
1997	29.393.262	5.679.804	19,3
1998	53.518.332	10.862.779	20,3
1999	78.282.967	17.188.408	22,0
2000	125.596.129	30.869.214	24,6
2001	176.483.953	46.165.050	26,2
2002	275.032.366	65.188.479	23,7
2003	356.680.888	89.893.112	25,2
2004	428.932.343	111.335.368	26,0
2005	485.058.000 (**)	131.942.961	27,2

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

(*) Rakamlar brüt olup, red ve iadeler, mahalli idarelere verilen paylar ile fonlara aktarılan miktarları da kapsamaktadır.

(**) Revize Tahmin

GSMH, Genel Bütçe Vergi Gelirleri ve Vergi Yüğü

(Bin YTL)

Yıllar	GSMH (1)	Vergi Gelirleri (2)	Vergi Yüğü (%) (2/1)
1994	3.887.903	587.760	15,1
1995	7.854.887	1.084.350	13,8
1996	14.978.067	2.244.094	15,0
1997	29.393.262	4.745.484	16,1
1998	53.518.332	9.228.596	17,2
1999	78.282.967	14.802.280	18,9
2000	125.596.129	26.503.698	21,1
2001	176.483.953	39.735.928	22,5
2002	275.032.366	59.631.868	21,7
2003	356.680.888	84.316.169	23,6
2004	428.932.343	101.038.904	23,6
2005	485.058.000 (*)	119.253.669	24,6

Kaynak : Gelir İdaresi Başkanlığı

Not : 1. Vergi gelirleri genel bütçeye gelen miktar olup mahalli idarelere ve fonlara ayrılan paylardan sonraki tutarlardır.

2. Önceki yıllarla aynı bazda olması için 2004-2005 vergi gelirleri rakamlarına red ve iadeler dahil edilmiştir.

(*) Revize Tahmin

Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Katkıları
(işçi maliyetinin %'si olarak)
1979–2004

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	27.4	27.8	28.3	28.3	28.6
Avusturya	36.5	40.3	41.2	44.9	44.5	44.7	45.0	44.9
Belçika	47.4	51.0	56.3	56.2	55.6	55.1	54.6	54.2
Kanada	23.2	26.9	31.5	31.8	30.4	32.2	32.4	32.3
Çek Cum.	-	-	43.2	42.7	42.6	42.9	43.2	43.6
Danimarka	40.6	47.8	45.2	44.4	43.6	42.7	42.7	41.5
Finlandiya	41.6	45.2	51.2	47.3	45.9	45.2	44.4	43.8
Fransa(1)	-	-	49.1	48.2	48.3	48.2	48.3	47.4
Almanya	40.8	44.5	50.2	51.8	50.8	51.1	51.9	50.7
Yunanistan	25.6	31.4	35.6	36.0	35.7	34.6	34.4	34.9
Macaristan	-	-	51.4	49.6	49.0	49.0	45.6	45.8
İzlanda	-	16.5	23.1	26.7	27.5	28.8	29.4	29.7
İrlanda	33.9	42.4	36.9	28.9	25.8	24.5	24.2	23.8
İtalya(2)	45.3	50.0	50.3	46.7	46.1	46.1	45.4	45.7
Japonya	16.7	21.6	19.5	24.1	24.2	29.8	26.7	26.6
Kore	-	-	6.9	16.5	16.6	16.1	16.3	16.6
Lüksemburg	38.5	38.4	34.3	35.5	33.9	31.3	31.5	31.9
Meksika	-	-	27.2	15.4	14.4	16.1	17.2	15.4
Hollanda	48.0	49.9	44.8	45.1	42.3	35.5	35.2	43.6
Yeni Zelanda	26.0	27.9	24.5	19.5	19.5	20.1	20.3	20.7
Norveç	43.5	41.8	37.5	37.2	36.9	36.9	36.8	36.9
Polonya(3)	-	-	44.7	43.0	42.7	42.8	42.9	43.1
Portekiz	28.1	34.9	33.7	33.5	32.5	32.6	32.6	32.6
Slovak Cum.	-	-	-	41.2	41.7	41.1	41.4	42.0

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	36.4	36.6	38.5	37.6	37.9	38.2	37.7	38.0
İsveç	50.7	50.9	49.3	49.5	48.5	47.6	47.9	48.0
İsviçre	28.2	28.8	30.6	29.5	29.5	29.6	29.0	28.8
Türkiye	53.9	37.0	35.3	40.4	43.6	42.5	42.2	42.7
İngiltere	36.1	37.8	33.4	30.1	29.5	29.5	31.0	31.2
ABD	31.9	33.6	31.0	30.8	29.8	29.7	29.5	29.6

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australia için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir. Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevsut değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.
3. 2004 verileri bu ülkeden alınmamıştır ve sonuç olarak bu ülke için vergi/fayda yapısı. dış kaynaklardan güncellenmiştir. Olası hatalar için, tablo okuyucuları bu ülkenin verilerini değerlendirirken dikkatli olmalıdırlar.

**Gelir Vergisi (brüt ücretin %'si),
1979-2004, Çocuksuz Tek Kişi**

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	22.8	23.3	24.0	24.0	24.3
Avusturya	9.3	10.2	8.9	9.8	10.2	10.5	10.8	10.8
Belçika	15.2	26.4	27.2	27.9	27.8	27.2	26.7	26.6
Kanada	18.3	19.4	21.7	21.1	19.3	17.9	18.0	17.8
Çek Cum.	-	-	10.0	10.1	10.0	10.4	10.8	11.4
Danimarka	35.7	40.0	37.4	32.4	32.6	31.7	31.7	30.6
Finlandiya	26.7	30.5	29.3	26.6	25.9	25.4	24.9	24.2
Fransa	8.5	7.4	8.8	13.4	13.5	13.6	13.2	13.1
Almanya	16.0	18.1	20.8	21.5	20.1	20.4	20.8	19.6
Yunanistan	1.4	3.2	1.7	2.2	1.8	0.4	0.0	0.6
Macaristan	-	-	16.4	18.9	19.2	16.9	12.9	12.4
İzlanda	-	14.5	20.4	23.1	23.5	24.8	25.2	25.5
İrlanda	23.7	26.8	22.4	15.2	12.0	11.4	11.1	10.6
İtalya(1)	11.6	18.4	17.5	19.3	18.6	19.1	18.2	18.6
Japonya	7.6	8.8	6.4	6.2	6.2	5.6	5.9	5.9
Kore	-	-	2.5	2.5	2.5	2.2	2.3	2.2
Lüksemburg	17.4	16.7	13.1	12.6	10.8	8.3	8.5	8.9
Meksika	-	-	2.5	1.3	1.9	2.1	2.8	3.0
Hollanda	14.8	11.3	6.7	7.6	8.8	7.0	6.0	8.5
Yeni Zelanda	26.0	27.9	24.5	19.5	19.5	20.1	20.3	20.7
Norveç	25.7	22.7	21.8	21.4	21.0	21.0	20.9	20.9
Polonya(2)	-	-	18.1	6.6	6.0	6.1	6.0	6.1
Portekiz	4.4	6.9	7.0	6.7	5.4	5.5	5.6	5.6
Slovak Cum.	-	-	-	6.0	6.8	5.9	6.3	7.9

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	10.1	10.6	13.2	12.1	12.6	13.0	12.3	12.7
İsveç	36.5	35.6	28.7	25.8	24.6	23.4	23.8	24.0
İsviçre	10.6	11.2	11.0	9.8	9.9	9.9	9.7	9.8
Türkiye	42.0	22.9	25.2	14.7	14.9	15.1	14.8	15.4
İngiltere	23.2	22.3	18.2	15.8	15.5	15.6	15.7	15.9
ABD	20.6	21.8	18.1	17.9	16.8	16.6	16.4	16.5

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australia için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir. Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevsut değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.
3. 2004 verileri bu ülkeden alınmamıştır ve sonuç olarak bu ülke için vergi/fayda yapısı. dış kaynaklardan güncellenmiştir. Olası hatalar için, tablo okuyucuları bu ülkenin verilerini değerlendirirken dikkatli olmalıdırlar.

**Gelir Vergisi Artı İşçi Katılımı (brüt ücretin %'si),
1979-2004, Çocuksuz Tek Kişi**

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	22.8	23.3	24.0	24.0	24.3
Avusturya	23.5	26.6	27.0	27.9	28.3	28.6	28.9	28.8
Belçika	25.3	38.5	41.1	41.9	41.7	41.2	40.7	40.5
Kanada	20.8	23.3	27.1	27.1	25.5	24.4	24.6	24.7
Çek Cum.	-	-	23.2	22.6	22.5	22.9	23.3	23.9
Danimarka	40.1	46.3	45.2	44.1	43.3	42.3	42.3	41.2
Finlandiya	29.4	34.2	38.0	33.6	32.4	31.5	31.0	30.3
Fransa	20.3	22.6	27.4	26.8	27.0	26.8	26.8	26.7
Almanya	31.6	35.0	40.5	42.0	40.7	41.0	41.8	40.5
Yunanistan	11.6	16.4	17.6	18.1	17.7	16.3	16.0	16.6
Macaristan	-	-	27.9	31.4	31.7	29.4	25.4	25.9
İzlanda	-	14.7	20.6	23.2	23.7	25.1	25.4	25.7
İrlanda	28.1	35.3	29.2	20.3	16.9	16.4	16.0	15.7
İtalya(1)	20.0	27.0	27.5	28.5	27.8	28.3	27.4	27.8
Japonya	12.5	15.8	13.4	16.2	16.2	19.3	17.5	17.4
Kore	-	-	4.8	9.2	9.2	8.9	9.2	9.3
Lüksemburg	29.3	28.9	25.6	26.6	24.8	22.1	22.3	22.7
Meksika	-	-	7.7	2.9	3.4	3.7	4.4	4.5
Hollanda	35.5	38.0	40.5	36.2	32.9	28.6	29.0	34.4
Yeni Zelanda	26.0	27.9	24.5	19.5	19.5	20.1	20.3	20.7
Norveç	34.4	32.7	29.6	29.2	28.8	28.8	28.7	28.7
Polonya(2)	-	-	18.1	31.4	31.0	31.1	31.2	31.5
Portekiz	14.4	18.4	18.0	17.7	16.4	16.5	16.6	16.6
Slovak Cum.	-	-	-	18.8	19.6	18.7	19.1	21.3

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	15.7	16.9	19.6	18.5	18.9	19.3	18.6	19.0
İsveç	36.5	35.6	32.6	32.8	31.7	30.4	30.7	31.0
İsviçre	20.9	21.5	22.5	21.3	21.4	21.4	21.0	20.9
Türkiye	49.0	31.3	30.5	28.7	30.9	30.1	29.8	30.4
İngiltere	29.7	31.3	26.7	23.6	23.1	23.2	24.2	24.4
ABD	26.8	28.9	25.8	25.5	24.4	24.3	24.1	24.2

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australya için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir.Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevсут değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.
3. 2004 verileri bu ülkeden alınmamıştır ve sonuç olarak bu ülke için vergi/fayda yapısı. dış kaynaklardan güncellenmiştir. Olası hatalar için, tablo okuyucuları bu ülkenin verilerini değerlendirirken dikkatli olmalıdır.

**Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Katılımları Eksi Nakit Yardımlar
(işçi maliyetinin %'si), 1979–2004**

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	18.6	19.2	20.4	16.1	17.7
Avusturya	20.5	25.6	27.2	29.5	29.0	29.5	29.5	28.8
Belçika	33.1	38.4	40.3	40.5	40.3	39.7	39.1	35.6
Kanada	11.7	15.2	21.7	22.2	20.4	23.1	23.1	23.0
Çek Cum.	-	-	28.5	22.7	24.5	24.5	27.1	29.5
Danimarka	30.9	37.7	30.9	31.0	30.7	30.1	30.1	29.8
Finlandiya	32.4	35.6	42.1	39.9	38.8	38.3	37.6	36.8
Fransa(1)	-	-	39.5	39.8	39.4	39.5	39.9	39.0
Almanya	30.7	34.2	37.3	33.3	32.7	32.2	33.4	32.2
Yunanistan	9.3	22.9	34.9	36.1	35.9	35.0	34.4	34.9
Macaristan	-	-	37.4	35.0	32.8	33.9	30.3	31.3
İzlanda	-	-3.0	-10.9	7.6	7.8	9.5	10.4	11.7
İrlanda	20.4	30.0	26.8	15.5	12.8	9.1	6.4	5.9
İtalya(2)	40.9	43.9	44.9	36.5	35.4	36.0	35.7	36.2
Japonya	11.2	16.0	15.1	20.2	20.4	26.2	22.9	23.8
Kore	-	-	6.0	15.8	15.9	15.5	15.8	15.8
Lüksemburg	20.1	18.1	12.7	11.4	11.5	9.2	9.2	9.3
Meksika	-	-	27.2	15.4	14.4	16.1	17.2	15.4
Hollanda	39.4	41.2	34.9	35.5	33.0	25.1	24.5	34.3
Yeni Zelanda	10.4	15.5	22.4	15.5	16.7	18.8	19.4	20.7
Norveç	32.6	28.0	24.4	26.9	26.9	27.3	27.5	27.8
Polonya(3)	-	-	39.3	38.2	37.8	41.2	37.9	41.5
Portekiz	24.3	31.4	26.6	26.2	24.1	23.6	23.7	22.5
Slovak Cum.	-	-	-	25.2	28.5	28.2	32.3	27.2

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	31.9	32.4	33.3	30.6	31.1	31.5	30.9	31.6
İsveç	42.5	42.5	42.2	42.6	41.1	40.3	40.8	41.2
İsviçre	19.2	19.0	18.9	17.7	17.9	18.1	17.5	17.2
Türkiye	53.9	37.0	35.3	40.4	43.6	42.5	42.2	42.7
İngiltere	25.2	26.2	26.1	21.4	18.1	17.3	17.4	18.0
ABD	23.5	26.7	24.4	21.3	18.3	17.8	15.6	16.4

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australia için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir. Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevsut değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.
3. 2004 verileri bu ülkeden alınmamıştır ve sonuç olarak bu ülke için vergi/fayda yapısı. dış kaynaklardan güncellenmiştir. Olası hatalar için, tablo okuyucuları bu ülkenin verilerini değerlendirirken dikkatli olmalıdırlar.

**Gelir Vergisi (brüt gelirin %'si), 1979–2004,
İki Çocuklu, Tek Kazançlı Aile**

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	22.8	23.3	24.0	24.0	24.3
Avusturya	6.5	7.6	3.5	8.2	8.7	9.0	9.3	8.1
Belçika	8.0	19.3	16.1	17.1	17.1	16.7	15.9	15.2
Kanada	9.7	10.3	11.2	16.9	15.3	14.1	14.2	13.9
Çek Cum.	-	-	4.5	4.2	4.0	4.5	4.9	5.3
Danimarka	30.3	34.3	29.4	25.7	26.2	25.7	25.7	25.4
Finlandiya	20.9	25.3	29.3	26.6	25.9	25.4	24.9	24.2
Fransa	0.4	0.0	1.9	7.6	7.0	7.1	7.1	7.1
Almanya	9.9	10.9	9.6	-0.9	-1.7	-2.4	-1.6	-2.8
Yunanistan	0.0	0.0	0.8	2.3	2.0	0.9	0.0	0.6
Macaristan	-	-	16.4	12.6	9.2	8.0	4.6	4.7
İzlanda	-	6.4	3.6	12.0	12.6	13.3	13.3	14.0
İrlanda	11.5	16.2	15.4	5.0	2.9	2.5	2.2	2.2
İtalya(1)	9.4	16.2	14.0	14.9	13.4	11.9	11.3	11.9
Japonya	1.8	2.8	1.6	2.0	2.0	1.4	1.6	2.7
Kore	-	-	1.5	1.7	1.8	1.6	1.7	1.4
Lüksemburg	3.4	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Meksika	-	-	2.5	1.3	1.9	2.1	2.8	3.0
Hollanda	12.5	8.4	4.4	4.9	8.3	6.4	5.7	8.3
Yeni Zelanda	17.0	24.8	22.4	19.5	19.5	20.1	20.3	20.7
Norveç	17.5	15.0	17.0	17.1	18.1	18.2	18.0	18.0
Polonya(2)	-	-	16.1	4.7	4.0	4.2	4.0	4.1
Portekiz	4.0	6.0	3.3	2.7	0.1	0.3	0.3	0.4
Slovak Cum.	-	-	-	2.0	3.5	2.6	3.1	-5.3

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	6.1	5.9	6.4	3.0	3.6	4.2	3.5	4.3
İsveç	33.7	33.9	28.7	25.8	24.6	23.4	23.8	24.0
İsviçre	6.3	6.4	5.7	4.9	5.0	5.1	5.0	5.1
Türkiye	42.0	22.9	25.2	14.7	14.9	15.1	14.8	15.4
İngiltere	19.3	17.9	16.6	13.3	10.2	9.3	7.9	8.1
ABD	11.6	14.5	11.0	7.6	4.3	3.9	1.5	2.4

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australia için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir. Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevsut değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

Gelir Vergisi Artı İşçi Katkısı Eksi Nakit Yardımlar
(brüt ücretin %'si), 1979-2004
İki Çocuklu Tek Kazançlı Aile

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Avustralya	-	-	-	13.5	14.2	15.6	11.1	12.8
Avusturya	4.2	8.6	9.5	7.6	8.2	8.9	8.9	8.0
Belçika	5.0	22.6	19.5	21.1	21.6	21.0	20.4	16.4
Kanada	9.0	11.0	16.6	16.9	14.8	14.3	14.2	14.4
Çek Cum.	-	-	3.3	-4.3	-2.0	-1.9	1.5	4.9
Danimarka	30.3	35.9	30.9	30.7	30.2	29.7	29.7	29.4
Finlandiya	18.2	22.6	26.3	24.3	23.5	22.8	22.6	21.7
Fransa	6.8	7.7	13.8	15.0	14.4	14.6	15.0	15.1
Almanya	19.9	23.1	25.0	19.6	18.9	18.3	19.4	18.1
Yunanistan	-7.7	-4.1	16.7	18.2	17.9	16.8	16.0	16.6
Macaristan	-	-	7.3	11.6	9.9	8.5	4.4	6.1
İzlanda	-	-5.2	-14.5	3.2	3.0	4.7	5.3	6.6
İrlanda	13.4	21.5	17.9	5.4	2.3	-0.7	-3.7	-4.2
İtalya(1)	12.1	18.1	19.6	14.8	13.5	14.9	14.4	15.2
Japonya	6.7	9.8	8.6	12.0	12.0	15.1	13.2	14.3
Kore	-	-	3.8	8.4	8.5	8.3	8.7	8.4
Lüksemburg	8.1	5.5	1.2	-0.8	-0.7	-3.0	-3.0	-2.9
Meksika	-	-	7.7	2.9	3.4	3.7	4.4	4.5
Hollanda	24.8	27.2	29.8	25.0	22.1	17.1	17.3	23.6
Yeni Zelanda	10.4	15.5	22.4	15.5	16.7	18.8	19.4	20.7
Norveç	21.8	16.7	14.9	17.6	17.5	18.0	18.2	18.4
Polonya(2)	-	-	10.1	25.6	25.0	29.2	25.3	29.5
Portekiz	9.9	13.9	9.2	8.7	6.1	5.4	5.6	4.1
Slovak Cum.	-	-	-	-3.2	1.4	0.9	6.6	1.2

	1979	1985	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İspanya	9.8	11.3	12.8	9.3	10.0	10.5	9.8	10.6
İsveç	25.9	24.6	23.1	23.7	21.8	20.8	21.4	21.9
İsviçre	11.0	10.6	9.5	8.2	8.4	8.6	8.1	8.0
Türkiye	49.0	31.3	30.5	28.7	30.9	30.1	29.8	30.4
İngiltere	17.7	18.5	18.6	14.1	10.7	9.9	9.3	9.8
ABD	17.7	21.6	18.6	15.3	12.0	11.5	9.2	10.0

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Not : Australia için, 1996'dan 2001'e kadar olan datalar, bodro vergilerini kapsamı ve dolayısıyla tutarlı bir seri üretmek için revize edilmiştir. Daha önceki senelere ait datalar aynı temelde mevzuat değildir.

1. Fransa 1979-1993 yılları için, işverenin sosyal güvenlik katkılarını rapor etmemiştir.
2. 1990'dan itibaren, ücret verileri sadece üretim işçilerini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

Vergi Yükünün Değişimi, 2000-2005
Ortalama Ücret Kazanan, Çocuksuz Tek Kişi
İşçi Maliyetinin %'si Olarak Gerlir Vergisi Artı İşçi ve
İşveren Katılımları Eksi Nakit Yardımlar

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Avustralya	30.6	27.3	27.7	28.0	28.0	28.3
Avusturya	47.3	46.9	47.1	47.4	47.5	47.4
Belçika	57.1	56.7	56.3	55.7	55.4	55.4
Kanada	33.2	32.0	32.1	32.0	32.0	31.6
Çek Cum.	42.7	42.6	42.9	43.2	43.5	43.8
Danimarka	44.3	43.6	42.6	42.6	41.3	41.4
Finlandiya	47.8	46.4	45.9	45.0	44.5	44.6
Fransa	49.6	49.8	49.8	49.8	49.8	50.1
Almanya	53.9	53.0	53.6	51.5	53.3	51.8
Yunanistan	38.4	38.1	37.7	37.7	38.3	38.8
Macaristan	52.7	54.0	53.7	50.8	51.8	50.5
İzlanda	26.1	26.9	28.4	29.2	29.4	29.0
İrlanda	28.9	25.8	24.5	24.2	26.2	25.7
İtalya	46.4	46.0	46.0	45.0	45.4	45.4
Japonya	24.8	24.9	30.5	27.4	27.4	27.7
Kore	16.4	16.4	16.1	16.3	17.2	17.3
Lüksemburg	38.2	36.2	33.6	34.1	34.6	35.3
Meksika	16.8	15.9	17.5	18.1	16.2	18.2
Hollanda	39.7	37.2	37.4	37.1	38.6	38.6
Yeni Zelanda	19.4	19.4	19.5	19.7	20.0	20.5
Norveç	38.6	39.2	38.6	38.1	38.1	37.3
Polonya	43.2	42.9	42.9	43.1	43.3	43.6
Portekiz	37.3	36.4	36.6	36.8	36.8	36.2
Slovak Cum.	41.8	42.8	42.5	42.9	42.5	38.3

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
İspanya	38.6	38.8	39.1	38.5	38.7	39.0
İsveç	50.1	49.1	47.8	48.2	48.4	47.9
İsviçre	30.0	30.1	30.1	29.7	29.4	29.5
Türkiye	40.4	43.6	42.5	42.2	42.8	42.7
İngiltere	32.1	31.8	31.9	33.3	33.4	33.5
ABD	29.7	29.6	29.4	29.2	29.1	29.1
Ağırlıksız ortalama:						
OECD	37.9	37.5	37.5	37.2	37.4	37.3
AB-15	43.3	42.4	42.0	41.8	42.1	42.1
AB-19	43.7	43.1	42.7	42.5	42.8	42.5

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

**Ortalama Ücret Kazanan, Çocuksuz Tek Kişi
Brüt Ücret Kazancının %'si Olarak Gelir Vergisi
2000-2005**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Avustralya	26.1	22.7	23.2	23.7	23.7	24.0
Avusturya	12.9	13.3	13.5	13.9	14.3	14.1
Belçika	29.0	29.0	28.7	28.0	27.9	27.9
Kanada	19.5	18.0	17.6	17.5	17.1	16.6
Çek Cum.	10.1	10.0	10.4	10.8	11.3	11.6
Danimarka	32.4	32.6	31.6	31.6	30.3	30.4
Finlandiya	27.2	26.4	26.3	25.8	25.1	24.9
Fransa	15.4	15.6	15.8	15.3	15.2	15.4
Almanya	24.0	22.8	23.3	20.3	22.7	20.9
Yunanistan	5.2	4.9	4.3	4.2	5.0	5.6
Macaristan	23.2	25.9	24.0	20.5	20.9	19.4
İzlanda	22.4	22.9	24.5	24.9	25.1	24.7
İrlanda	15.2	12.0	11.4	11.1	13.1	12.6
İtalya	19.0	18.5	18.9	17.7	18.1	18.1
Japonya	7.0	7.0	6.4	6.7	6.7	6.6
Kore	2.3	2.4	2.2	2.2	2.8	2.7
Lüksemburg	15.7	13.8	10.9	11.5	12.0	12.6
Meksika	2.8	3.5	3.7	3.9	4.0	6.3
Hollanda	8.9	10.5	11.0	10.2	10.1	10.5
Yeni Zelanda	19.4	19.4	19.5	19.7	20.0	20.5
Norveç	22.9	23.6	23.0	22.4	22.3	21.2
Polonya	6.8	6.3	6.2	6.3	6.3	6.4
Portekiz	11.4	10.3	10.6	10.7	10.8	10.1
Slovak Cum.	7.5	8.2	7.7	8.2	8.8	8.7

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
İspanya	13.4	13.8	14.1	13.4	13.6	14.0
İsveç	26.7	25.4	23.6	24.2	24.5	24.0
İsviçre	10.4	10.4	10.4	10.4	10.6	10.7
Türkiye	14.7	14.9	15.1	14.8	15.5	15.4
İngiltere	17.1	17.0	17.1	17.2	17.3	17.4
ABD	16.3	16.2	16.0	15.8	15.7	15.7
Ağırlıksız ortalama:						
OECD	16.2	15.9	15.7	15.4	15.7	15.6
AB-15	18.2	17.7	17.4	17.0	17.3	17.2
AB-19	16.9	16.6	16.3	15.8	16.2	16.0

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Vergi Yükünün Değişimi, 2000-2005
Ortalama Ücret Kazanan, Çocuksuz Tek Kişi
Brüt Ücretin %'si Olarak Gelir Vergisi Artı İşçi
Katılımı Eksi Nakit Yardımlar

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Avustralya	26.1	22.7	23.2	23.7	23.7	24.0
Avusturya	31.0	31.4	31.6	32.0	32.3	32.1
Belçika	43.0	43.0	42.7	42.0	41.9	41.9
Kanada	25.4	24.1	24.1	24.1	23.9	23.5
Çek Cum.	22.6	22.5	22.9	23.3	23.8	24.1
Danimarka	44.1	43.3	42.3	42.2	40.9	41.0
Finlandiya	34.2	32.9	32.4	31.9	31.2	31.3
Fransa	28.8	29.1	29.1	28.9	28.8	29.0
Almanya	44.5	43.4	44.0	41.3	43.5	41.7
Yunanistan	21.1	20.8	20.2	20.2	21.0	21.6
Macaristan	35.7	38.4	36.5	33.0	34.4	32.9
İzlanda	22.6	23.1	24.7	25.2	25.3	24.9
İrlanda	20.3	16.9	16.4	16.0	18.2	17.7
İtalya	28.2	27.6	28.1	26.9	27.3	27.3
Japonya	17.0	17.0	20.0	18.2	18.3	18.5
Kore	9.0	9.1	8.9	9.1	9.9	9.9
Lüksemburg	29.6	27.8	24.7	25.3	25.8	26.5
Meksika	4.5	5.1	5.4	5.5	5.6	7.9
Hollanda	33.2	30.5	30.6	31.0	32.2	32.2
Yeni Zelanda	19.4	19.4	19.5	19.7	20.0	20.5
Norveç	30.7	31.4	30.8	30.2	30.1	29.0
Polonya	31.6	31.3	31.3	31.5	31.8	32.0
Portekiz	22.4	21.3	21.6	21.7	21.8	21.1
Slovak Cum.	19.5	21.0	20.5	21.0	22.2	22.1

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
İspanya	19.8	20.1	20.4	19.7	20.0	20.3
İsveç	33.7	32.4	30.6	31.2	31.5	31.0
İsviçre	22.0	22.0	22.0	21.7	21.6	21.7
Türkiye	28.7	30.9	30.1	29.8	30.5	30.4
İngiltere	25.4	25.2	25.3	26.3	26.3	26.5
ABD	24.1	24.0	23.9	23.6	23.6	23.6
Ağırlıksız ortalama:						
OECD	26.6	26.3	26.1	25.9	26.2	26.2
AB-15	30.6	29.7	29.3	29.1	29.5	29.4
AB-19	29.9	29.4	29.0	28.7	29.2	29.1

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Yıllık Ortalama Brüt Ücretler, Çocuksuz Tek Kişi, 2000-2005 (ABD Doları Satın Alma Paritesi)

	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net
Avustralya	30 620	22 626	31 077	24 011	32 502	24 972	34 201	26 108	35 539	27 130	36 851	28 000
Avusturya	32 530	22 458	32 936	22 596	33 963	23 230	35 552	24 176	36 213	24 527	36 934	25 070
Belçika	34 347	19 575	36 863	21 025	38 882	22 297	39 502	22 917	40 300	23 427	41 101	23 882
Kanada	29 805	22 239	30 565	23 199	30 730	23 332	30 699	23 293	30 737	23 390	31 297	23 933
Çek Cum.	11 441	8 850	12 002	9 297	12 964	9 990	13 503	10 356	14 364	10 951	15 229	11 557
Danimarka	33 506	18 737	34 993	19 853	35 904	20 719	37 062	21 404	37 390	22 087	38 454	22 676
Finlandiya	27 621	18 165	28 814	19 323	30 513	20 633	31 630	21 553	33 687	23 184	35 035	24 069
Fransa	29 215	20 804	30 649	21 731	31 302	22 197	31 830	22 620	32 941	23 466	33 619	23 886
Almanya	37 967	21 075	39 170	22 180	41 147	23 045	42 578	25 004	43 719	24 692	44 086	25 698
Yunanistan	21 508	16 966	22 241	17 611	24 019	19 160	24 516	19 556	24 904	19 679	25 808	20 242
Macaristan	10 101	6 499	11 448	7 057	12 422	7 888	12 928	8 664	13 450	8 817	13 681	9 180
İzlanda	25 742	19 923	26 694	20 533	27 002	20 337	28 422	21 273	30 752	22 963	32 113	24 119
İrlanda	23 086	18 390	24 134	20 062	25 427	21 255	25 605	21 497	29 944	24 488	31 056	25 548
İtalya	24 748	17 779	25 150	18 196	25 550	18 371	25 554	18 688	26 277	19 095	27 060	19 663
Japonya	32 466	26 946	34 011	28 213	34 787	27 828	35 425	28 963	37 088	30 318	38 235	31 171
Kore	25 527	23 236	26 839	24 404	29 386	26 783	31 681	28 788	35 327	31 836	37 702	33 987
Lüksemburg	35 375	24 887	36 175	26 133	37 601	28 313	38 593	28 842	39 810	29 532	40 984	30 127

	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net	brüt	net
Meksika	8 769	8 375	9 663	9 165	10 069	9 528	10 118	9 560	10 464	9 878	10 688	9 843
Hollanda	33 855	22 600	36 594	25 431	38 019	26 397	39 539	27 265	40 301	27 304	41 560	28 181
Yeni Zelanda	24 116	19 445	24 519	19 756	25 436	20 483	26 212	21 035	26 449	21 162	27 274	21 691
Norveç	33 116	22 950	35 869	24 590	37 627	26 041	38 334	26 771	38 605	26 989	38 509	27 322
Polonya	13 564	9 273	14 309	9 832	14 972	10 293	15 235	10 437	15 990	10 912	16 232	11 034
Portekiz	16 793	13 023	17 554	13 808	18 441	14 466	18 918	14 807	19 590	15 314	20 148	15 902
Slovak Cum.	9 223	7 424	9 895	7 821	10 629	8 449	10 718	8 464	11 663	9 073	12 478	9 715
İspanya	23 126	18 555	23 844	19 045	24 855	19 784	25 910	20 803	25 824	20 662	26 451	21 074
İsveç	28 680	19 008	29 799	20 146	30 600	21 229	31 275	21 503	32 267	22 103	33 154	22 867
İsviçre	34 458	26 893	35 398	27 619	38 008	29 647	38 742	30 332	39 926	31 287	40 694	31 851
Türkiye	20 466	14 585	18 290	12 635	17 272	12 070	17 313	12 160	17 893	12 445	18 609	12 945
İngiltere	36 828	27 482	39 376	29 464	41 781	31 211	42 542	31 352	43 876	32 319	46 091	33 890
ABD	27 372	20 765	28 090	21 334	28 939	22 028	29 813	22 769	30 355	23 197	31 666	24 206
Ağırlıksız ortalaması:												
OECD	25 866	18 651	26 899	19 536	28 025	20 399	28 798	21 033	29 855	21 741	30 760	22 444
AB-15	29 279	19 967	30 553	21 107	31 867	22 154	32 707	22 799	33 803	23 459	34 769	24 185
AB-19	25 448	17 450	26 629	18 453	27 842	19 417	28 578	19 995	29 606	20 612	30 482	21 277

Kaynak : OECD TAXING WAGES: 2004/2005 - ISBN9264022023 - © OECD 2006

Vergi Gelirleri, Pazar Fiyatlarıyla GSMH'nin %'si Olarak, 1990-2003

	Toplam vergi geliri			Şahsi vergi gelirleri			Sosyal güvenlik katılımları						Tüm diğer vergiler			
	1990	1995	2003	1990	1995	2003	İşçi			İşveren			1990	1995	2003	
							1990	1995	2003	1990	1995	2003				
Avustralya	29	30	32	13	12	12	0	0	0	0	0	0	0	17	18	19
Avusturya	40	41	43	8	9	10	6	6	6	6	7	7	7	19	19	20
Belçika	43	45	45	14	15	14	4	5	4	9	9	9	9	16	17	18
Kanada	36	36	34	15	13	12	2	2	2	3	3	3	3	17	17	17
Çek Cum.	-	38	38	-	5	5	-	4	4	4	-	10	11	-	19	19
Danimarka	48	50	48	25	27	26	1	1	1	0	0	0	0	21	22	21
Finlandiya	44	46	45	15	14	14	1	3	2	9	10	9	9	18	19	20
Fransa	42	43	43	4	5	8	6	6	4	11	11	11	11	21	21	21
Almanya	36	37	35	10	10	8	6	6	6	7	7	7	7	13	13	14
Yunanistan	29	32	36	4	4	5	4	4	5	4	5	6	6	16	19	20
Macaristan	-	42	39	-	7	7	-	2	2	2	-	12	9	-	21	20
İzlanda	32	32	40	9	10	15	0	0	0	1	2	3	3	22	20	21
İrlanda	33	33	30	11	10	8	2	2	1	3	3	3	3	18	18	18
İtalya	39	41	43	10	11	11	2	3	2	9	9	9	9	17	19	21
Japonya	29	27	25	8	6	4	3	4	4	4	4	4	4	14	13	12
Kore	19	19	25	4	4	3	0	0	3	1	1	2	2	14	14	17

	Toplam vergi geliri			Şahsi vergi gelirleri			Sosyal güvenlik katılımları						Tüm diğer vergiler		
	1990	1995	2003	1990	1995	2003	İşçi			İşveren			1990	1995	2003
							1990	1995	2003	1990	1995	2003			
Lüksemburg	41	42	41	10	9	7	4	4	5	5	5	22	23	24	
Meksika	17	17	19	-	-	-	0	0	0	0	0	17	17	19	
Hollanda	43	42	39	11	8	7	10	11	7	3	4	19	20	21	
Yeni Zelanda	38	37	35	18	17	15	-	-	-	-	-	20	20	20	
Norveç	42	41	43	11	11	11	3	3	3	7	6	20	21	23	
Polonya(1)	-	37	34	-	8	4	-	11	14	-	-	-	17	16	
Portekiz	29	34	37	5	6	6	3	3	0	5	6	17	18	31	
Slovak Cum.	-	-	31	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	16	
İspanya	32	32	35	7	8	6	2	2	2	8	8	15	15	18	
İsveç	53	49	51	20	16	16	0	2	3	14	11	19	19	20	
İsviçre	26	28	30	10	10	10	3	3	4	3	3	10	11	12	
Türkiye	20	23	33	5	5	5	1	1	2	2	1	11	15	22	
İngiltere	37	35	36	11	10	10	2	3	3	4	3	20	19	19	
ABD	27	28	26	10	10	9	3	3	3	4	4	11	11	10	

1) Toplam sosyal güvenlik katılımları.
Kaynak: OECD, Revenue Statistics 1965-2004, 2004 Edition.

Vergiler (GSMH'nın %'si)

	Gelir ve Servet Üzerindeki Cari Vergiler		Üretim ve İhraç Üzerindeki Vergiler		Sosyal Güvenlik Katkıları	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004
AB-25	13.8	12.5	13.5	13.5	14.1	14.0
AB-25	13.8	12.5	13.5	13.5	14.1	14.0
Euro Bölgesi	12.7	11.4	13.3	13.3	15.9	15.6
Belçika	17.1	16.8	12.9	13.0	16.3	16.5
Çek Cum.	8.4	9.4	11.5	11.8	14.5	15.2
Danimarka	30.3	30.1	17.0	17.5	2.6	2.1
Almanya	12.3	10.0	11.9	11.7	18.3	17.8
Estonia	8.1	8.5	12.9	12.8	11.6	11.2
Yunanistan	10.8	8.8	15.2	13.9	14.0	14.6
İspanya	10.2	10.2	11.4	11.9	12.9	13.0
Fransa	12.0	11.1	15.2	15.3	17.9	18.1
İrlanda	13.3	12.3	13.1	13.0	5.6	6.1
İtalya	14.4	13.7	14.7	14.4	12.7	12.9
Kıbrıs	11.1	8.1	12.7	17.3	6.7	7.9
Letonya	7.3	7.9	12.3	11.8	10.2	8.9
Litvanya	8.4	8.8	12.6	11.1	9.4	8.7
Lüksemburg	15.4	13.9	13.9	14.5	11.2	12.3
Macaristan	9.8	9.2	16.3	16.2	13.3	13.6
Malta	9.4	12.2	13.0	15.6	7.8	8.5
Hollanda	12.1	10.5	12.1	12.5	17.1	15.0
Avusturya	13.1	13.3	14.4	14.5	16.6	16.1

	Gelir ve Servet Üzerindeki Cari Vergiler		Üretim ve İhrac Üzerindeki Vergiler		Sosyal Güvenlik Katkıları	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Polonya	7.2	6.4	14.4	13.3	14.0	14.0
Portekiz	9.8	8.7	13.5	14.3	11.4	12.5
Slovenya	7.5	8.4	16.3	16.3	15.0	15.0
Slovakya	7.6	6.1	13.0	12.7	13.8	12.4
Finlandiya	21.3	17.8	13.6	14.0	12.2	12.1
İsveç	22.2	19.4	16.3	16.9	15.0	14.6
İngiltere	16.6	15.6	13.6	13.2	7.7	8.2
Bulgaristan	9.4	:	13.8	:	12.2	:
Arnavutluk	:	:	:	:	:	:
Makedonya	:	:	:	:	:	:
Romanya	6.6	:	16.4	:	12.0	:
Türkiye	:	:	:	:	:	:
İzlanda	16.5	19.4	19.3	17.5	3.0	3.3
Norveç	20.2	21.7	14.0	13.3	9.0	9.6

Kaynak : Eurostat, Key Figures on Europe, Statistical Pocketbook 2006 p.31

**Kamu Maliyesi - Vergiler - Toplam Vergi Gelirleri Gelir ve
Karlar Üzerindeki Vergiler GSMH'nın %'si Olarak**

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Avustralya	16.7	16.5	18.1	16.7	17.3	17.5
Avusturya	10.1	10.9	12.2	14.0	12.9	12.8
Belçika	16.2	17.4	17.9	18.2	18.2	17.7
Kanada	17.4	16.5	17.8	16.7	15.8	15.5
Çek Cum.	..	9.4	8.2	8.7	9.1	9.6
Danimarka	28.7	30.6	30.2	29.1	29.1	29.0
Finlandiya	17.4	16.6	20.7	18.8	18.6	17.3
Fransa 1	6.8	7.0	11.1	11.2	10.4	10.1
Almanya	11.6	11.3	11.2	10.4	9.9	9.7
Yunanistan	5.8	7.2	10.4	9.0	8.9	8.3
Macaristan	..	8.9	9.5	10.0	10.2	9.5
İzlanda	9.4	11.0	15.9	16.5	16.8	17.6
İrlanda	12.3	12.8	13.4	12.4	11.3	11.7
İtalya	14.2	14.5	14.3	14.7	13.8	13.3
Japonya	14.6	10.2	9.2	9.0	7.9	7.7
Kore	6.5	6.2	6.8	6.4	6.2	7.1
Lüksemburg	16.0	16.7	14.6	14.7	15.1	15.0
Meksika	4.7	4.1	5.0	5.2	5.2	5.0
Hollanda	13.8	11.1	10.4	10.5	10.6	9.9
Yeni Zelanda	22.4	22.6	20.4	19.7	20.9	20.8
Norveç	14.6	14.4	19.3	19.4	19.0	18.8
Polonya	..	11.3	9.9	9.7	9.7	6.2
Portekiz	7.5	8.5	10.1	9.6	9.4	9.1
Slovak Cum.	7.3	7.2	7.0	6.9

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
İspanya	9.8	9.3	9.8	9.7	10.1	9.8
İsveç	22.1	19.1	21.7	19.4	17.6	18.3
İsviçre	12.1	12.0	13.4	12.7	13.0	12.6
Türkiye	6.7	6.4	9.5	10.1	7.7	7.8
İngiltere	14.3	12.8	14.6	14.8	13.5	13.0
ABD	12.6	12.8	15.1	14.1	11.6	11.1
AB-15 ortalaması	13.8	13.7	14.8	14.4	14.0	13.7
OECD ortalaması	13.3	12.7	13.6	13.3	12.9	12.6

Kaynak : OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics - ISBN 92-64-03561-3 - © OECD 2006

1. From 1992, the total tax revenues have been reduced by the amount of capital transfer. The capital transfer has been allocated between tax headings in proportion to the report tax revenue.

Kamu Maliyesi - Vergiler - Toplam Vergi Gelirleri
Mal ve Hizmetler Üzerindeki Vergi
GSMH'nın %'si Olarak

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Avustralya	8.1	8.6	9.2	9.2	9.5	9.4
Avusturya	12.5	11.5	12	12.1	12.3	12.1
Belçika	11.5	11.6	11.6	11.2	11.4	11.2
Kanada	9.3	9	8.6	8.8	8.9	8.8
Çek Cum.	..	12.1	11.4	11	11	11.2
Danimarka	15.8	15.9	16.1	16.1	16.3	16
Finlandiya	14.4	13.9	13.9	13.6	13.8	14.3
Fransa I	12	11.7	11.4	11.1	11.1	11.1
Almanya	9.5	10.4	10.5	10.4	10.3	10.4
Yunanistan	13.1	13.4	13.5	13.9	13.7	12.8
Macaristan	..	17.2	15.8	15.1	14.6	15.2
İzlanda	16.3	15.6	17.6	15.5	15.7	16.3
İrlanda	14.2	13.4	12.4	11.2	11.3	11.4
İtalya	10.9	11.2	12	11.5	11.4	11.1
Japonya	4	4.2	5.1	5.2	5.2	5.1
Kore	8.8	8.4	9	9.5	9.5	9.4
Lüksemburg	10.1	11.3	11.1	10.8	11.3	11.6
Meksika	9.6	9	9.8	9.7	8.9	10
Hollanda	11.3	11.4	12	12.3	12.1	12.3
Yeni Zelanda	12.6	12.3	11.8	11.9	12.3	12.3
Norveç	14.8	15.9	13.9	13.7	13.8	13.5
Polonya	..	13	11.8	11.5	12.1	12.2
Portekiz	12.8	13.1	13.6	13.3	13.7	13.6
Slovak Cum.	12.4	11.5	11.8	11.2

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
İspanya	9.1	9.1	10.2	9.8	9.8	9.8
İsveç	13.3	13.5	13.1	13.1	13.2	13.3
İsviçre	5.5	6.1	6.8	7	6.8	6.9
Türkiye	5.6	8.5	13.6	14.1	14.6	16.2
İngiltere	11.3	12.4	12	11.7	11.6	11.6
ABD	4.8	5	4.8	4.7	4.7	4.6
AB-15 ortalaması	12.1	12.3	12.4	12.1	12.2	12.2
OECD ortalaması	10.8	11.3	11.6	11.3	11.4	11.5

Kaynak : OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics - ISBN 92-64-03561-3 - © OECD 2006

1. 1992'den itibaren, toplam vergi gelirleri sermaye transferi kadar azaltılmıştır. The capital transfer has been allocated between tax headings in proportion to the report tax revenue.

Kamu Maliyesi - Vergiler - Toplam Vergi Gelirleri
Toplam Vergi Gelirleri
GSMH'nın %'si Olarak

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Avustralya	29.3	29.8	32.1	30.5	31.4	31.6
Avusturya	39.6	41.1	42.6	44.6	43.6	43.1
Belçika	43.2	44.8	45.7	45.8	46.2	45.4
Kanada	35.9	35.6	35.6	34.9	34.0	33.8
Çek Cum.	..	37.5	36.0	36.2	37.0	37.7
Danimarka	47.7	49.5	50.1	49.1	48.7	48.3
Finlandiya	44.3	46.0	48.0	46.0	45.8	44.8
Fransa I	42.2	42.9	44.4	44.0	43.4	43.4
Almanya	35.7	37.2	37.2	36.1	35.4	35.5
Yunanistan	29.3	32.4	38.2	36.6	37.1	35.7
Macaristan	..	42.4	39.0	39.0	38.8	38.5
İzlanda	31.8	32.1	39.4	37.7	38.5	39.8
İrlanda	33.5	32.8	32.2	30.0	28.7	29.7
İtalya	38.9	41.2	43.2	43.0	42.5	43.1
Japonya	29.1	26.7	26.5	26.8	25.8	25.3
Kore	18.9	19.4	23.6	24.1	24.4	25.3
Lüksemburg	40.8	42.3	40.6	40.8	41.3	41.3
Meksika	17.3	16.7	18.5	18.8	18.1	19.0
Hollanda	42.9	41.9	41.2	39.8	39.2	38.8
Yeni Zelanda	37.7	36.9	33.9	33.3	35.0	34.9
Norveç	41.5	41.1	43.2	43.4	43.8	43.4
Polonya	..	37.0	32.5	34.4	34.7	34.2
Portekiz	29.2	33.6	36.4	35.7	36.5	37.1
Slovak Cum.	34.3	32.9	33.0	31.1

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
İspanya	32.1	31.8	34.8	34.4	34.8	34.9
İsveç	53.2	48.5	53.9	51.8	50.1	50.6
İsviçre	26.0	27.8	30.5	30.1	30.1	29.5
Türkiye	20.0	22.6	32.3	35.1	31.1	32.8
İngiltere	36.5	35.1	37.5	37.2	35.6	35.6
ABD	27.3	27.9	29.9	28.8	26.3	25.6
AB-15 ortalaması	39.3	40.1	41.7	41.0	40.6	40.5
OECD ortalaması	34.8	35.7	37.1	36.7	36.4	36.3

Kaynak : OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics - ISBN 92-64-03561-3 - © OECD 2006

1. 1992'den itibaren, toplam vergi gelirleri sermaye transferi kadar azaltılmıştır.